

Rapport
2018:24

Strategisk utvikling av studieporteføljen ved Høgskulen i Volda

Et kunnskapsgrunnlag

Terje Næss og Trude Røsdal

NIFU

Rapport
2018:24

Strategisk utvikling av studieporteføljen ved Høgskulen i Volda

Et kunnskapsgrunnlag

Terje Næss og Trude Røsdal

Rapport 2018:24

Utgitt av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU)
Adresse Postboks 2815 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Økernveien 9, 0653 Oslo.

Prosjektnr. 20942

Oppdragsgiver Høgskulen i Volda
Adresse Postboks 500, 6101 Volda

Fotomontasje NIFU

ISBN 978-82-327-0354-8
ISSN 1892-2597 (online)

Copyright NIFU: CC BY-NC 4.0

www.nifu.no

Forord

På oppdrag fra Høgskulen i Volda (HVO) har NIFU gjennomført en kartlegging av høgskolens studieportefølje. Terje Næss og Trude Røsdal har utarbeidet rapporten. Røsdal har vært prosjektleder og hatt ansvaret for endelig ferdigstilling av kartleggingen. Vi ønsker å få takke HVO for et spennende oppdrag og for gode og konstruktive tilbakemeldinger underveis i prosessen.

Vi vil også takke Hebe Gunnes og Bjørn Magne Olsen for svært viktige dataleveranser og kommentarer til rapporten. Gunnes har særlig bidratt til kapittel 5.2. Videre vil vi takke Per Olaf Aamodt for grundig gjennomlesning og kvalitetskontroll av datamaterialet rapporten bygger på. Mari Elken, Nicoline Frølich og Sveinung Skule har gitt verdifulle innspill til kartleggingen som her foreligger.

Oslo, 31.08.2018

Sveinung Skule
Direktør

Nicoline Frølich
Forskningsleder

Innhold

Sammendrag	9
1 Innledning	13
1.1 Bakgrunn	13
1.2 Formålet med kartleggingen av studieporteføljen.....	14
1.2.1 Kartleggingens bruk av datakilder	15
1.2.2 Rapportens struktur	18
2 Høgskolens profil i forhold til omverdenen	20
2.1 Institusjonsstørrelse.....	20
2.1.1 Få studenter – mange på kortvarige utdanninger	20
2.1.2 Høy andel i faglig stilling.....	21
2.2 Utdanningsvirksomhet.....	23
2.2.1 Antall studieprogrammer.....	23
2.2.2 Antall studenter per studieprogram.....	24
2.2.3 Mange studenter per faglige årsverk.....	25
2.3 Studentene	26
2.3.1 Få søkere og svake karakterer	26
2.3.2 God gjennomføring på bachelornivå – svak på masternivå.....	27
2.3.3 Lav tidsbruk på studiene	29
2.4 Fagpersonalets kompetanse	30
2.4.1 Middels kompetanse.....	30
2.4.2 Middels andel med doktorgrad.....	32
2.5 Forskningsaktivitet	33
2.5.1 Lave driftsutgifter til FoU	33
2.5.2 Lite ekstern forskningsfinansiering.....	34
2.5.3 Forskningsprofil med mye utviklingsarbeid	36
2.5.4 Beskjeden vitenskapelig publisering.....	37
2.6 Høy internasjonal studentutveksling.....	38
2.7 Samspill med samfunnslivet	40
2.7.1 Beskjeden bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet.....	40
2.7.2 Et stort etter- og videreutdanningstilbud	43

2.8	Høgskulen i Voldas geografiske profil.....	43
2.8.1	Flest søkere fra Sunnmøre/Nordfjord-regionen.....	44
2.8.2	Regional og nasjonal søking til grunnutdanningene	45
2.9	Oppsummering	46
3	Samfunnsmessig etterspørsel – i dag og i fremtiden	47
3.1	Etterspørsel etter ulike utdanninger på nasjonalt nivå.....	47
3.2	Etterspørsel etter ulike utdanninger på regionalt nivå.....	50
3.2.1	Utdanningsnivå i regionen.....	50
3.2.2	Hvilke kandidater ansettes i regionen?.....	51
3.2.3	Næringsstrukturen i Sunnmøre/Nordfjord-regionen.....	53
3.3	Framtidig etterspørsel etter ulike utdanninger.....	54
3.4	Oppsummering	55
4	Strategisk verdi for Høgskulen i Volda og samfunnet	56
4.1	Kvalifiserte førsteprioritetssøkere til grunnutdanningene ved HVO.....	56
4.2	Kvalifiserte førsteprioritetssøkere til de toårige mastergradsutdanningene ved HVO.....	58
4.3	Antall studenter på videreutdanningene ved HVO.....	59
4.4	Regionalt rekrutteringsgrunnlag	61
4.4.1	Etterspørsel etter utdanninger på nasjonalt nivå – rekrutteringsgrunnlag nasjonalt.....	64
4.5	Oppsummering	65
5	Avdelingsstruktur og bærekraft.....	67
5.1	Studieporteføljen	67
5.1.1	Studiepoengproduksjon.....	70
5.2	Fagpersonalets kompetanse	71
5.2.1	Fagpersonalets alder.....	76
5.3	Forskningsaktivitet	78
5.4	Oppsummering	79
6	Oppsummering og diskusjon.....	80
6.1	Oppsummering av kartleggingen.....	81
6.1.1	Høgskulen i Voldas profil i forhold til omverden.....	81
6.1.2	Samfunnsmessig etterspørsel – i dag og i fremtiden.....	83
6.1.3	Strategisk verdi for samfunnet og HVO.....	84
6.1.4	Avdelingsstruktur og bærekraft.....	86
6.2	Videre utvikling for Høgskulen i Volda.....	87
6.2.1	Framtiden og Høgskulen i Volda.....	87
6.2.2	Veien videre.....	88

Referanser.....	91
Vedlegg 1 Studieprogrammene ved Høgskulen i Volda	93
Vedlegg 2 Øvrig datagrunnlag.....	99
Tabelloversikt.....	106
Figuroversikt.....	108

Sammendrag

Hovedfunn

Høgskulen i Voldas (HVO) profil kjennetegnes bl.a. av en medieutdanning med stor nasjonal synlighet og rekruttering og et omfattende videreutdanningstilbud. Den samfunnsmessige etterspørselen etter utdanningene ved HVO varierer – lærerutdanningene og utdanningene i sosialt arbeid er viktige for institusjonens rolle i den regionale arbeidsdelingen. Disse utdanningene representerer potensielle strategiske satsningsområder, samt at det er rekrutteringspotensiale for dem, både regionalt og nasjonalt. Høgskolen har konkrete utfordringer hva gjelder bærekraft; på institusjonsnivå, avdelingsnivå og innenfor deler av studieporteføljen.

Medieutdanningen peker seg ut som den mest unike og profilerte delen av utdanningstilbudet. HVO står for en betydelig andel av det totale studietilbudet i Norge innen mediefag, og utdanningen rekrutterer i hovedsak nasjonalt. Utdanningstilbudene innen sosialt arbeid (sosionom og barnevernspedagog) er attraktive for de regionale søkerne, og til dels også nasjonalt. Både medieutdanningene og utdanningene i sosialt arbeid representerer strategisk viktige satsningsområder for HVO. Barnehagelærerutdanning er et populært studievalg i regionen, og et område der det også forventes store behov. Ut fra høgskolens regionale rolle bør denne utdanningen vurderes som satsingsområde. Det er relativt dårlig søkning til lærerutdanningene ved HVO, både regionalt og nasjonalt. Imidlertid vil det bli stor etterspørsel og økt konkurranse mellom regionene om lærere både i dag og i fremtiden, og lærerutdanningene er derfor strategisk viktige for at HVO skal kunne fylle sin regionale rolle også fremover. De øvrige fagene kan være strategiske ressurser i den grad de støtter opp om utdanningene nevnt ovenfor. HVO har en god posisjon på videreutdanningsmarkedet, og videreutdanningstilbudet kan være en strategisk ressurs som støtter opp under grunnutdanningene.

Høgskulen i Volda har flere likhetstrekk med andre institusjoner i Norge¹. HVO ligger relativt lavt når det gjelder ekstern forskningsfinansiering og produksjon av publikasjonspoeng, dette gjelder også de andre statlige høgskolene. Spesielt for

---

¹ USN, HVL, HINN, UiA, NU, HiØ, HiM

HVO er at de har noe færre studenter per studieprogram enn de andre institusjonene vi sammenligner med, og at studentene på de toårige masterutdanningene sliter med å gjennomføre utdanningen på normert tid.

Tettere samarbeid eller fusjon med andre institusjoner kan være et virkemiddel for å skape tyngde bak strategiske satsinger. Eventuelle fusjons- eller samarbeidsinitiativer bør ta utgangspunkt i en vurdering av hvilken strategisk verdi de ulike delene av dagens studieportefølje representerer.

Bakgrunn og formål

Med sine 4000 studenter og rundt 350 ansatte er HVO en liten høgskole i et landskap av høyere utdanningsinstitusjoner preget av fusjoner og universitetsdannelser.

Formålet med rapporten er å undersøke studieporteføljen ved HVO med sikte på å gi høgskolen et bedre faglig grunnlag for det videre arbeidet med fire viktige spørsmål: Profilerings og posisjonering i det nye institusjonslandskapet (struktur-saken), strategisk utvikling av studieporteføljen, oppfølgingen av Stortingsmelding nr. 16 (Kultur for kvalitet), og høgskolens videre arbeid med avdelingsstruktur. Rapporten belyser HVOs profil i forhold til omverden, samfunnsmessig etterpørsel etter aktuelle utdanninger ved HVO i dag og i fremtiden, utdanningenes og fagmiljøenes strategiske verdi for samfunnet og for HVO, rekrutteringsgrunnlaget for utdanningene, og utdanningenes faglige og økonomiske bærekraft.

Kartleggingen er basert på data fra en rekke ulike datakilder – i hovedsak DBH, men vi har også brukt informasjon fra NIFUs Forskerpersonalregister, FoU-statistikken, NIFUs kandidatundersøkelser, SSBs statistikkbank, SSBs kompetansebehovframskrivninger og SSBs arbeidsgiver-/arbeidstakerstatistikk.

Nedenfor utdyper vi våre funn.

En liten høgskole med en attraktiv medieutdanning

Vi har sammenlignet Høgskulen i Volda (HVO) med en rekke andre institusjoner, Høgskulen på Vestlandet, Høgskolen i Molde – Vitenskapelig høgskole i logistikk, Høgskolen Sør-Øst Norge, Høgskolen i Østfold, Høgskolen Innlandet, Universitetet i Agder og Nord Universitet. Ingen av disse hører med blant de større eller forskningssterke institusjonene i Norge, men de er alle institusjoner som har en sterk regional tilknytning og samfunnsrolle ikke minst på utdanningssiden.

HVO er på linje med, men ofte i nedre sjikt blant de øvrige institusjonene på de fleste av indikatorene vi har brukt. Dette gjelder bl.a. andelen førstekompetente årsverk, produksjon av publiseringspoeng og forskningsfinansiering fra EU. At HVO ligger på linje med de øvrige institusjonene betyr for øvrig ikke at de ligger

høyt på indikatorene. HVO har bl.a. lite ekstern forskningsfinansiering, både fra Forskningsrådet og EU og lav publiseringsaktivitet.

HVO har også utfordringer hva gjelder studentenes gjennomføringsgrad, særlig i de 2-årige masterutdanningene. Studentene har svakt karaktergrunnlag fra videregående, og ifølge studentundersøkelsen Studiebarometeret bruker de i gjennomsnitt mindre tid på studiene enn hva studentene ved de andre institusjonene gjør. I gjennomsnitt er det få studenter per studieprogram ved HVO – 29. HVO er en undervisningsintensiv institusjon der de faglig tilsatte har relativt mange studenter per årsverk, noe som økonomisk sett er gunstig, men samtidig utfordrende for den faglige bærekraften.

Studenter som søker seg til HVO kommer i stor grad fra de nærliggende kommunene rundt Volda. Det er imidlertid noen studier som tilbys ved HVO som i større grad tiltrekker seg nasjonale søkere/søkere fra øvrige deler av landet. Dette gjelder først og fremst medieutdanningen, men også utdanningene innen sosialt arbeid (sosionom og barnevernspedagog) og idrett.

Samfunnsmessig etterspørsel etter lærere, i mindre grad etter medieutdannede

Av utdanningene som HVO tilbyr registrerer vi en samfunnsmessig etterspørsel etter lærerutdannede, til en viss grad etter utdanninger innen helse- og sosialfag, og i mindre grad etter medieutdannede.

På nasjonalt nivå er det lav arbeidsledighet blant kandidater med lærerutdanning og også innen helsefag, men høyere arbeidsledighet og mistilpasning på arbeidsmarkedet blant mastergradskandidater utdannet innen media og informasjon. For bachelorkandidater fra HVO utdannet innen media er over halvparten i relevant arbeid kort tid etter endt utdanning, noe som er på linje med hvordan dette ser ut på nasjonalt nivå.

Innen helsefag og lærerfag er utdanningsnivået i regionen på linje med landet sett under ett. Generelt er utdanningsnivået i regionen noe lavere enn for landet totalt, og det er blant annet innen fagområdene naturvitenskap og tekniske fag og innen økonomisk-administrative fag at det sysselsettes få med høyere utdanning.

Medieutdanningen peker seg ut som strategisk viktig for HVO

Medieutdanningen peker seg ut som den utdanningen ved HVO som tiltrekker seg den største andelen av den nasjonale søkermassen. Antallet studieprogram innen medieutdanning ved HVO utgjør også en stor andel av det totale utdanningstilbudet på landsbasis. HVO har på denne måten en nasjonal rolle som medieutdanningsinstitusjon, og medieutdanningen er strategisk viktig for at høyskolen skal ha en tydelig faglig profil i det den nasjonale arbeidsdelingen. Det er imidlertid flere

utdanninger som er mer attraktive, målt som antall søkere per studieplass, dette gjelder blant annet utdanningene innen sosialt arbeid. Kombinasjonen av samfunnsmessig etterspørsel og relativt attraktiv utdanning indikerer at også disse utdanningene vil ha strategisk verdi for HVO fremover. De femårige lærerutdanningene ved HVO har relativt dårlig søkning. Men med utgangspunkt i den samfunnsmessige etterspørselen etter lærere, et fremtidig behov for kvalifiserte lærere, og manglende lærerutdanning ved andre institusjoner i regionen mener vi likevel at lærerutdanningen er strategisk viktig for HVOs regionale rolle og profil i den regionale arbeidsdelingen.

De regionale søkerne søker seg først og fremst til økonomisk-administrativ utdanning, sykepleierutdanning og ingeniørutdanning – utdanninger som ikke tilbys ved HVO. De fleste regionale søkerne søker seg til NTNU for å utdanne seg innen disse fagområdene. Det er trolig vanskelig for HVO å konkurrere med NTNU og øvrige institusjoner på disse fagområdene dersom man ikke har en særegen faglig nisje som enten er helt lokal eller som kan knyttes til en unik kompetanse ved høyskolen.

En hensiktsmessig avdelingsstruktur?

Gjennomgangen av høyskolens fire fagavdelinger synliggjør i hovedsak hvor ulike disse er hva gjelder antall studenter, antall faglig tilsatte, studietilbud og fagpersonaleets kompetanse og alder. Gjennomgangen illustrerer også de ulike avdelingenes utfordringer.

Utfordringene varierer fra avdeling til avdeling – den mest åpenbare er den lave andelen førstekompetente ansatte ved to minste avdelingene. Den aller minste avdelingen – Avdeling for kulturfag har også få studenter per studieprogram. Imidlertid er dette også en utfordring for den største avdelingen – Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning.

Ulikhetene mellom avdelingene gir grunn til å stille spørsmål om den gjeldende avdelingsstrukturen er den mest hensiktsmessige for at HVO skal kunne realisere sine strategiske satsinger. Vi ser for oss en avdelingsstruktur som i større grad kan støtte opp om utdanningsområdene som vil være strategisk viktige for HVO.

Organiseringen og avdelingsstrukturen, og satsinger på rekruttering og kompetanse er redskaper for å nå høyskolens mål, og kan ikke sees løsrevet fra disse. Høyskolen bør derfor identifisere de strategiske satsingsområdene først, og deretter bygge en avdelingsstruktur som tydeliggjør og bygger opp under disse. Fusjoner eller samarbeidsallianser kan være et virkemiddel for å styrke den økonomiske og faglige bærekraften i satsingene.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Den norske høgskolesektoren har vært i kontinuerlig utvikling siden 1970-tallet. De statlige høgskolene ble etablert ved Høgskolereformen i 1994. Etableringen av de statlige høgskolene var i den tidlige fasen et bidrag til den regionale utviklingen av landet, og det er lite tvil om at høgskolene har spilt en viktig rolle i denne sammenhengen. Selv om det regionalpolitiske i dag er noe nedtonet til fordel for oppmerksomheten rundt kvalitet og sterkere fagmiljøer, er utviklingen av universitets- og høgskolesektorens samspill med region og arbeidsliv et viktig politisk mål (se f.eks. Tellmann et al., 2017). I Strukturmeldingen fremheves at tilgangen til høyere utdanning skal være god over hele landet, og at institusjonenes regionale rolle skal videreutvikles ((Meld. St. 18 (2014-2015))).

Høgskulen i Volda (HVO) har i dag rundt 4 000 studenter og 350 ansatte. I det nye institusjonslandskapet er HVO nå en av de mindre statlige høyere utdanningsinstitusjonene i Norge, kun Høgskolen i Molde og Samisk Høgskole er mindre i antall studenter og ansatte. HVO har valgt rektorat, men delt ledelse med tilsatt direktør. Hele høgskolen er stort sett samlet på én campus i Volda sentrum. HVO har en relativt sterk humanistisk fagprofil, og i høgskolens strategiplan frem mot 2020 rettes stor oppmerksomhet mot nynorsk språk og mediefag. I tillegg er utvikling av solide masterutdanninger for lærere et viktig satsningsområde.

Fra politisk hold har det i den siste 5-10 års perioden vært rettet særlig oppmerksomhet mot kvaliteten i norsk forskning og høyere utdanning og betydningen institusjonsstrukturen i universitets- og høgskolesektoren har og har hatt for denne. Strukturmeldingen vektla at sektoren stod overfor en rekke utfordringer, «særlig knyttet til små, sårbare forskningsmiljøer og mange spredte, små utdanningstilbud med sviktende rekruttering. (...) Derfor er det nødvendig å endre strukturen i universitets- og høgskolesektoren og samle ressursene på færre, men sterkere institusjoner». Det ble trukket fram som et problem at «noen institusjoner har problemer med å tiltrekke seg fagfolk og studenter, har få stipendiater og enda færre som fullfører doktorgraden».

I forkant av Strukturmeldingen ba Kunnskapsdepartementet i brev av 26. mai 2014 om innspill fra de enkelte institusjonene med forslag til strukturelle endringer. I disse innspillene ble institusjonene bedt om å skissere sin ønskede strategiske profil i 2020. Høgskulen i Volda var på dette tidspunktet klare på at høgskolen primært ønsket å fortsette som en selvstendig institusjon. Dersom dette ikke kunne la seg gjøre, argumenterte HVO for at en fusjon mellom høgskolene i Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal ville være mest hensiktsmessig. I tilbakemeldingen til Kunnskapsdepartementet fra HVO ble yrkesrettet medieutdanning, nynorsk i utdanning, forskning og formidling og fleksibel videreutdanning fremhevet som høgskolens viktigste satsningsområder og definerende for høgskolens strategiske profil i årene fremover.

I 2018 er universitets- og høgskolesektoren og institusjonslandskapet betraktelig endret siden 2014/2015. En rekke fusjoner ble gjennomført i perioden 2016-2017. Som resultat av strukturreformen er 33 statlige institusjoner er i dag redusert til 21 (jfr. Meld. St. 18 (2014-2015)). Også på Vestlandet er strukturendringene betydelige. Den ene høgskolen i Sogn og Fjordane har blitt en del av den store Høgskulen på Vestlandet, mens én av de tre høgskolene i Møre og Romsdal er fusjonert inn i Norges største universitet – NTNU. Høgskolen i Volda er fremdeles en selvstendig institusjon.

1.2 Formålet med kartleggingen av studieporteføljen

Høgskulen i Volda ønsker nå at en ekstern aktør foretar en grundig gjennomgang av studieporteføljen ved institusjonen, og NIFU har fått i oppdrag å kartlegge denne. Kartleggingen skal omhandle alle studieprogrammene (bachelor/master/phd), og tilbudet av etter- og videreutdanning.

Målsettingen med kartleggingen av studieporteføljen er i hovedsak å bidra til at høgskolen får et bedre kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet med:

- Struktursaken
- Strategisk gjennomgang av studieporteføljen
- «Kultur for kvalitet», Stortingsmelding nr. 16
- Avdelingsstruktur

Kartleggingen av utdanningene skal gi høgskolen kunnskap om:

1. HVOs profil i forhold til omverden
2. Samfunnsmessig etterspørsel – i dag og i fremtiden
3. Strategisk verdi for samfunnet og HVO
4. Rekrutteringsgrunnlag studenter
5. Faglig bærekraft
6. Økonomisk bærekraft

Rapporten presenterer en grundig, faktabasert kartlegging av nå-situasjonen, som belyser disse seks punktene og således synliggjør høgskolens sterke sider og noen av høgskolens utfordringer slik dette ser ut i dag.

Det er viktig å påpeke at dette ikke er en omfattende strategisk analyse, men en kvantitativ kartlegging basert på offentlig tilgjengelige data. Kvalitative data som vi ikke har kunnet trekke på innenfor rammen av dette prosjektet vil kunne nyanse bildet av høgskolens sterke og svake sider. Vi anser imidlertid at kartleggingen presentert i rapporten vil kunne gi et utgangspunkt for høgskolens videre arbeid med struktursaken, med den strategiske gjennomgang av studieporteføljen, med Stortingsmelding nr. 16 og med avdelingsstrukturen.

1.2.1 Kartleggingens bruk av datakilder²

Datakilder som er brukt i kartleggingen omfatter:

- FoU-statistikken (NIFU)
- Forskerpersonalregisteret (NIFU)
- Kandidatundersøkelsen (NIFU)
- Database for statistikk om høgre utdanning (DBH)
- Statistikkbanken (SSB)
- Studiebarometeret (NOKUT)

Det er i tillegg brukt informasjon fra to arbeidsgiverundersøkelser (NAV og KS), samt at vi har hentet opplysninger fra enkelte framskrivninger av kompetansebehov gjennomført av SSB. Vi har også brukt data fra Høgskulen i Volda sin egen kandidatundersøkelse (Halvorsen, 2013) og en øvrig, enkeltstående kandidatundersøkelse gjennomført av (Alecú, 2014). Alle datakildene er offentlig tilgjengelige, og dataene brukes i ulike sammenhenger hvor oppmerksomheten er rettet mot forskning og høyere utdanning. Således presenterer ikke denne kartleggingen nye data, men den presenterer en ny sammenstilling av data konkret knyttet til Høgskulen i Volda sitt behov. Med utgangspunkt i datakildene har vi identifisert ulike indikatorer som vi har ment er relevante for å belyse de seks punktene kartleggingen omfatter. Det viktig å understreke at ingen av disse indikatorene gir et komplett bilde av situasjonen, noe som må tas høyde for i gjennomgangen av denne rapporten.

---

² Vi gjør oppmerksom på at det i DBH ikke finnes en egen fagområdekategori som eksplisitt kalles *kultur*fag. Studietilbudene som ved HVO benevnes som kulturfag, sorterer i DBH under kategorien historisk-filosofiske fag. Konsekvensen av at vi har brukt DBH som en datakilde i gjennomgangen av studieporteføljen ved HVO, er at kulturfagene ved institusjonen er blitt lite synlige i kartleggingen. Det er likevel viktig å presisere at disse fagene er inkludert, men da altså under en annen fagområdekategori.

Den første delen av kartleggingen er viet *høgskolens profil i forhold til omverdenen*. Vi har belyst denne ved å se nærmere på hvordan Høgskulen i Volda plasserer seg i det nye institusjonslandskapet ved å sammenligne HVO med andre høyere utdanningsinstitusjoner langs flere dimensjoner. For å avgrense har vi i hovedsak forholdt oss til dimensjoner som knyttes til kvalitetskriteriene listet i Strukturmeldingen. Man kan diskutere hvilke kriterier som bør benyttes for å vurdere en institusjons «helsetilstand», men kvalitetskriteriene er noe alle høyere utdanningsinstitusjoner vurderes etter, og dermed er disse viktige, også for Høgskulen i Volda. I vår kartlegging av profil i forhold til omverdenen har vi tatt for oss følgende kvalitetskriterier:

- Årsverk i førstestillinger
- Søkning
- Gjennomføring
- Studentenes tidsbruk
- Publisering
- Eksterne forskningsinntekter
- Internasjonal orientering
- Samspill og samarbeid

Høgskulen i Volda tilbyr, i samarbeid med Høgskolen i Molde en doktorgradsutdanning innen helse- og sosialfag. Denne utdanningen har eksistert siden 2015. «Størrelse på doktorgradsutdanninger» er et niende kvalitetskriterium, men vi har ikke inkludert dette i vår kartlegging, da vi anser at sammenligningsgrunnlaget (altså en doktorgradsutdanning) er for tynt.

Alle kvalitetskriteriene er belyst ved hjelp av flere indikatorer, og disse indikatorene er i hovedsak basert på data tilgjengelig fra DBH. I tillegg har vi brukt data fra NIFUs Forskerpersonalregister (kompetanse), FoU-statistikken/NIFU (forskningsaktivitet) og NOKUTs Studiebarometer (studentenes tidsbruk).

Vi har i denne delen av kartleggingen også tatt for oss HVOs geografiske profil, eller geografiske nedslagsfelt, og vi har her skjønsmessig avgrenset nedslagsfeltet til å gjelde kommuner hvor mer enn 10 prosent av de som søkte høyere utdanning hadde Høgskulen i Volda som førsteprioritet. Også her er DBH brukt som datakilde.

I kartleggingen av *samfunnsmessig etterspørsel etter utdanningene* som tilbys ved HVO har vi i tillegg til DBH brukt flere andre datakilder. I hovedsak har vi brukt informasjon fra NIFUs kandidatundersøkelse, som annethvert år går ut til alle mastergradskandidater i Norge ett halvt år etter eksamen. I dette kapitlet er kandidatundersøkelsen brukt til å se nærmere på til i hvilken grad nyutdannede mastergradskandidater fra HVO er i arbeid, eventuelt i irrelevant arbeide, ett halvt år etter eksamen, under antagelse om at grad av arbeidsledighet eller mistilpasning

indikerer etterspørsel etter en viss form for utdanning eller kompetanse. Svarprosenten på undersøkelsen er for lav til at vi kan se spesifikt på de ulike fagområdene ved HVO, men vi har brukt kandidatundersøkelsen til å si noe om arbeidsledighet og mistilpasning innen relevante fagområder på landsbasis. Vi har også brukt informasjon fra to andre, enkeltstående kandidatundersøkelser til å belyse hvorvidt kandidatene utdannet fra Høgskulen i Volda finner relevant arbeid eller ikke. Den ene av disse kandidatundersøkelsene er gjennomført at høgskolen selv, og er spesielt rettet mot bachelorkandidater innen mediefagene. Vi har også tatt for oss et par arbeidsgiverundersøkelser (gjennomført av NAV og av KS) for å kunne si noe om hvilke behov arbeidsmarkedet melder inn når det gjelder utdanningene som tilbys ved HVO. Videre har vi brukt informasjon fra DBH til å si noe om behovet for videreutdanningene som vi finner ved HVO. Behovet er kartlagt ved at vi har sett på det totale antallet studenter tatt opp på videreutdanning ved Høgskulen i Volda og vurdert dette antallet opp mot det totale antallet for hele Norge. Behovet vurderes etter størrelsen på *andelen* tatt opp ved HVO. I kartleggingen av det regionale utdanningsbehovet (som igjen vil si noe om etterspørselen etter utdanningene) har vi brukt sysselsettingsstatistikk fra SSB til å si noe om utdanningsnivået i regionen, vi har brukt kandidatundersøkelsene til å si noe om hvilke utdanninger mastergradskandidater som ble ansatt i Møre og Romsdal har, og vi har brukt kommunedata fra SSBs statistikkbank til å kartlegge næringsstrukturen i regionen. Vi antar at næringsstruktur også vil gi indikasjon på hvilke utdanninger det er behov for, eller som etterspørres i den aktuelle regionen. For denne delen av kartleggingen er det viktig å presisere at vi, med utgangspunkt i våre datakilder, kun kan si noe om et *potensielt* behov for ulike typer utdanning.

Kartleggingen skal bl.a. brukes som utgangspunkt for en strategisk gjennomgang av Høgskulen i Volda sin studieportefølje. Høgskolen har ønsket å få belyst om noen av utdanningstilbudene som tilbys kan ha en spesiell *strategisk verdi* – både for HVO og for samfunnet. Strategisk verdi er et utfordrende begrep å operasjonalisere. En rekke forhold bør inkluderes i en vurdering av strategisk verdi. Dette er forhold som bl.a. økonomi, fagmiljø knyttet til utdanningen og mulige synergieffekter med andre utdanninger/fagmiljø (både internt og eksternt). Dette er forhold vi ikke har hatt mulighet til å kartlegge innenfor dette prosjektets rammer. På et overordnet plan mener vi imidlertid at alle deler av kartleggingen som her foreligger implisitt, eller mer eksplisitt, adresserer studieporteføljens strategiske verdi og at alle deler av kartleggingen blir viktig i den strategiske vurderingen av de ulike utdanningene. Vi har likevel valgt å bruke én indikator for å illustrere utdanningenes mulige strategiske verdi, som en spesifikk del av kartleggingen. Indikatoren vi har brukt er antall førsteprioritetssøkere til høgskolens ulike utdanninger. Søkerdata er hentet fra DBH. Denne indikatoren gir altså ikke alene et fullgodt svar på hvorvidt et studieprogram har strategisk verdi eller ikke, men den

bidrar med viktig informasjon om potensielle søkeres vurdering av et studieprogram.

Vi har (også for å synliggjøre mulig strategisk verdi) sett på *rekrutteringsgrunnlaget* i regionen for ulike utdanninger (også utdanninger utenom Høgskulen i Volda studieportefølje). Vi har også her hentet søkertall fra DBH og vurdert rekrutteringsgrunnlaget for en utdanning etter utdanningens attraktivitet. Desto mer attraktiv en utdanning er blant studentene, desto større antar vi da at rekrutteringsgrunnlaget er. Vi antar at rekrutteringspotensialet også vil ha betydning for utdanningens strategiske verdi for høgskolen.

Kartleggingen skal bidra til å belyse høgskolens *faglige og økonomisk bærekraft*. Den første delen av kartleggingen gir et inntrykk av høgskolens bærekraft på institusjonsnivå, belyst med kvalitetskriteriene. Indikatorer som belyser kvalitetskriteriene er også brukt for å kartlegge den enkelte avdeling ved høgskolen. Enkelte av indikatorene brukt på institusjonsnivå er imidlertid ikke mulig å gjengi for avdelingsnivå – dette gjelder f.eks. forskningsutgifter og -finansiering. Avdelingene er kartlagt gjennom bruk av data fra DBH, NIFUs Forskerpersonalregister og NIFU/FoU-statistikk, og gjennomgangen gir et godt bilde av de fire avdelingenes styrker og svakheter, bærekraft eller robusthet.

1.2.2 Rapportens struktur

Kapittel 2 Høgskulen i Volda sin profil i forhold til omverdenen. I kapittel 2 har vi foretatt en sammenstilling av data som er relevante for de fleste av kvalitetskriteriene listet i Strukturmeldingen. Dataene er sammenstilt for HVO og for en rekke andre høyere utdanningsinstitusjoner det har vært relevant å sammenligne HVO med: Høgskolen i Molde – Vitenskapelig høgskole i logistikk, Høgskolen i Østfold, Høgskulen på Vestlandet, Høgskolen Innlandet, Høgskolen Sør-Øst Norge³, Nord Universitet og Universitetet i Agder. Disse institusjonene er valgt ut på bakgrunn av størrelse (antall ansatte/antall studenter), institusjonstype (høgskole/ tidligere høgskole) og likheter i studieporteføljen.

Kapittel 3 Samfunnsmessig etterspørsel – i dag og i fremtiden. I kapittel 3 kartlegger vi etterspørselen etter utdanningene HVO tilbyr gjennom bruk av undersøkelser, statistikk og analyser som belyser arbeidsmarkedets behov for den kompetansen som de nyutdannede kandidatene ved HVO har.

---

³ Høgskolen Sør-Øst Norge har nå fått godkjent status som universitet. Denne godkjenningen kom imidlertid etter at vårt prosjekt var godt i gang, og institusjonen omtales dermed i rapporten som Høgskolen Sør-Øst Norge.

Kapittel 4 Strategisk verdi for samfunnet og HVO. Vi har i kapittel 4 tatt for oss høgskolens utdanninger og kartlagt antall førsteprioritetssøkere til høgskolens utdanninger, eller antall tatt opp for videreutdanning.

Kapittel 5 Avdelingsstruktur og bærekraft. I kapittel 5 tar vi for oss høgskolens fire avdelinger (Avdeling for mediefag, Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning, Avdeling for samfunnsfag og historie og Avdeling for kulturfag), og kartlegger sterke og svake sider ved den enkelte avdeling.

Kapittel 6 Oppsummering og diskusjon. I kapittel 6 oppsummerer vi kartleggingen og diskuterer funnene på et mer overordnet nivå.

2 Høgskolens profil i forhold til omverdenen

I dette kapitlet har vi belyst HVO sin profil i forhold til omverden ved å sammenligne Høgskulen i Volda med andre høyere utdanningsinstitusjoner. Disse institusjonene er valgt på bakgrunn av størrelse, institusjonstype, forskningsaktivitet og likheter i studieportefølje. Vi sammenligner institusjonene langs en rekke dimensjoner, som alle er relatert til kvalitetskriteriene listet i Strukturmeldingen – dette dreier seg om indikatorer som kan illustrere forskjeller og likheter i institusjonsstørrelse, utdanningsvirksomhet, fagpersonalets formelle kompetanse, FoU-virksomhet, internasjonal orientering og samspill med samfunnet. I hovedsak er det data fra DBH (institusjonsstørrelse, utdanningsvirksomhet, fagpersonalets kompetanse, samspill med samfunnet, og internasjonal orientering), fra NIFUs Forskerpersonalregister (fagpersonalets kompetanse) og fra FoU-statistikken (FoU-utgifter, FoU-finansiering) som er brukt i dette kapitlet.

Avslutningsvis har vi sett nærmere på Høgskulen i Voldas geografiske profil, også ved bruk av data fra DBH. I dette avsnittet har det ikke vært aktuelt å sammenligne med andre institusjoner.

2.1 Institusjonsstørrelse

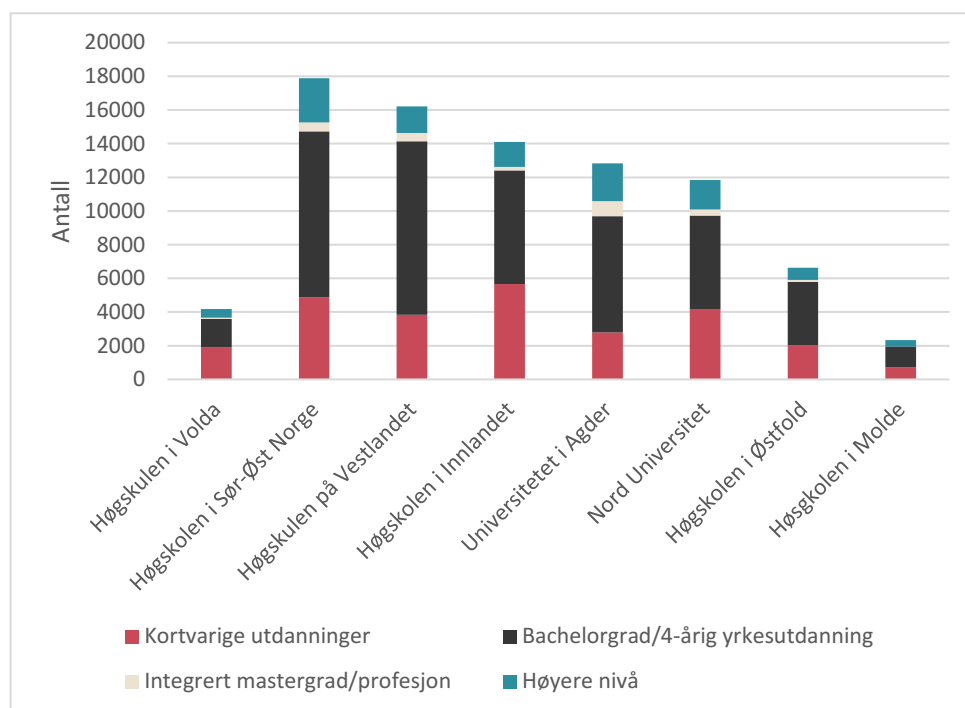
Vi ser her på antall ansatte og antall studenter for å illustrere institusjonenes størrelse. Institusjonsstørrelse er ikke direkte knyttet til noen av kvalitetskriteriene, men vil likevel kunne bidra til å belyse institusjonens *robusthet*. Mer robuste institusjoner var et av hovedmålene for strukturreformen.

2.1.1 Få studenter – mange på kortvarige utdanninger

Figur 2.1 viser antall studenter fordelt på utdanningsnivå ved de ulike institusjonene høsten 2017. Etter at de fleste andre statlige høgskolene har fusjonert frem-

står HVO som en liten høgskole med langt færre studenter enn de fusjonerte høgskolene, og det er kun Høgskolen i Molde som har færre studenter. Det totale antall studenter ved HVO var 4 184 i 2017.

Sammenlignet med de andre institusjonene har HVO en relativt høy andel av studentene tilknyttet kortvarige utdanninger og en noe mindre andel av studentene er på bachelorgradsnivå eller høyere nivå. Også en ganske lav andel av studentene ved Høgskolen i Østfold og Høgskolen i Molde er tilknyttet utdanninger på høyere nivå.

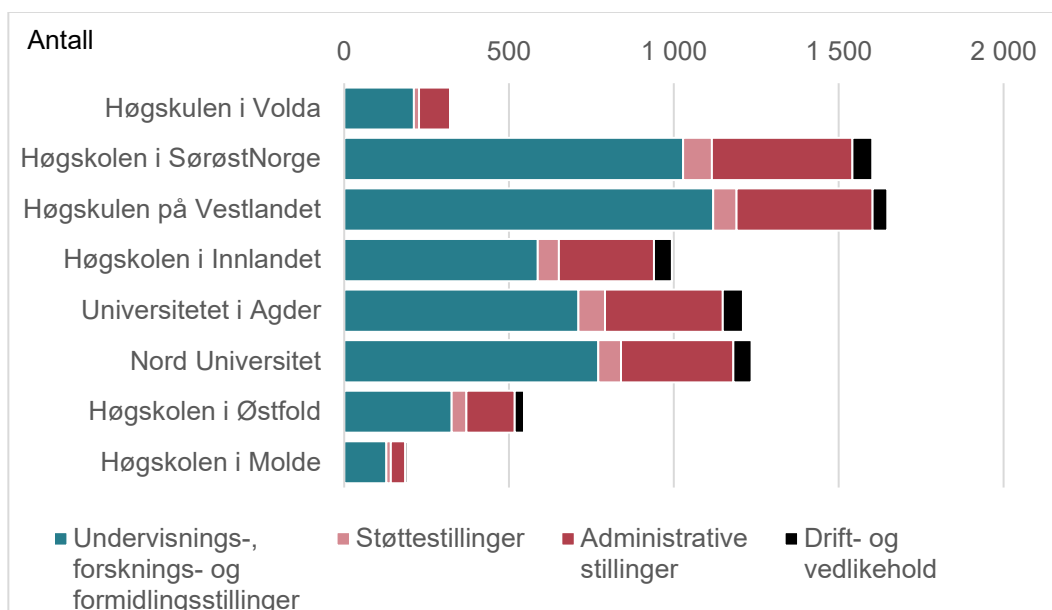

Figur 2.1 Antall studenter fordelt på institusjon og nivå. 2017.

Kilde: DBH

2.1.2 Høy andel i faglig stilling

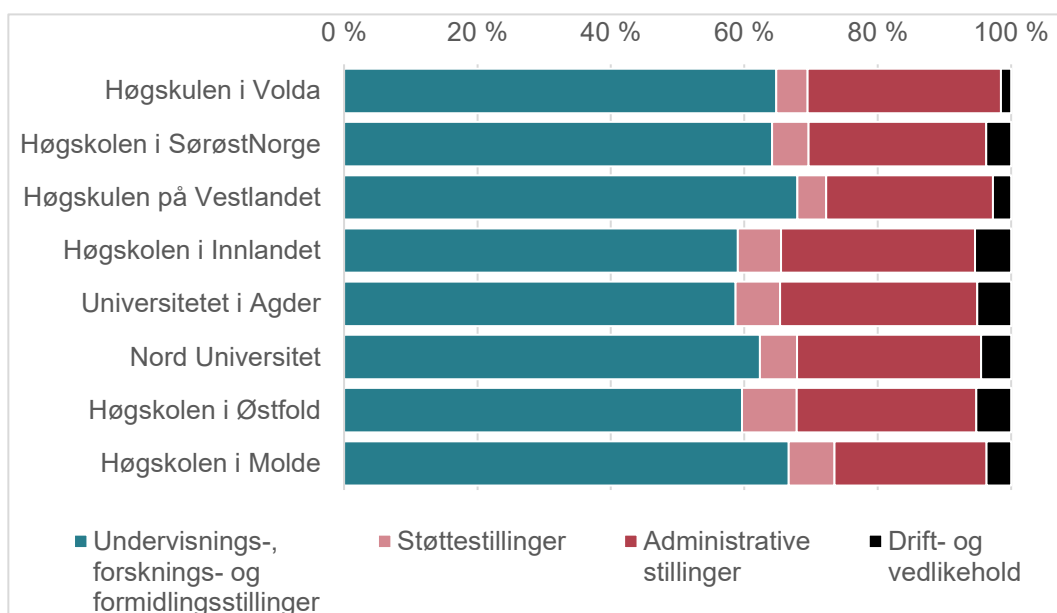
Antallet årsverk gjenspeiler selvfølgelig til en viss grad antallet studenter, og figur 2.2 viser at det også her, kun er Høgskolen i Molde som har færre årsverk enn Høgskolen i Volda. Total gjennomførte alle ansatte ved HVO i underkant av 330 årsverk. Høgskolen i Molde gjennomførte i underkant av 200 årsverk. De største institusjonene – Høgskulen på Vestlandet og Høgskolen Sør-Øst Norge gjennomførte rundt 1600 årsverk i 2017.

Figur 2.2. Totalt antall årsverk i ulike stillingskategorier 2017

Kilde: DBH

Figur 2.3 viser den prosentvise fordelingen av årsverk fordelt på de ulike stillingskategorier. HVO har den laveste andelen årsverk brukt innenfor Drift og vedlikehold, men den store Høgskulen på Vestlandet har også en relativt lav andel årsverk innen denne stillingskategorien. Sammenlignet med de andre institusjonene viser også den prosentvise fordelingen av årsverk at det relativt sett også gjennomføres færre årsverk innen kategorien «Støttestillinger» ved HVL enn hva tilfellet er ved HVO.

Figur 2.3 Antall årsverk i ulike stillingskategorier i 2017. Prosentvis fordeling.

Kilde: DBH

2.2 Utdanningsvirksomhet⁴

Vi har sett nærmere på institusjonenes utdanningsvirksomhet bl.a. ved å kartlegge antall studieprogrammer på de ulike nivåene.

2.2.1 Antall studieprogrammer

Tabell 2.1 viser antall ulike typer studieprogram ved de ulike institusjonene. HVO har 143 studieprogram, 19 bachelorgradsprogram, 14 mastergradsprogram, 81 etter- og videreutdanningskurs, 28 kortvarige utdanninger og én forskerutdanning. HVO har naturlig nok langt færre studieprogram enn hva tilfellet er for de større institusjonene. Flest utdanningstilbud finnes ved Høgskolen Sør-Øst Norge.

Tabell 2.1 Antall studieprogram etter nivå ved de ulike institusjonene. 2018.

	Kortvarige utdanninger	Bachelorgrad	Mastergrad	Etter- og Videreutdanning	Forskerutdanning	Totalt
Høgskulen i Volda	28	19	14	81	1	143
Høgskolen i Sør-Øst Norge	97	67	56	150	8	378
Høgskulen på Vestlandet	22	52	48	136	3	261
Høgskolen i Innlandet	72	52	32	144	6	306
Universitetet i Agder	47	50	44	115	14	270
Nord universitet	142	46	33	19	4	244
Høgskolen i Østfold	3	39	15	84	0	141
Høgskolen i Molde	15	10	9	6	2	42

Kilde: Institusjonenes hjemmesider

⁴ I vedlegg 2 finnes øvrig informasjon om studieprogram fordelt på finansieringskategori (Tabell V2.1) og om organisering av undervisning (Figur V2.1, Figur V2.2, Figur V2.3) ved de ulike institusjonene.

Tabell 2.2 Antall studietilbud fordelt på nivå ved de ulike institusjonene, i prosent¹. 2018.

	Kortvarige utdanninger	Bachelorgrad	Mastergrad	Etter- og videre-utdanning	Forsker-utdanning
Høgskulen i Volda	19,6	13,3	9,8	56,6	0,7
Høgskolen i Sør-Øst Norge	25,7	17,7	14,8	39,7	2,1
Høgskulen på Vestlandet	8,4	19,9	18,4	52,1	1,1
Høgskolen i Innlandet	23,5	17,0	10,5	47,1	2,0
Universitetet i Agder	17,4	18,5	16,3	42,6	5,2
Nord universitet	58,2	18,9	13,5	7,8	1,6
Høgskolen i Østfold	2,1	27,7	10,6	59,6	0,0
Høgskolen i Molde	35,7	23,8	21,4	14,3	4,8

¹Prosentueringsgrunnlaget (N) er totalt antall studietilbud

Kilde: Institusjonenes hjemmesider

2.2.2 Antall studenter per studieprogram

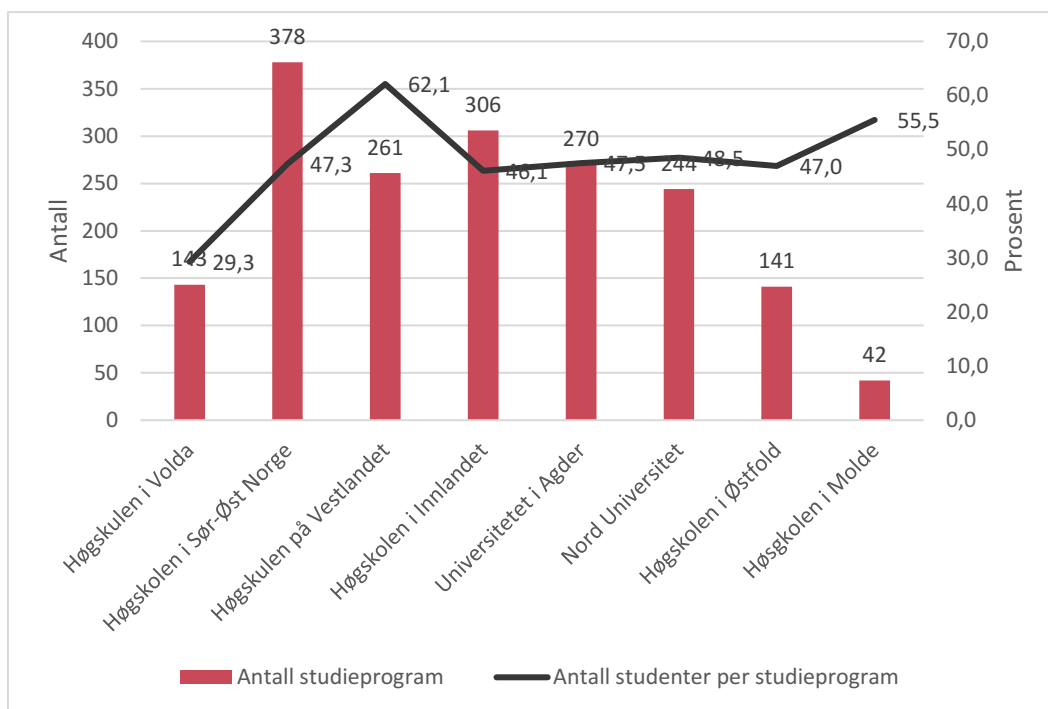
I figur 2.4 har vi sett på antall studenter i forhold til antall studieprogram.⁵ HVO har relativt få studenter per studieprogram – i gjennomsnitt 29⁶, og tallet er betydelig lavere enn for alle de andre institusjonene. NOKUT bruker en norm på minimum 20 studenter per studieprogram for å vurdere et studium som bærekraftig.⁷

Bakgrunnen for dette normtallet er at KD anser at det ikke er hensiktsmessig å gi undervisningstilbud til grupper under 20 studenter, både fordi det er ønskelig med studiemiljøer av en viss størrelse og av hensynet til rimelig ressursutnyttelse (se f. eks. strukturmeldingen Meld. St. 18 (2014-2015)).

⁵ Vi har her brukt antall studenter høsten 2017, det beregnede tallet er altså litt upresist.

⁶ Tallet som her er beregnet tar ikke hensyn til hvorvidt grupper fra flere studieprogram kan være samkjørte når det gjelder undervisning, og således skape større studiemiljø enn hva tallene viser.

⁷ Antallet på 20 studenter per studieprogram gjelder alle utdanninger og studieprogram på alle nivå.

Figur 2.4 Antall studieprogram og antall studenter per studieprogram, etter institusjon¹.

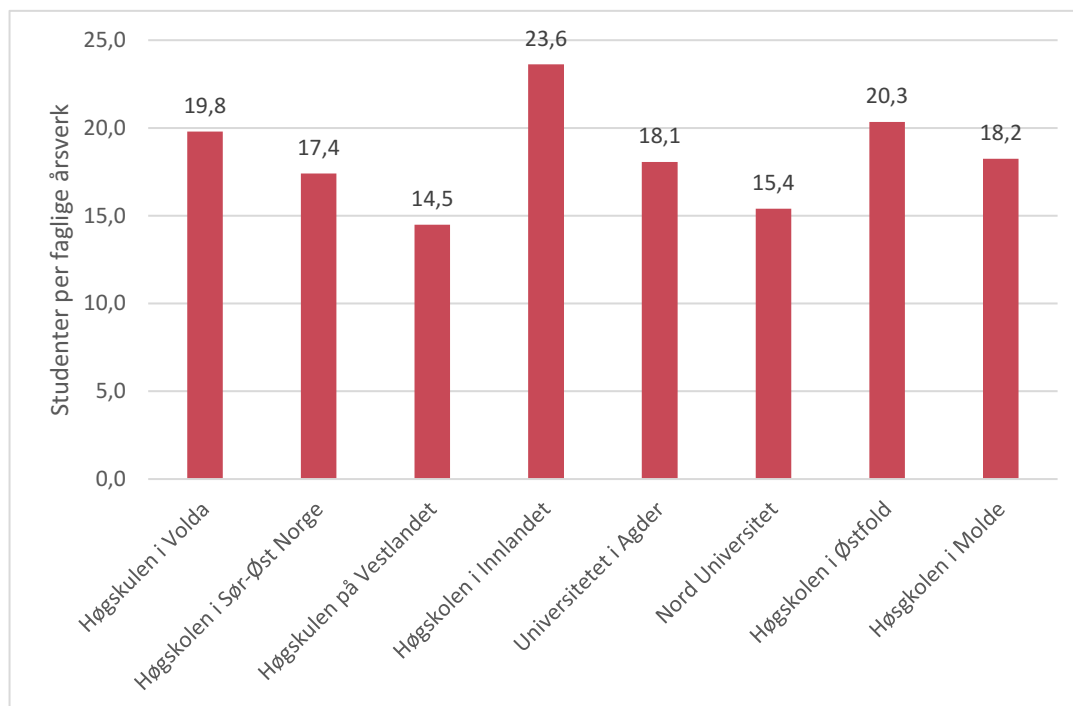
¹Tallene omfatter alle studietilbud og studenter – inkludert etter- og videreutdanning

Kilde: DBH

2.2.3 Mange studenter per faglige årsverk

En annen indikator på bærekraft er presentert i figur 2.5 - nemlig antall studenter per faglig årsverk (tallet for Høgskolen i Innlandet beregnet som gjennomsnittet for høgskolene i Hedmark og på Lillehammer). Antall studenter per faglig årsverk kan indikere både faglig og økonomisk bærekraft, hvor vi antar at mange studenter per faglig årsverk kan være økonomisk gunstig, mens for mange studenter per faglige årsverk kan være lite faglig bærekraftig.

De faglig ansatte ved HVO har nærmere 20 studenter i gjennomsnitt per årsverk og det er kun Høgskolen i Innlandet som har et vesentlig høyere tall enn dette. Høgskolen på Vestlandet og Nord Universitet har færrest studenter per faglige årsverk.

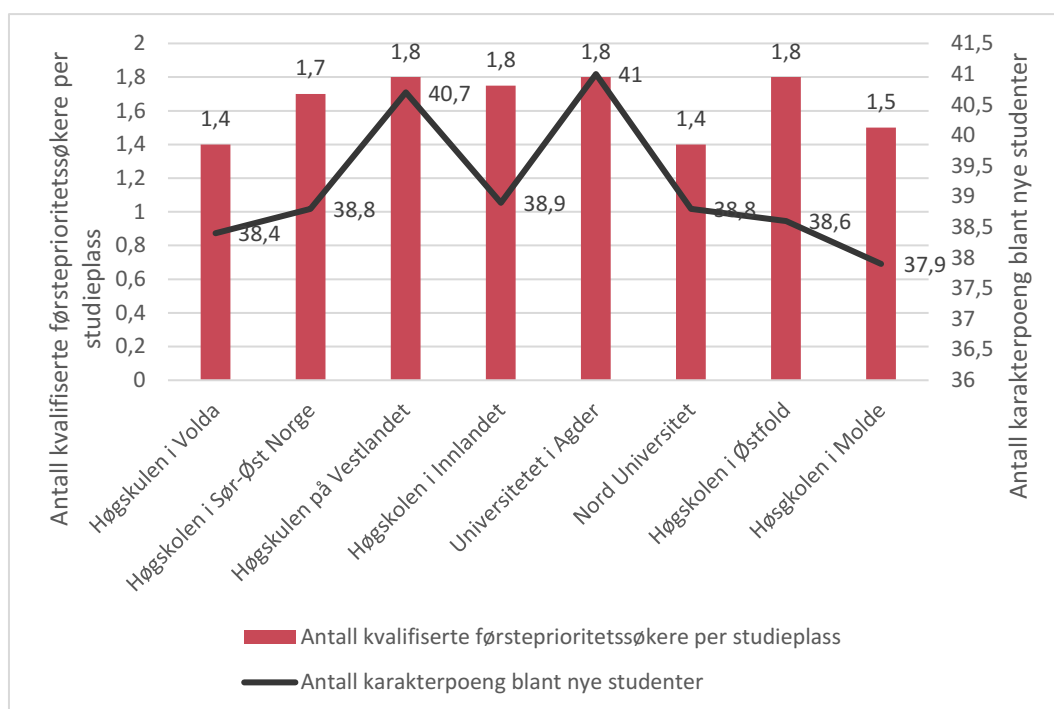
Figur 2.5 Antall studenter per faglige årsverk, etter institusjon. 2017.

Kilde: DBH.

2.3 Studentene

2.3.1 Få søkere og svake karakterer

I figur 2.6 ser vi på antall førsteprioritetssøkere per studie plass og antall opptakspoeng (tallet for Høgskolen i Innlandet beregnet som gjennomsnittet for høgskolenene i Hedmark og på Lillehammer). Tallene som er hentet fra NOKUT-portalen i DBH omfatter bare studenter tatt opp via Samordna Opptak, og gjelder primært opptak til grunnutdanning og ikke mastergradsutdanning som bygger på avlagt grunnutdanning. Når det gjelder antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere per studie plass er årsaken til at lokalt opptak her ikke er inkludert at det ikke finnes tall for antall studie plasser. Lokalt opptak omfatter i hovedsak mastergradsutdanning og videreutdanning, og dermed er karakterer fra videregående skole også mindre relevant, enn når det gjelder grunnutdanning. HVO skårer lavt på begge indikatorene og lavest på «antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere per studie plass».

Figur 2.6 Antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere per studieplass og antall karakterpoeng blant nye studenter, etter institusjon. 2017.

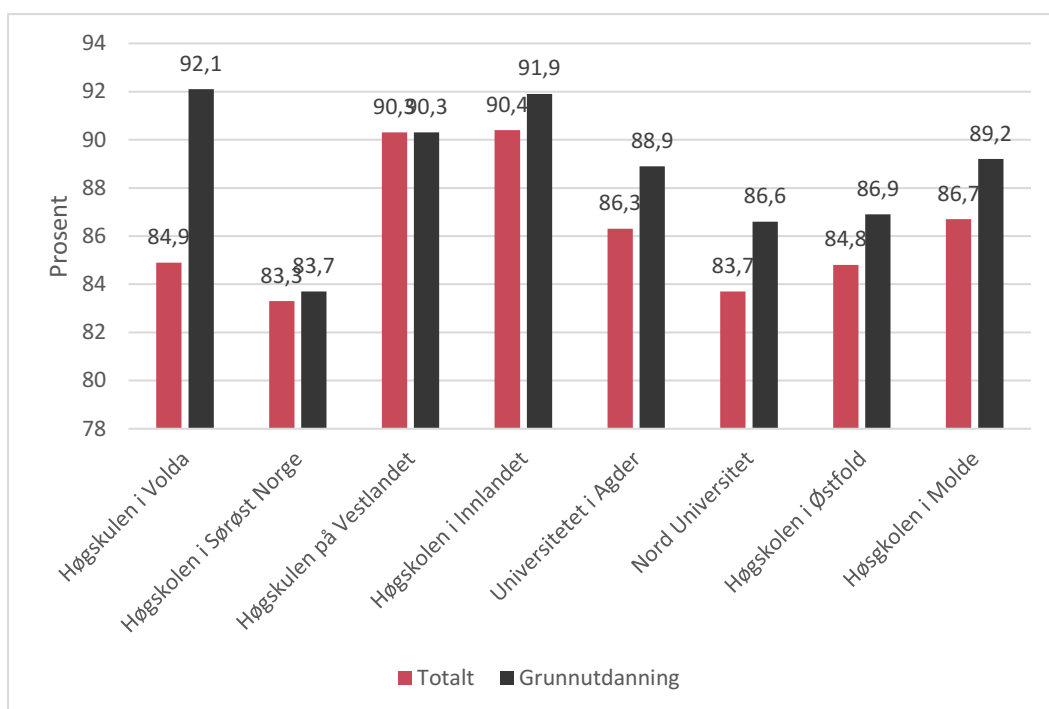
Kilde: DBH, NOKUT-portalen

2.3.2 God gjennomføring på bachelornivå – svak på masternivå⁸

I dette avsnittet ser vi på ulike mål for gjennomføring. Studiegjennomføring er også et av kvalitetskriteriene i Strukturmeldingen. Figur 2.7 viser gjennomføringsprosent, det vil si antall avlagte studiepoeng i prosent av antall planlagte, totalt og for grunnutdanning (bachelorgradsutdanning/4-årig yrkesutdanning, profesjonsstudium, 5-årig mastergradsutdanning), etter institusjon.

Tallene viser at gjennomføringsprosenten totalt er relativt lav ved HVO, men Høgskolen i Sørøst-Norge og Nord Universitet har en vesentlig lavere andel. Tallene omfatter imidlertid alle typer studier, og ser vi bare på grunnutdanning, så har HVO høyest gjennomføringsprosent.

⁸ Se vedlegg 2 for oversikt over studiepoengproduksjon (Tabell V2.2)

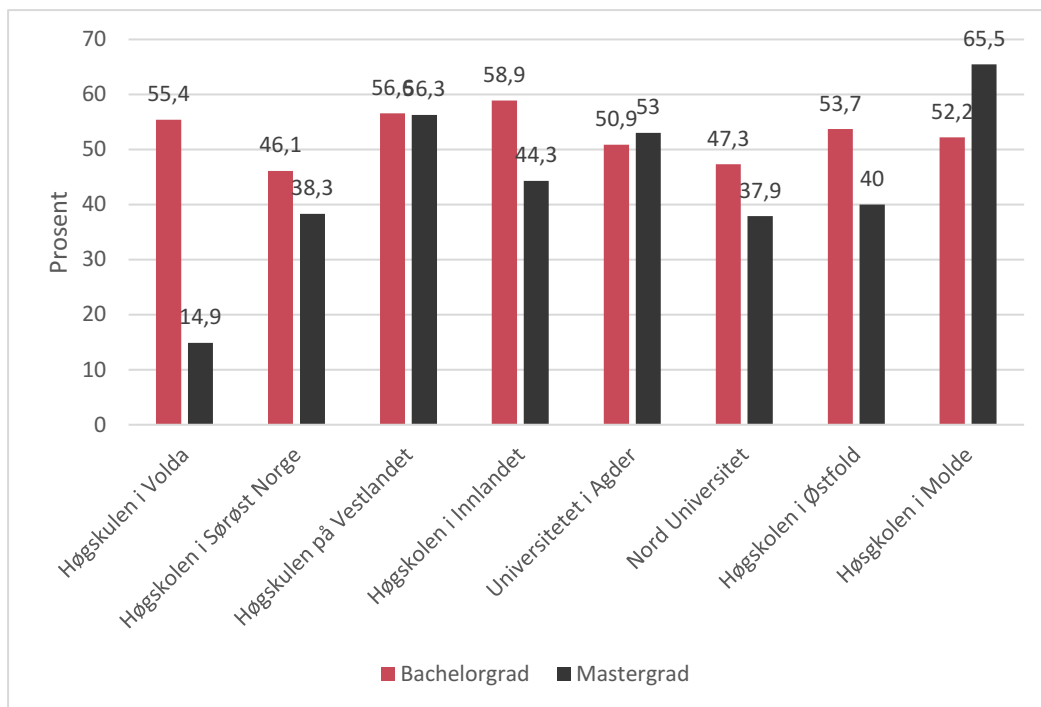

Figur 2.7 Gjennomføringsprosent (= antall avlagte studiepoeng i prosent av antall planlagte) totalt og for grunnutdanning (bachelorgradsutdanning/4-årig yrkesutdanning, profesjonsstudium, 5-årig mastergradsutdanning), etter institusjon i 2017.

Kilde: DBH.

Figur 2.8 viser andel av bachelorgradsstudenter og mastergradsstudenter som har fullført på normert tid. For bachelorgradsstudier er andelen på samme nivå ved HVO som de øvrige institusjonene, men for mastergradsstudier er den betydelig lavere.

Fullføringsandelen i mastergradsstudiet har vært lav gjennom mange år og kan ikke forklares med små tall og tilfeldige svingninger.

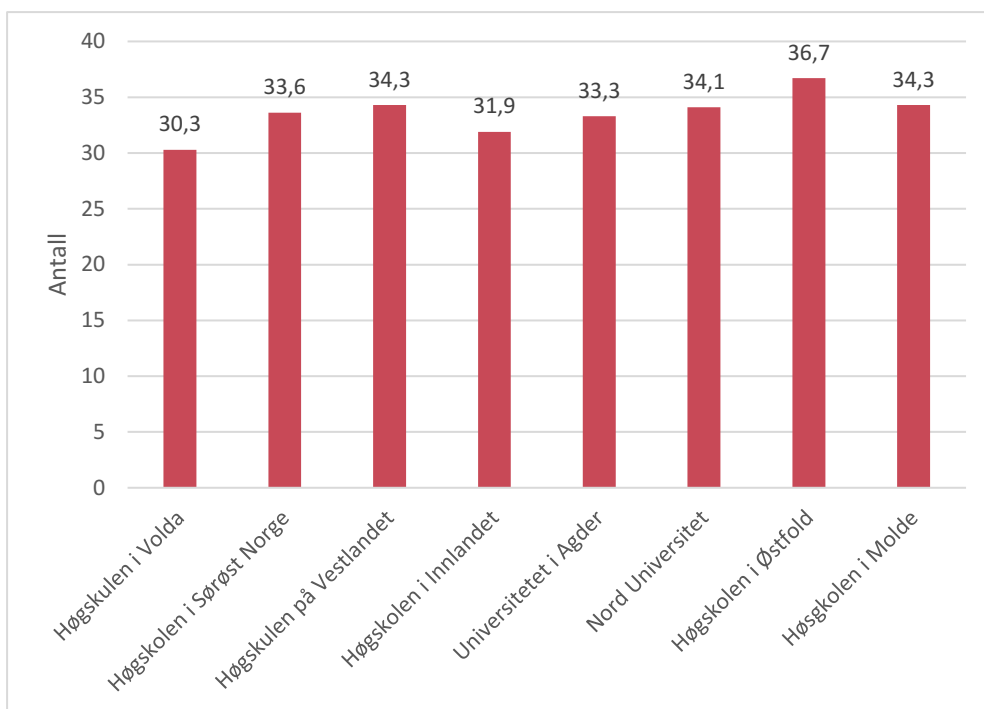
Figur 2.8 Prosentandel av bachelorgradsstudenter og mastergradsstudenter som fullførte på normert tid, etter institusjon. 2017

Kilde: DBH, KD-portalen.

2.3.3 Lav tidsbruk på studiene

Studentenes tidsbruk på studiene, er også et av kvalitetskriteriene i strukturmeldingen. Det er ikke mange indikatorer som kan brukes til å belyse akkurat dette kvalitetskriteriet, men i NOKUTs Studiebarometer regnes tidsbruk med utgangspunkt i studentenes eget anslag for tidsbruk – både organisert og ikke-organisert. Vi har i dette avsnittet brukt denne indikatoren. Det er imidlertid viktig når man leser resultatene fra Studiebarometeret at man også tar høyde for at det er mye usikkerhet knyttet til kvaliteten på denne indikatoren – først og fremst siden den da altså baserer seg på studentenes egen rapportering av tidsbruk.

Figur 2.9 viser faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter. I følge Studiebarometeret så bruker Studentene ved Høgskulen i Volda noe mindre tid på studiene enn hva tilfellet er for studentene ved de andre institusjonene i utvalget. Aller mest tid på studiene bruker studentene ved Høgskolen i Østfold.

Figur 2.9 Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter i 2017.

Kilde: DBH, KD-portalen.

2.4 Fagpersonalets kompetanse

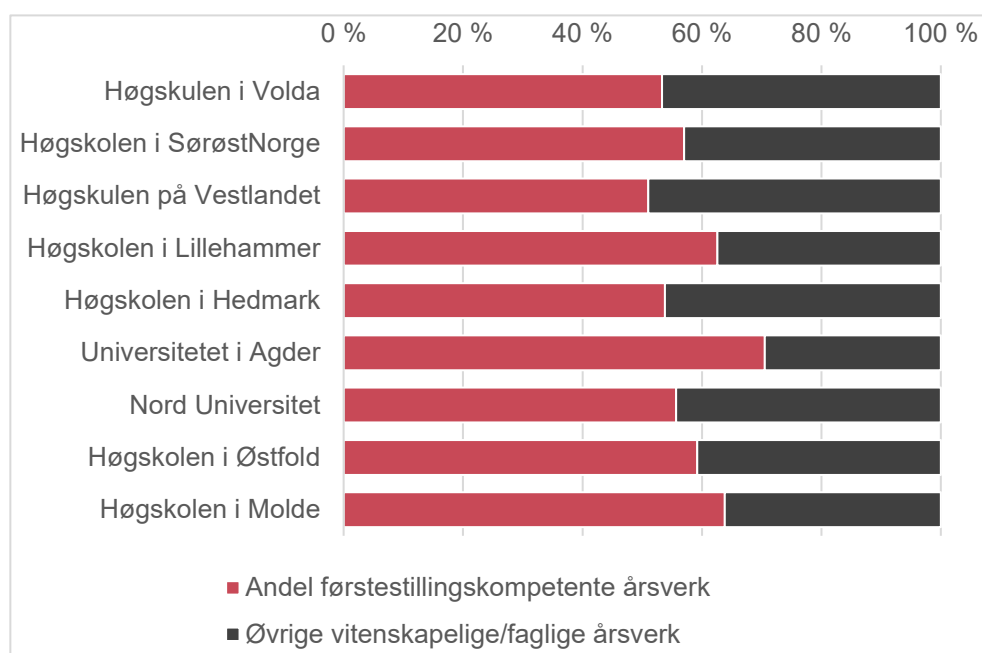
Fagpersonalets kompetanse er et viktig kvalitetskriterie som også får mye oppmerksomhet. Kompetansen blant de faglig tilsatte ved en høyere utdanningsinstitusjon vil naturlig nok ha stor betydning både for forsknings- og undervisningsaktiviteten ved en institusjon. Det er kanskje likevel i forbindelse med forskningsaktivitet at man har vært spesielt opptatt av fagpersonalets kompetanse. I dette avsnittet har vi kartlagt kompetanse på ulike nivå ved hjelp av data fra DBH og fra NIFUs Forskerpersonalregister.

2.4.1 Middels kompetanse

Figur 2.10 viser andel av faglige årsverk med førstestillingskompetanse i de ulike institusjonene. Andel førstestillingskompetente årsverk er en av indikatorene som benyttes i NOKUT-portalen, som en indikator på kvaliteten i forskning og utdanning. Indikatoren benyttes blant annet ved NOKUTs akkreditering av institusjoner.

Andelen førstestillingskompetente årsverk beregnes på grunnlag av data rapportert inn av institusjonene til DBH/NSD⁹. Andelen førstekompetente årsverk ved Høgskulen i Volda var i underkant av 55 prosent i 2017. Kun Høgskulen på Vestlandet hadde en lavere andel enn dette. Universitetet i Agder skiller seg noe ut med en høy andel førstekompetente årsverk, men bortsett fra dette er forskjellene mellom de ulike institusjonene ikke veldig store.

Figur 2.10 Andel førstestillingskompetente årsverk etter institusjon. 2017.

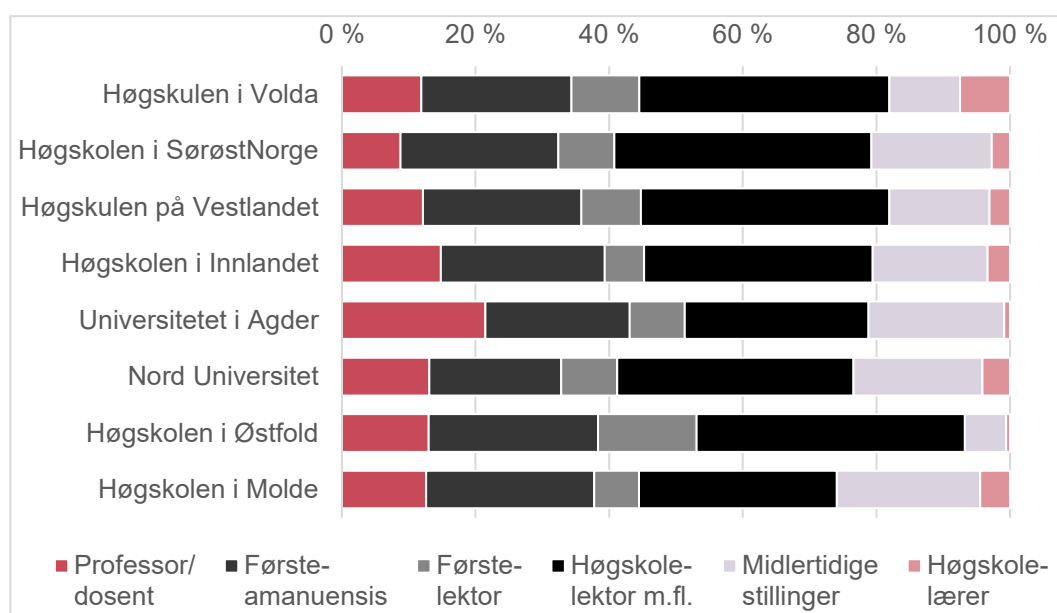
Kilde; DBH, NOKUT-portalen.

I figur 2.11 bruker vi informasjon fra NIFUs Forskerpersonalregister¹⁰ til å se nærmere på hvordan vitenskapelig og faglig tilsatte fordelte seg på de ulike stillingsgruppene ved de ulike institusjonene i 2017. Universitetet i Agder skiller seg her

⁹ Indikatoren angir andelen av årsverkene i fagmiljøet som er førstestillingskompetente. Indikatoren er et direkte uttrykk for formelt faglig kompetansenivå blant de faglige tilsatte og regnes derfor for å være en god kvalitetsindikator. Stipendiater er ikke inkludert i regnestykket, dette for å unngå at institusjoner som satser på bygge opp kompetansen sin ved å ansette stipendiater fremstår med lavere andel førstestillingskompetente enn hvis de hadde vært inkludert. Følgende stillinger regnes som førstestillingskompetente: professor, professor II, dosent, høskoledosent, undervisningsdosent, førsteamanuensis, førstelektor, forskere på førstestillingsnivå (1109, 1110, 1183), forskningssjef og postdoktor. I nevnen inngår i tillegg amanuensis, universitetslektor, høgskolelektor, høgskolelærer og øvrige forskerstillinger.

¹⁰ Forskerpersonalregisteret er en individbasert database som inneholder opplysninger om forskere/faglig personale som deltar i FoU ved universiteter og høskoler, helseforetak, forskningsinstitutter og institusjoner med FoU i instituttsektoren. Registeret inneholder opplysninger om kjønn, alder, stilling, arbeidssted (lærested/fakultet/avdeling/institutt), høyeste akademiske grad og doktorgrad. Stillingskoder benyttes til å identifisere forskere. Opplysninger om forskerpersonalet samles inn per 1. oktober. Forskerpersonalregisteret inngår i den nasjonale FoU-statistikken og brukes blant annet til beregning av utførte FoU-årsverk i universitets- og høskolesektoren, som igjen danner grunnlag for beregning av FoU-lønn til personale lønnet over lærestedenes basisbevilgninger. Registeret oppdateres årlig fra og med 2007, tidligere annethvert år i oddetallsår.

ut ved en høy andel faglig tilsatte med professorkompetanse. Høgskolen i Sør-Øst Norge (som nå har fått universitetsstatus) hadde en relativt lav andel professorkompetente. For øvrig er andelen tilsatte i førstestilling¹¹, ganske lik på tvers av institusjonene vi sammenligner. Som figuren viser hadde Høgskulen i Volda en ganske liten andel faglig tilsatte i midlertidige stillinger¹², samt at de sammenlignet med de øvrige institusjonene hadde en høy andel høyskolelærere i 2017. At Høgskulen i Volda har få tilsatte i midlertidige stillinger, kan innebære at det er få forskningsaktiviteter ved høgskolen hvor slike stillinger er nødvendige, men det kan også bety at en større del av forskningen ved HVO utføres av øvrig fast tilsatte, som en del av deres FoU-tid.

Figur 2.11 Vitenskapelig og faglig tilsatte i 2017 etter stilling¹ og lærested.

¹Høgskolelektor m.fl. omfatter universitets- og høgskolelektor, amanuensis og spesialiststillinger tilknyttet profesjonsutdanningene. Midlertidige stillinger omfatter stipendiat, postdoktor, forsker og vit.ass.

Kilde: NIFU/Forskerpersonalregisteret.

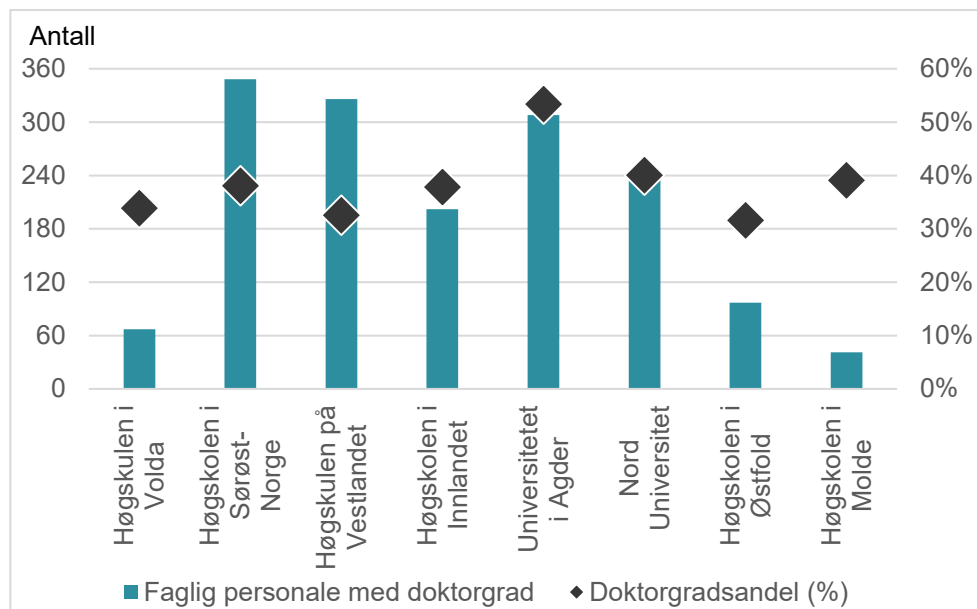
2.4.2 Middels andel med doktorgrad

Hvor mange av de faglige ansatte som har doktorgrad, eller andelen faglige ansatte med doktorgrad er også en indikator som er av interesse for å vurdere fagpersonlets kompetanse.

¹¹ Merk at andelen førstekompetente her ikke er den samme som hos DBH og NOKUT, da NIFU har beregnet andelen ut i fra totalt *antall* vitenskapelige og faglige tilsatte ved institusjonene.

¹² Stipendiat, postdoktor, forsker og vit.ass.

Figur 2.12 viser at andelen med doktorgrad er ganske lik på tvers av institusjonene, igjen med unntak av UiA, som har en høyere andel enn de andre institusjonene. HVO har en høyere andel faglig tilsatte med doktorgrad enn både Høgskolen i Østfold og Høgskulen på Vestlandet.

Figur 2.12 Andelen av det faglige personalet (eksklusive stipendiater) med doktorgrad i 2016.

Kilde: NIFU/ Forskerpersonalregisteret

2.5 Forskningsaktivitet

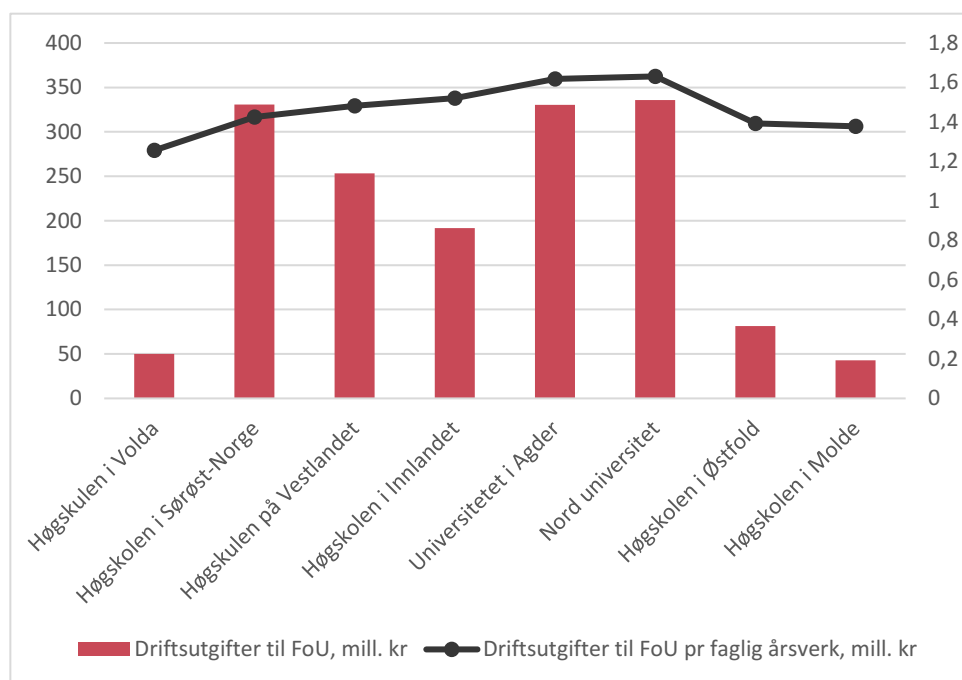
Et viktig mål med strukturreformen var å styrke forskningen i sektoren. I Strukturmeldingen ble det gitt uttrykk for at det ved mange høyere utdanningsinstitusjoner (og kanskje særlig de minste) ble forsket for lite – de eksterne forskningsinntektene var lave og publiseringsaktiviteten likeså.

I dette avsnittet ser vi både på FoU-utgifter og -finansiering, samt forskningsprofil og publiseringspoeng.

2.5.1 Lave driftsutgifter til FoU

Figur 2.13 viser driftsutgifter til FoU i 2015 for de ulike lærestedene, samt driftsutgifter til FoU per faglig årsverk. Driftsutgiftene til FoU var, naturlig nok, langt lavere for HVO enn for de fleste av de andre institusjonene, med unntak for Høgskolen i Molde. Høgskolen Sør-Øst Norge (som nå har fått universitetsstatus) og de to universitetene som er inkludert i utvalget, har de langt høyeste driftsutgifter til FoU. Når vi ser på driftsutgiftene til FoU i forhold til faglige årsverk ligger HVO

lavest, dvs. at et faglig årsverk ved HVO koster mindre enn ved de andre lærestedene i utvalget.

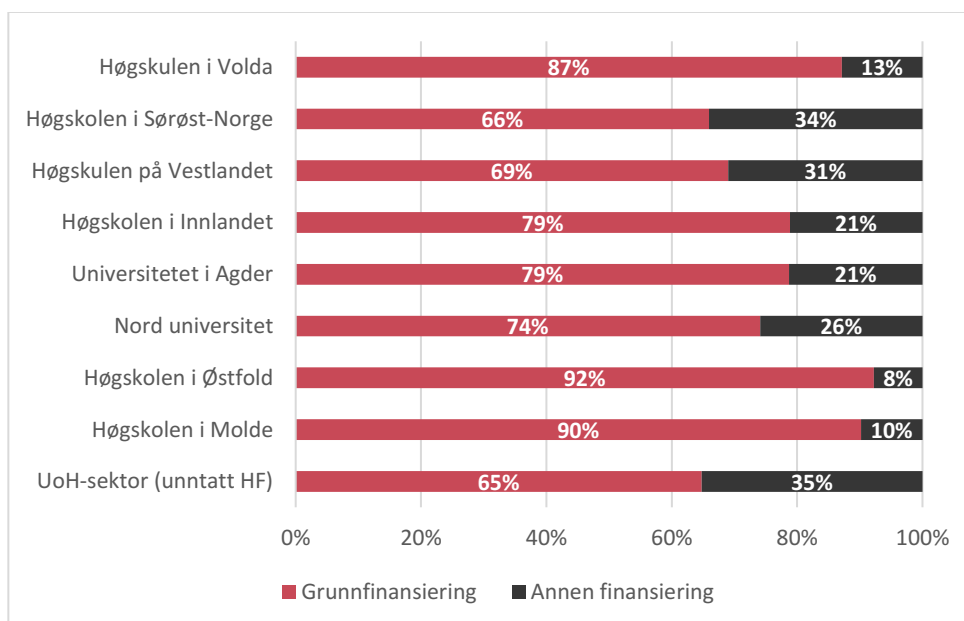

Figur 2.13 Driftsutgifter til FoU og driftsutgifter til FoU per faglig årsverk i 2015 i mill. kr., etter lærested.

Kilde: NIFU/FoU-statistikk.

2.5.2 Lite ekstern forskningsfinansiering

Figur 2.14 viser driftsutgifter til FoU fordelt på grunnfinansiering og annen finansiering, for de ulike lærestedene. HVO har relativt lav andel annen finansiering, bare Høgskolen i Molde og Høgskolen i Østfold hadde en lavere andel.

Figur 2.14 Driftsutgifter til FoU, andel grunnfinansiering og annen finansiering i 2015, etter lærested.

Kilde: NIFU/FoU-statistikk

I tabell 2.3 ser vi en mer detaljert fremstilling av finansieringskilder til FoU for den enkelte institusjon. HVO har noe mer forskningsfinansiering gjennom EU enn både Høgskolen i Molde og Høgskolen i Østfold. Når det gjelder EU finansiering er også HVO helt på linje med Høgskulen på Vestlandet. HVO ligger imidlertid lavest hva gjelder forskningsfinansiering via Norges Forskningsråd. Høgskulen på Vestlandet er den institusjonen som hadde flest forskningsmidler gjennom NFR i 2015.

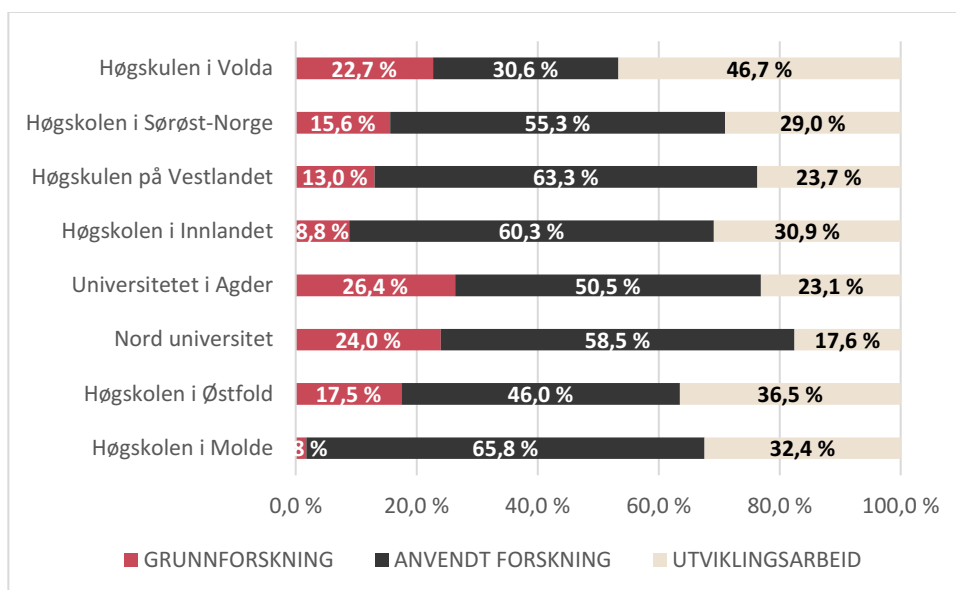
Tabell 2.3. Driftsutgifter til FoU, etter finansieringskilde og lærested i 2015. Mill. kr.

	Totalt	Grunn- budsjett/- basis- bevilgning	Annen finansiering					Utlandet	
			Totalt	Nærings- livet	Offentlige kil- der		Andre kilder	Totalt	Herav: EU-kom.
Lærested					NFR	Dep. m.v.			
Høgskulen i Volda	49,9	43,5	6,4	0,2	1,1	4,3	0,3	0,5	0,5
Høgskolen i Sørøst- Norge	330,8	218,2	112,6	16,6	34,8	50,5	5,7	5,0	3,0
Høgskulen på Vestlandet	253,1	174,7	78,5	4,6	48,1	17,4	6,8	1,5	0,5
Høgskolen i Innlandet	191,8	151,2	40,5	0,9	21,1	10,0	2,7	5,9	2,3
Universitetet i Agder	330,4	260,1	70,3	6,8	21,5	27,0	13,7	1,3	0,8
Nord universitet	335,9	248,9	87,0	12,3	22,8	44,0	4,3	3,5	0,1
Høgskolen i Østfold	81,4	75,0	6,3	0,0	4,1	1,4	0,3	0,5	0,1
Høgskolen i Molde	43,0	38,8	4,2	0,6	2,3	0,2	1,0	0,1	0,1

Kilde: NIFU/FoU-statistikk

2.5.3 Forskningsprofil med mye utviklingsarbeid

Figur 2.15 viser FoU-utgifter fordelt på utgiftsart. Her skiller HVO seg ut med en spesielt høy andel utviklingsarbeid og andelen var høyere enn for alle de øvrige lærestedene. HVO har også lav andel anvendt forskning - lavere enn for de øvrige lærestedene, noe som igjen bidrar til at HVO også får en høy andel grunnforskning.

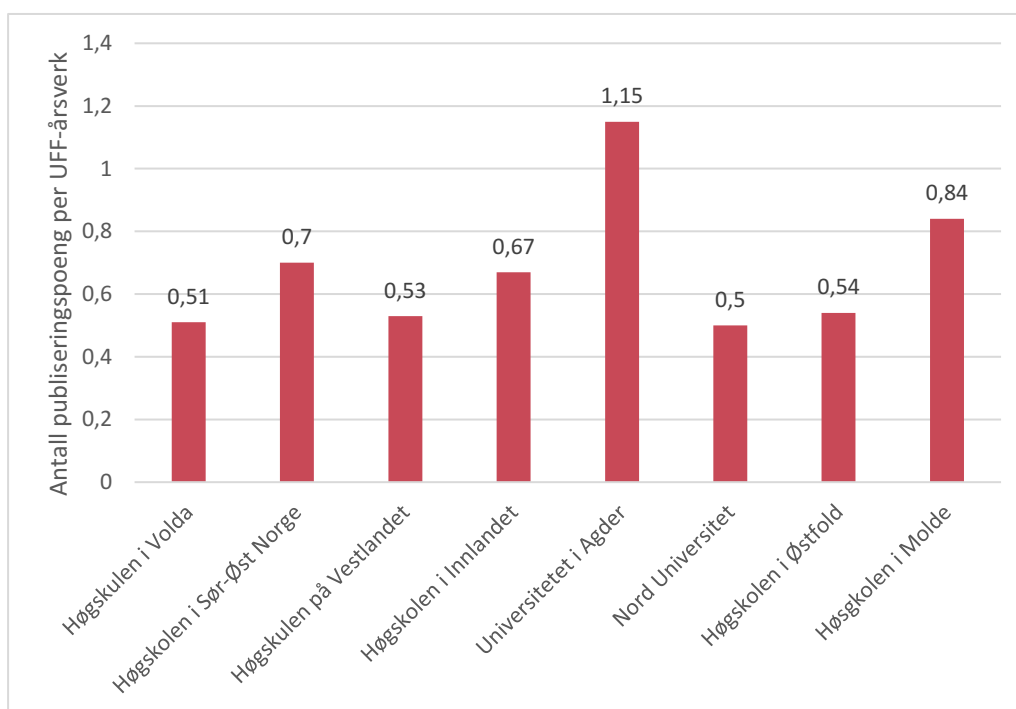

Figur 2.15 Andel forskningsart i 2015, etter lærested.

Kilde: NIFU/FoU-statistikk.

2.5.4 Beskjeden vitenskapelig publisering

Figur 2.16 viser antall publiseringspoeng per UFF-årsverk (omfatter undervisnings- og forskerstillinger, men ikke stipendiater), for de ulike institusjonene. HVO ligger på linje med Høgskolen i Østfold, Høgskulen på Vestlandet og også Nord Universitet. De andre institusjonene i utvalget har et relativt mye høyere antall publiseringspoeng per UFF-årsverk.

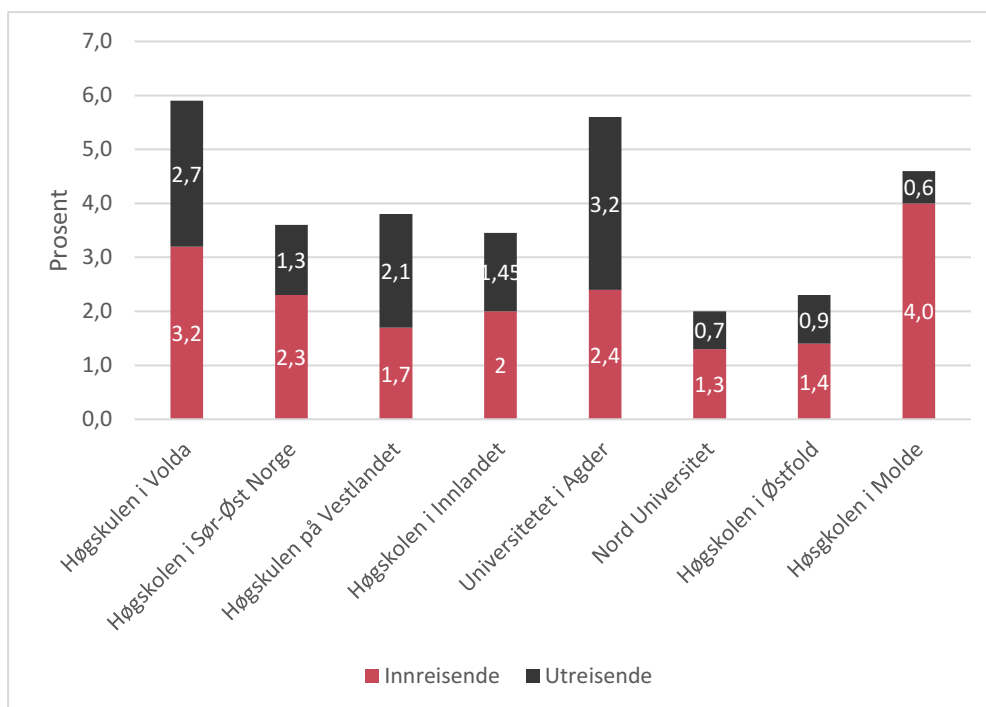
Figur 2.16 Antall publiseringspoeng per UFF-årsverk etter institusjon i 2017.

Kilde: DBH.

2.6 Høy internasjonal studentutveksling

Internasjonalisering er også et av kvalitetskriteriene. I figur 2.17 har vi som mål på internasjonal orientering sett på antall innreisende og utreisende utvekslingsstudenter. Figuren viser at HVO har en høy andel utvekslingsstudenter, både innreisende og utreisende studenter. I høgskolens strategiplan (Volda 2017–2020 (Høgskulen i Volda 2018)) fremheves det at høgskolen skal være blant de beste i landet på studentutveksling. HVO rapporterer at de har omentrent 130 internasjonale partneruniversitet. Avtalene med disse dreier seg i hovedsak om gjensidig utveksling av studenter og faglig tilsatte, med samarbeid om utdanning som hovedfokus. HVO anslår selv at dette dreier seg om ca. 90 formaliserte avtaler.

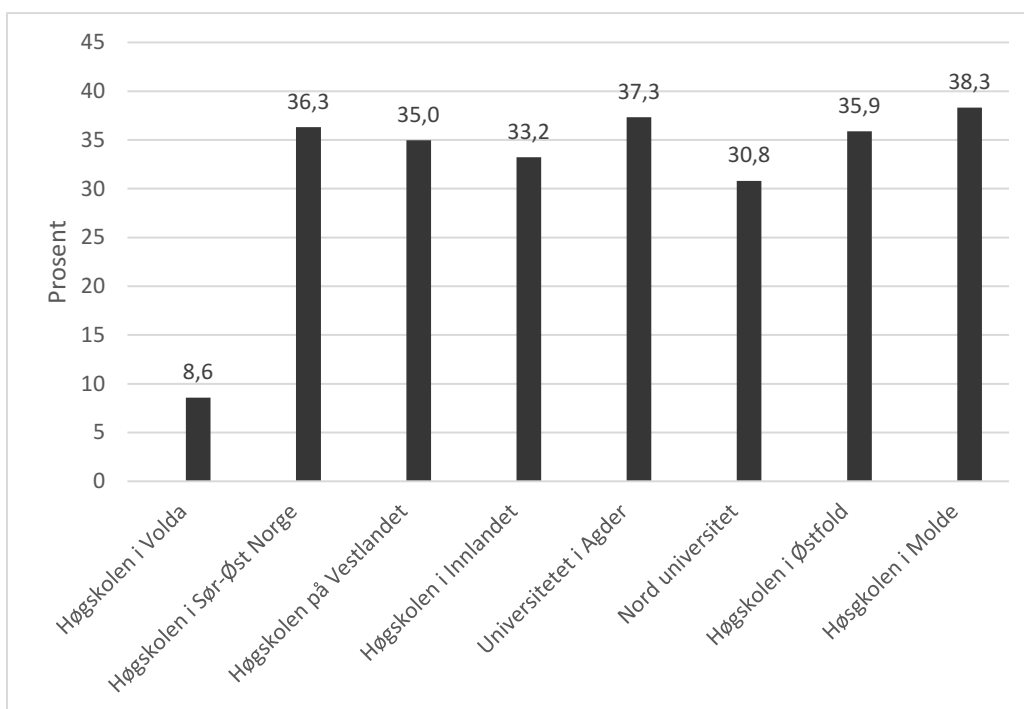

Figur 2.17 Andel inn- og utreisende utvekslingsstudenter, etter lærested i 2017.

Kilde: DBH, NOKUT-portalen.

Høgskolen selv rapporterer at de har lite formalisert internasjonalt samarbeid om forskning, og peker på at de i likhet med andre institusjoner finner det utfordrende å formalisere forskningssamarbeidet, da dette ofte foregår på individnivå, og ikke på institusjonsnivå – slik tilfellet er med utdanningssamarbeidet. Figur 2.18 viser hvor stor andel av totalt antall publikasjonspoeng som er et resultat av internasjonalt samforfatterskap. Som figuren viser, ligger HVO absolutt lavest på denne indikatoren, sammenlignet med de øvrige institusjonene.

Figur 2.18 Prosentandel av publiseringspoeng med internasjonalt samforfatterskap. 2017.

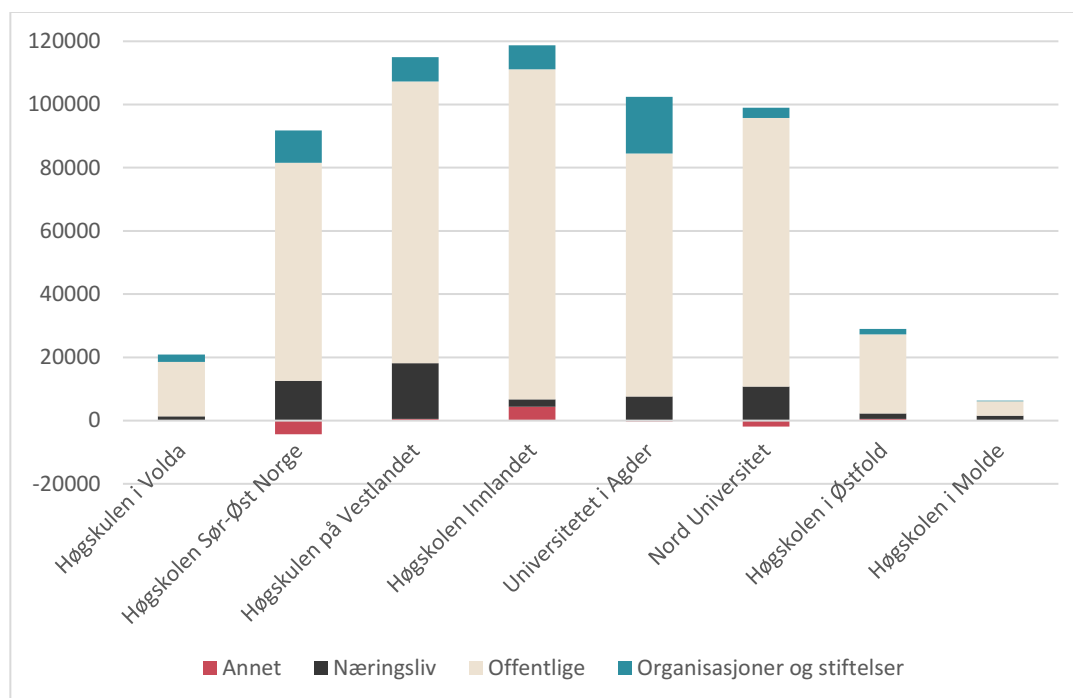
Kilde: Cristin

2.7 Samspill med samfunnslivet

Det siste kvalitetskriteriet listet i strukturmeldingen er samspill med samfunnet. Den vanligste indikatoren brukt til å belyse dette kriteriet er bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet. En annen indikator er andelen videreutdanningsprogrammer av det totale antall utdanningstilbud. Vi har i dette avsnittet brukt begge disse.

2.7.1 Beskjeden bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet

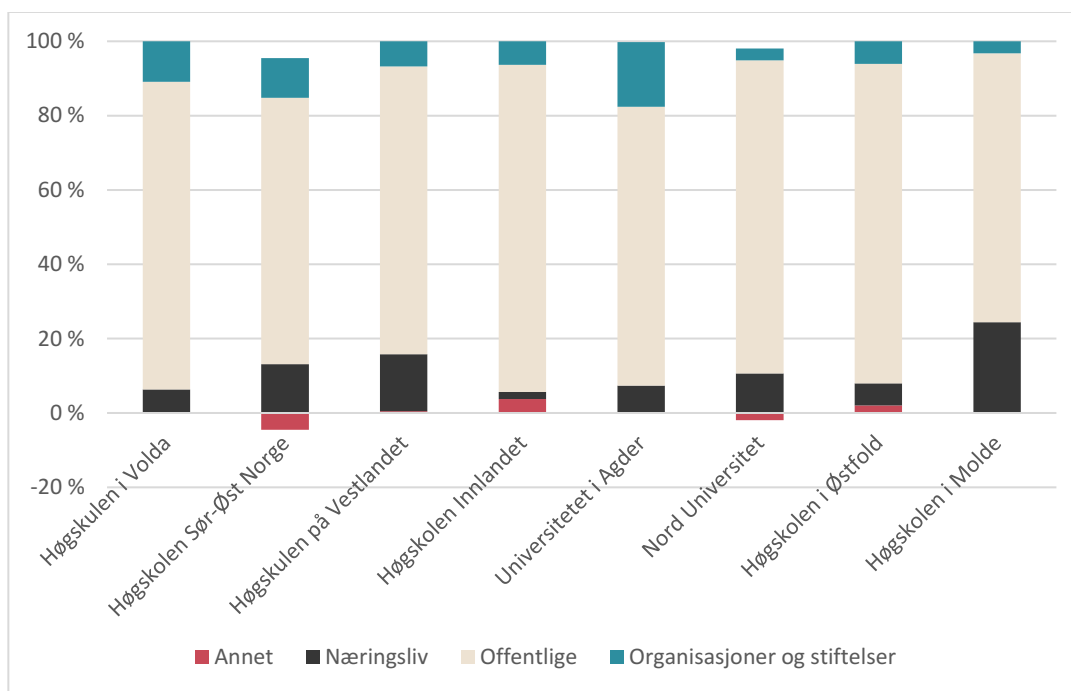
Figur 2.19 viser summen av bidrags- og oppdragsfinansierte inntekter for de ulike institusjonene etter finansieringskilde. Naturlig nok har HVO totalt sett lave BOA-inntekter sammenlignet med de større institusjonene. Høyest BOA-inntekter har Høgskolen Innlandet.

Figur 2.19. BOA-inntekter etter finansieringskilde og institusjon.

Kilde: DBH

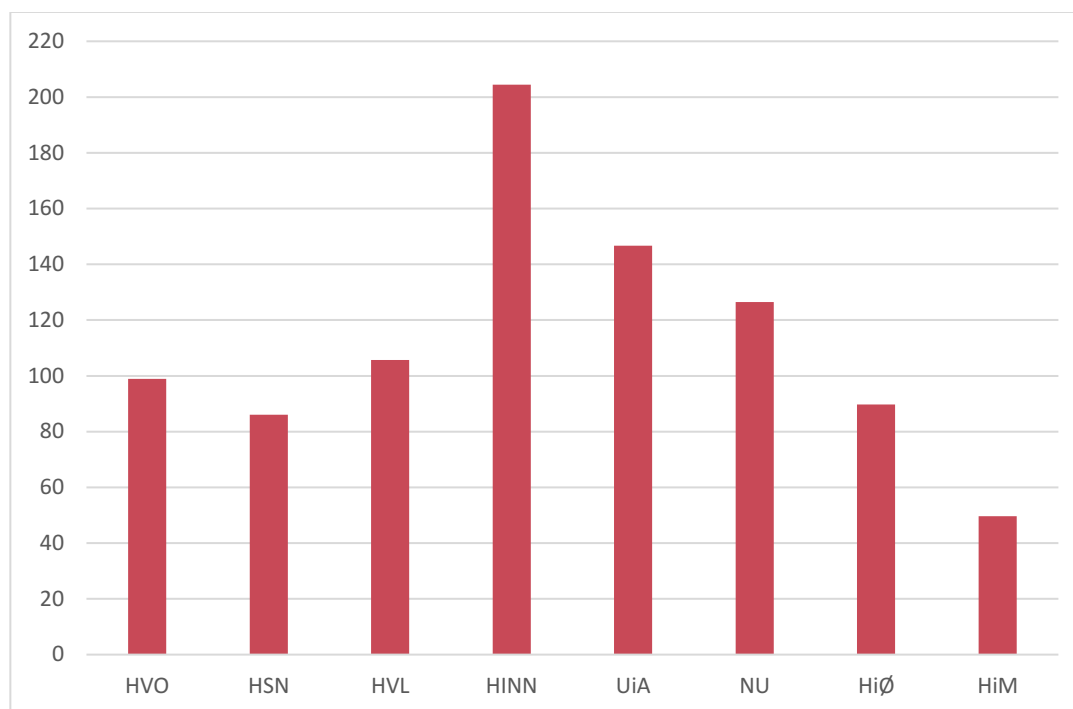
Den prosentvise fordelingen av BOA-inntektene etter kilder (Figur 2.20 på neste side), viser at BOA-inntektene ved HVO i hovedsak kommer fra det offentlige. Dette gjelder også de øvrige institusjonene. Høgskolen i Molde har den høyeste andelen finansiert fra næringslivet, mens HVO har – sammenlignet med de andre institusjonene en relativt høy andel finansiering fra organisasjoner og stiftelser.

Figur 2.20 Prosentvis fordeling av BOA-inntekter etter finansieringskilde og institusjon

Kilde: DBH

Figur 2.21 på neste side viser bidrags- og oppdragsfinansierte inntekter per faglige årsverk. HINN har de absolutt høyeste inntektene – over 200 000 kr. per årsverk i 2017, mens HVO ligger midt på treet sammenlignet med de øvrige institusjonene – høyere enn både HSN, HiØ og HiM.

Figur 2.21 Andre bidrags- og oppdragsfinansierte inntekter per faglig årsverk 2017 (1000 kr)

Kilde: Tilstandsrapporten for høyere utdanning 2018, Vedleggstabell V.3 18

2.7.2 Et stort etter- og videreutdanningstilbud

Omfanget av etter- og videreutdanningstilbud ved en høyere utdanningsinstitusjon kan også være en indikator på institusjonens samspill med samfunnet. Vi antar at etter- og videreutdanningstilbudene i stor grad oppstår som et resultat av behov spilt inn til institusjonen fra offentlig sektor og privat næringsliv i regionen og utenfor regionen.

I tabell 2.2 (Antall studieprogram fordelt på nivå ved de ulike institusjonene), på s. 24 ser vi at etter- og videreutdanningstilbudet ved HVO utgjør en stor andel av det totale utdanningstilbudet ved høgskolen, også sammenlignet med de andre institusjonene. Dersom vi ser spesielt på Høgskolen i Molde, så utgjør deres etter- og videreutdanningstilbud en svært liten del av studieporteføljen – noe som sannsynligvis betyr at HVO spiller en viktig rolle som leverandør av etter- og videreutdanningstilbudene i fylket.

2.8 Høgskulen i Voldas geografiske profil

I Strukturmeldingen fremheves bl.a. at tilgangen til høyere utdanning skal være god over hele landet. I dette avsnittet har vi gjort en geografisk avgrensning av HVOs «nedslagsfelt» blant potensielle studenter i områdene rundt Volda. Dette er

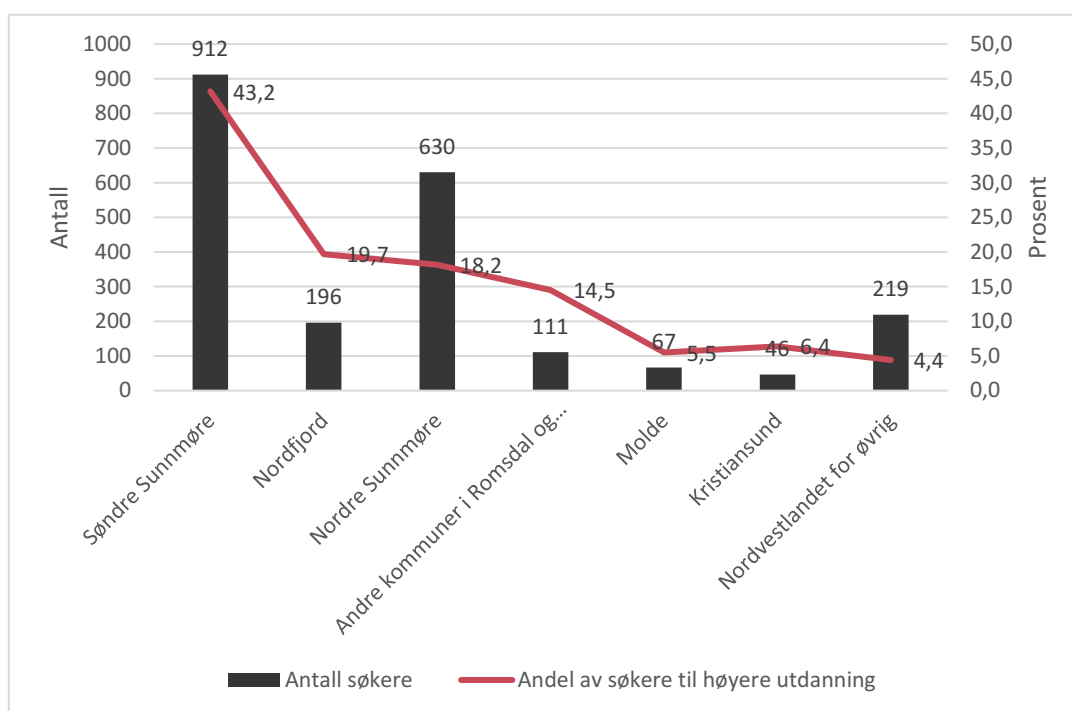
gjort ved at vi har brukt de kommunale søkertallene i DBH til å avgrense regionen hvor HVO har en spesielt viktig rolle som utdanningstilbyder, ved å velge ut de kommunene rundt Volda hvor andelen som søker til utdanning ved HVO er høyest. Vi har skjønnsmessig avgrenset regionen til å omfatte kommuner hvor over 10 prosent av de som søkte høyere utdanning i 2017 hadde HVO som førsteprioritet. I tillegg har det vært et kriterium for avgrensningen at kommunene også utgjør en sammenhengende geografisk enhet.

2.8.1 Flest søkere fra Sunnmøre/Nordfjord-regionen

Selv om Høgskulen i Volda befinner seg i Møre og Romsdal, er høgskolen også geografisk nær både Sogn og Fjordane og Oppland, og vi finner høy søkning til HVO i alle kommuner på Sunnmøre, alle kommunene i Nordfjord med unntak for Bremanger og også kommunene som ligger mest nordvest i Oppland, mens vi med unntak for et par kommuner i Romsdal finner liten søkning til HVO i Romsdal og Nordmøre. Det er derfor ikke naturlig å avgrense regionen til Møre og Romsdal eller Sunnmøre. Både geografisk sett og utfra søkningen mener vi det er mest riktig å inkludere alle de geografisk sammenhengende kommunene med høy søkning og i det videre kaller vi dette *Sunnmøre/Nordfjord-regionen*. Søkerne fra disse 31 kommunene utgjorde 40 prosent av alle kvalifiserte førsteprioritetssøkere til alle studier ved HVO.

I figur 2.22 har vi fordelt disse kommunene i fire mindre regioner; Søndre Sunnmøre (Volda, Ørsta, Vanylven, Hareid, Ulstein, Herøy, Sande, Hornindal (blir en del av Volda kommune i 2020)), Nordfjord (Vågsøy, Selje, Eid, Stryn, Gloppen), Nordre Sunnmøre (Sykkylven, Ørskog, Stranda, Sula, Norddal, Giske, Haram, Ålesund, Skodje, Stordal) og andre kommuner i Romsdal og Oppland med høy søkning (Vestnes, Sandøy, Midsund, Rauma, Vågå, Lesja, Skjåk, Lom). Figuren viser at søkningen er spesielt høy på Sunnmøre, selv om det også i alle de andre regionene er høy søkning.

I figuren ser vi også på søkningen til HVO i kommunene Molde og Kristiansund, men her er andelen (og også antallet) førsteprioritetssøkere til HVO lav. Også søkningen til HVO fra Nord-Vestlandet for øvrig (denne regionen omfatter resten av Romsdal og Nordmøre, Bremanger, Sunnfjord og nærliggende kommuner i Trøndelag (Hemne, Frøya, Snillfjord) og fra Oppland (Dovre)) er lav.

Figur 2.22 Prosentandel av kvalifiserte søkere til høyere utdanning som hadde Høgskulen i Volda som førsteprioritet, fordelt på region. 2017.

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU.

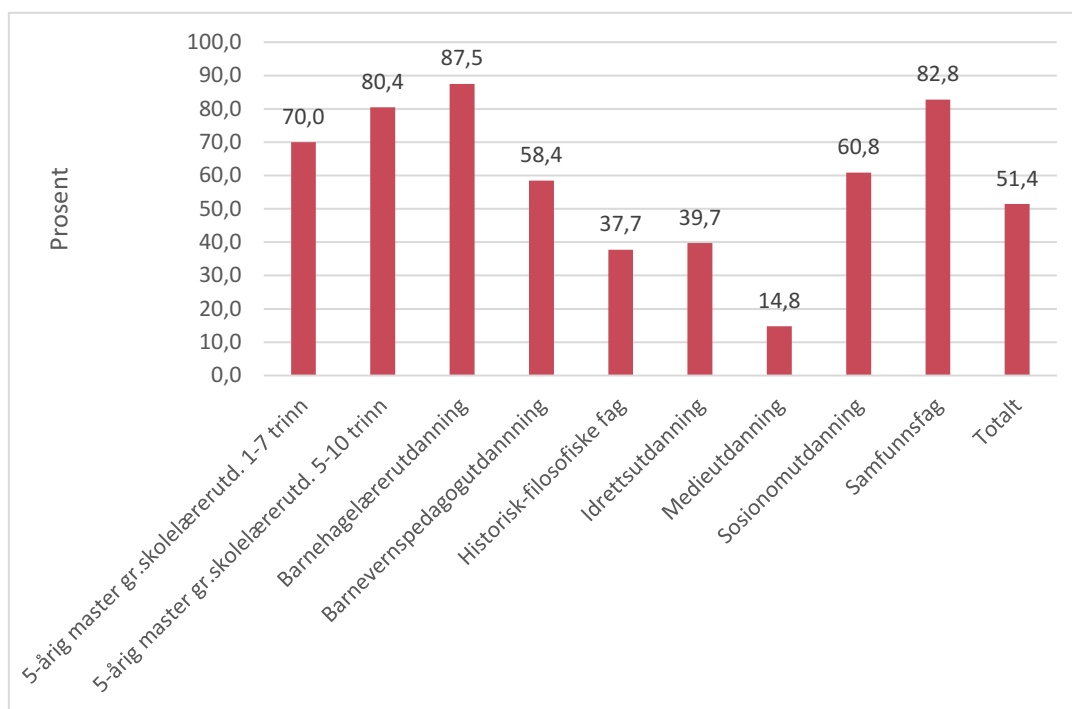
2.8.2 Regional og nasjonal søking til grunnutdanningene¹³

Figur 2.23 viser hvor stor andel av søkere til grunnutdanningene ved HVO som kom fra Sunnmøre/Nordfjord-regionen. Figuren viser også i hvilken grad de ulike studiene rekrutterer regionalt eller nasjonalt.

Figuren viser at studiekategori har stor betydning. For lærerutdanningene kom flesteparten av søkerne fra Sunnmøre/Nordfjord-regionen, rekrutteringen fra resten av landet til denne utdanningen var relativt liten. Dette gjaldt også for samfunnsfaglig utdanning. For utdanning i sosialt arbeid (sosionom og barnevernspe-dagog) var de fleste søkere fra Sunnmøre/Nordfjord-regionen, men her var det også relativt stor søkning fra resten av landet.

For historisk-filosofiske fag, idrettsutdanning og medieutdanning kom de fleste søkere fra øvrige deler av landet, dvs. ikke Sunnmøre/Nordfjord-regionen. Når det gjelder de historisk-filosofiske fagene, så vil vi anta at dette skyldes at dette dreier seg om utdanninger som ikke tilbys så mange steder i øvrige deler av Norge.

¹³ Bachelorutdanning, 4-årig yrkesutdanning, profesjonsstudium og 5-årig mastergradsutdanning.

Figur 2.23 Prosent av søkere til grunnutdanninger ved HVO som kom fra Sunnmøre/Nordfjord-regionen. 2017.

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU.

2.9 Oppsummering

Høgskulen i Volda har flere likhetstrekk med andre institusjoner i Norge. HVO ligger relativt lavt når det gjelder eksternt forskningsfinansiering og produksjon av publikasjonspoeng, dette gjelder også de andre statlige høgskolene. Høgskolens forskningsprofil bærer preg av mye utviklingsarbeid. Andel faglig tilsatte med førstekompetanse ligger «midt på treet» sammenlignet med de andre institusjonene i utvalget. Spesielt for HVO er at de har relativt få studenter per studieprogram og at studentene på de toårige masterutdanningene sliter med å gjennomføre utdanningen på normert tid. Høgskolen har høy studentutveksling – både når det gjelder utreisende og innreisende. De fleste søkerne til HVO kommer fra Sunnmøre/Nordfjord-regionen, og relativt få søkere kommer fra de store kommunene Molde og Kristiansund.

3 Samfunnsmessig etterspørsel – i dag og i fremtiden

I dette kapitlet vil vi se nærmere på den samfunnsmessige etterspørselen etter utdanningene HVO tilbyr, og vi vil forsøke å belyse dette både fra et regionalt og et nasjonalt perspektiv. Med samfunnsmessig etterspørsel tenker vi i denne sammenheng først og fremst på arbeidsmarkedets behov for kompetanse eller utdanning.

Vi benytter flere datakilder i kapitlet, blant annet NIFUs kandidatundersøkelse og også andre kandidatundersøkelser. Disse blir her brukt til å si noe om i hvilken grad nyutdannede kandidater fra HVO finner arbeid og hvorvidt arbeidet de finner er relevant eller ikke.

Vi bruker også informasjon fra arbeidsgiverundersøkelser som har kartlagt hvordan arbeidsgivere vurderer kompetansebehovene regionalt og nasjonalt, samt statistikk om det regionale utdanningsnivået til de sysselsatte som kan belyse de regionale utdanningsbehovene. Vi vil se nærmere på regionens næringsstruktur og også ta for oss relevante framskrivninger av arbeidsmarkedets kompetansebehov – dette er viktig informasjon for å vurdere det fremtidige behovet for utdanningene som tilbys ved HVO.

Det er viktig å presisere at det alltid vil være usikkerhet om fremtidige behov for utdanning og kompetanse.

3.1 Etterspørsel etter ulike utdanninger på nasjonalt nivå

Vi ser først på etterspørsel etter utdanninger slik dette – med utgangspunkt i våre datakilder, ser ut på et overordnet, nasjonalt nivå.

Det gjøres flere kandidatundersøkelser som både belyser arbeidsmarkedssituasjonen for nyutdannede kandidater generelt, og hvor man også kan se på nyutdannede kandidater fra HVO spesielt. Kandidatundersøkelsene vi har brukt her er spørreundersøkelser blant kandidater på bachelorgradsnivå, og kandidater på mastergradsnivå.

NIFUs halvtårsundersøkelse av nyutdannede mastergradskandidater våren 2017 viser at arbeidsledigheten for kandidater fra HVO var 9,1 prosent, mot 7,9 prosent i gjennomsnitt for alle kandidater fra alle læresteder, se tabell 3.1.

Tabellen viser imidlertid at andelen andre former for mistilpasning, undersyssetting (ufrivillig deltidsarbeid) og irrelevant arbeid var lav ved HVO, det var ingen av mastergradskandidatene som ble uteksaminert ved HVO våren 2017 som var i irrelevant arbeid et halvt år etter eksamen.¹⁴

Tallet på kandidater er for lite til å se på de enkelte fagene ved HVO, men på nasjonalt nivå viser NIFUs kandidatundersøkelse lav ledighet for kandidater med mastergradsutdanning i lærerutdanning og helsefag. For disse fagkategoriene er det bare 3 prosent som var arbeidsledige et halvt år etter eksamen i de to siste undersøkelsene, mot 8–9 prosent for mastergradskandidater generelt. For kandidater i humanistiske og estetiske fag har andelen arbeidsledige ligget omtrent på gjennomsnittet (altså 8–9 prosent). For denne gruppen kandidater har andelen som er undersysselsatt (har uønsket deltidsarbeid) eller er overutdannet imidlertid i lang tid vært betydelig høyere enn for andre utdanningsgrupper.

Tabell 3.1 Mistilpasning blant mastergradskandidater etter lærested.

	Arbeidsledig	Undersysselsatt	Ufrivillig irrelevant arbeid	Mistilpasset i alt	N
Høgskulen i Volda	9,1	4,5	0,0	13,6	22
Høgskolen i Sørøst-Norge	7,0	6,1	5,7	18,8	229
Høgskulen på Vestlandet	1,1	9,7	0,0	10,8	93
Høgskolen Innlandet	2,3	6,1	6,8	15,2	132
Universitet i Agder	10,0	8,1	7,1	25,1	211
Nord Universitet	6,7	3,3	3,3	13,3	120
Høgskolen i Østfold	0,0	0,0	2,7	2,7	37
Høgskolen i Molde	5,9	0,0	11,8	17,6	34
Totalt alle læresteder (inkl. læresteder ikke i tabellen)	7,9	6,6	6,3	20,8	4 289

Kilde: Kandidatundersøkelsen 2017.

¹⁴ Sysselsatte i irrelevant arbeid omfatter sysselsatte som mener at høyere utdanning er helt uten betydning for arbeidet og at innholdet i utdanningen passer dårlig med arbeidsoppgavene.

For samfunnsfag har andelen arbeidsledige kandidater ligget litt over gjennomsnittet på nasjonalt nivå de tre siste undersøkelsene, og den har vært spesielt høy for kandidater med medie- og informasjonsfaglig utdanning. Her var andelen 17 prosent i 2015 og 14 prosent i 2017. Også for samfunnsvitere har andelen som har vært undersysselsatt eller hatt irrelevant arbeid vært høyere enn for gjennomsnittet.

HVO har også gjort en egen undersøkelse av mediefaglige kandidater utdannet i perioden 2007–2012. Undersøkelsen omfatter bachelorutdanningene «journalistikk», «animasjon», «Media, IKT og design» og «PR, Informasjon og media», og viser at langt de fleste kandidater er i arbeid (Halvorsen 2013). Om lag 60 prosent av kandidatene arbeidet med det spesialfeltet utdanningen var innrettet mot.

En undersøkelse av 15 ulike profesjonsutdanninger ved syv høyskoler/universiteter som fullførte en høyskoleutdanning i 2007 fant imidlertid at journalister var den profesjonsutdanningen hvor færrest var sysselsatt innen sitt kjerneområde to år etter avsluttet utdanning, bare 57 prosent i gjennomsnitt (Alecú 2014).

I den samme undersøkelsen fant man at allmennlærere og førskolelærere var blant de profesjonene som i størst grad arbeidet innen sitt kjerneområde, ca. 90 prosent. For sosionomer og barnevernspedagoger var andelen ca. 70 prosent, litt lavere enn gjennomsnittet for alle profesjonene som var ca. 75 prosent.

NAVs bedriftsundersøkelse i 2018 viser at det fortsatt er mangel på kvalifisert arbeidskraft innen undervisning (Kalstø og Sørbø 2018), og mangelen har økt fra 2017. Det er særlig mangel på grunnskolelærere, og denne fordeler seg over hele Norge, men er størst i Nord-Norge. Innføringen av ny norm for lærertetthet sammen med utvidelsen av lærerutdanningen til 5 år antas å medføre et fremtidig underskudd av lærere, spesielt grunnskolelærerutdanning 1-7, og jobbutsettene for alle lærerutdannede antas å være gode.

KSs arbeidsgivermonitor (KS 2017) viser at fylkeskommunene opplever relativt store utfordringer knyttet til rekruttering av yrkesfaglærere innen videregående opplæring. KSs arbeidsgivermonitor for Møre og Romsdal (2017) og Sogn og Fjordane (2017) viser at dette også gjelder i disse fylkene.

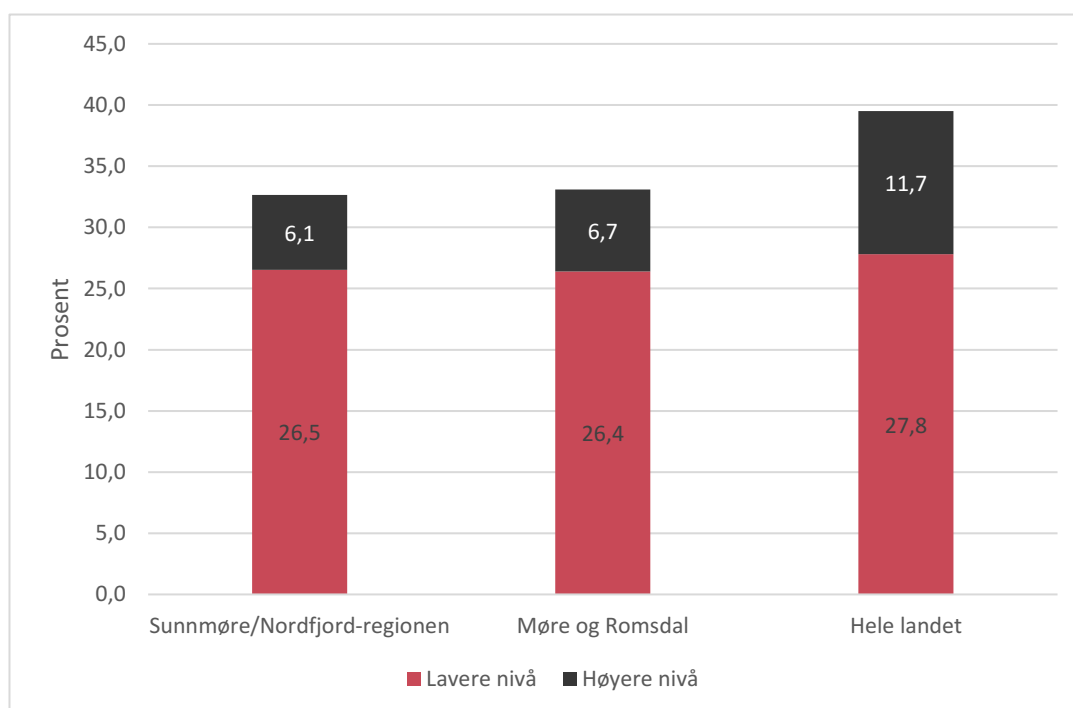
I kapittel 4.3 ser vi på opptaket til videreutdanningene ved HVO, som antall og andel av totalt opptak til videreutdanningene. Tallene viser at HVO dekker en betydelig del av behov for videreutdanning i Norge - 5,2 prosent av de som ble tatt opp til videreutdanning i 2017 ble tatt opp ved HVO. Denne andelen kan indikere at det er en relativt høy etterspørsel etter videreutdanningene HVO tilbyr.

3.2 Etterspørsel etter ulike utdanninger på regionalt nivå

I det følgende avsnittet ser vi nærmere på det potensielle behovet for ulike utdanninger i et mer regionalt perspektiv. Vi anser at en kartlegging av utdanningsnivået blant sysselsatte i regionen, opplysninger om hvilken utdanning mastergradskandidater som ansettes i regionen har samt en oversikt over næringsstrukturen i regionen, til sammen bidrar til å belyse det regionale behovet for kompetanse eller ulike utdanninger.

3.2.1 Utdanningsnivå i regionen

I figur 3.1 har vi brukt de kommunale sysselsettingstallene i SSBs statistikkbank til å beregne prosentandel av sysselsatte med høyere utdanning i Sunnmøre/Nordfjord-regionen, og har også sammenlignet med Møre og Romsdal og landet totalt. Tallene viser at utdanningsnivået er lavere i Sunnmøre/Nordfjord -regionen enn i resten av landet, men omtrent på samme nivå som i Møre og Romsdal forøvrig. Det er særlig andelen med høyere grads utdanning som er lavere.

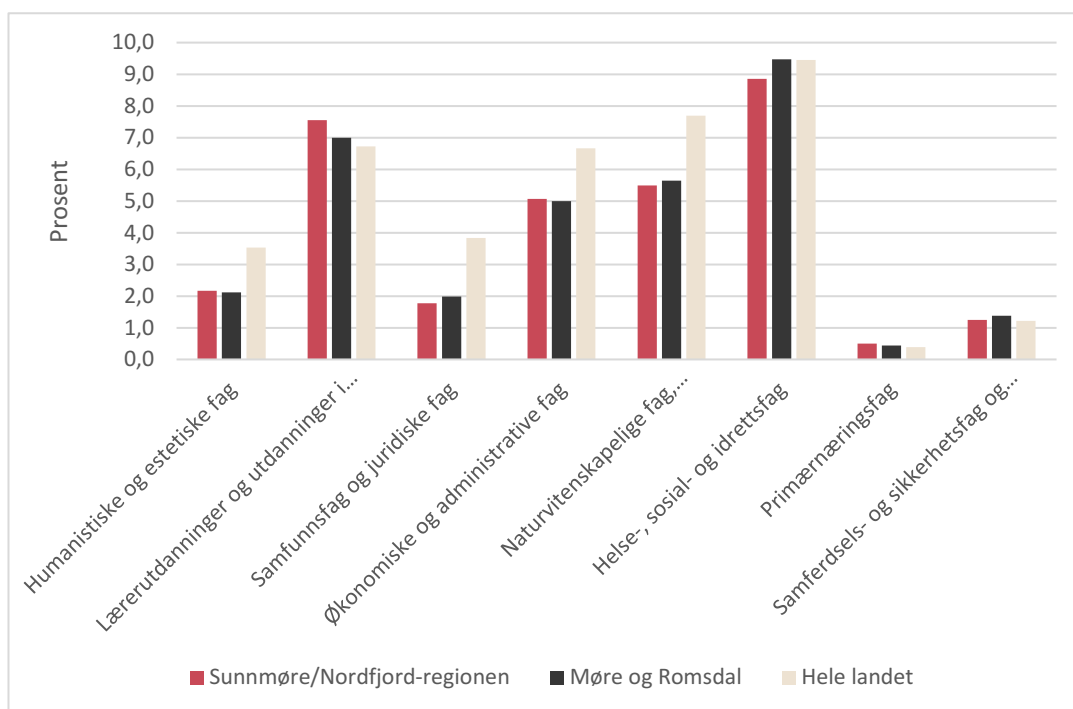

Figur 3.1 Prosentandel av sysselsatte med høyere utdanning i Sunnmøre/Nordfjord -regionene, Møre og Romsdal og hele landet. 4. kvartal 2017.

Kilde: SSB statistikkbanken/bearbeidet av NIFU.

Figur 3.2 viser andelen med høyere utdanning innen ulike fagområder og her ser vi at det hovedsakelig er innen økonomiske og administrative fag og naturvitener-

skapelige og tekniske fag at andelen med høyere utdanning er lavere i Sunnmøre/Nordfjord -regionen og i Møre og Romsdal ellers, enn i resten av landet. Det samme gjelder for juridiske fag og samfunnsfag samt for humanistiske og estetiske fag. Andelen med høyere utdanning innen lærerfag og helsefag skiller seg derimot lite fra hvordan dette ser ut på nasjonalt nivå.

Figur 3.2 Prosentandel av sysselsatte med høyere utdanning innen ulike fagområder i Sunnmøre/Nordfjord-regionen, Møre og Romsdal og resten av landet. 2017.

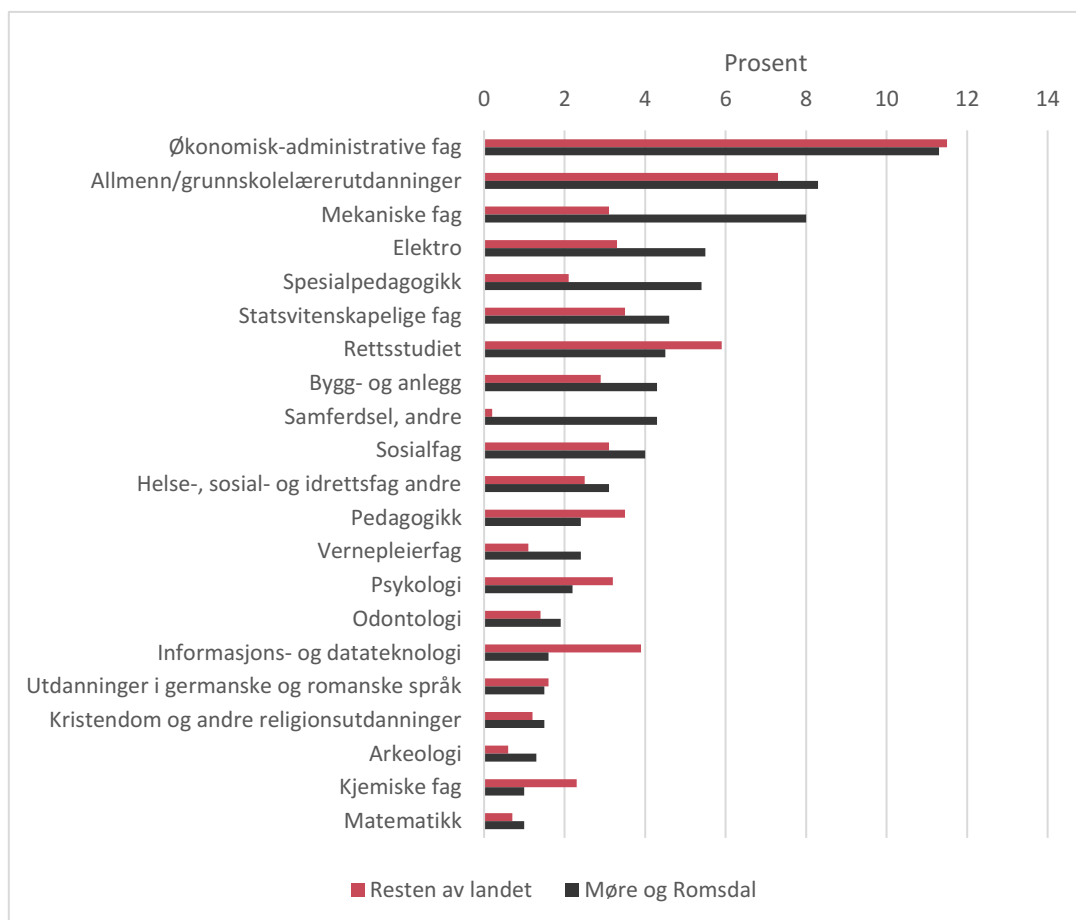
Kilde: SSB statistikkbanken/bearbeidet av NIFU.

3.2.2 Hvilke kandidater ansettes i regionen?

I figur 3.3 har vi brukt data fra NIFUs kandidatundersøkelser for perioden 2001–2015. NIFUs kandidatundersøkelser omfatter i hovedsak mastergradskandidater. Vi sammenlikner utdanningen til de nyutdannede kandidatene som ble sysselsatt i Møre og Romsdal, med kandidater som ble sysselsatt i resten av landet.

Figuren viser noen forskjeller mellom Møre og Romsdal og resten av landet. Blant nyutdannede mastergradskandidater er det mastergradskandidater med økonomisk-administrativ utdanning som i størst grad sysselsettes i Møre og Romsdal. Prosentandelen er omtrent den samme som for resten av landet. Det er verdt å legge merke til at tallene fra SSB presentert i forrige avsnitt viser at det økonomisk-administrative fagområdet er et av fagområdene antallet sysselsatte med høyere utdanning er lavt både i «vår» region og i Møre og Romsdal sett under ett.

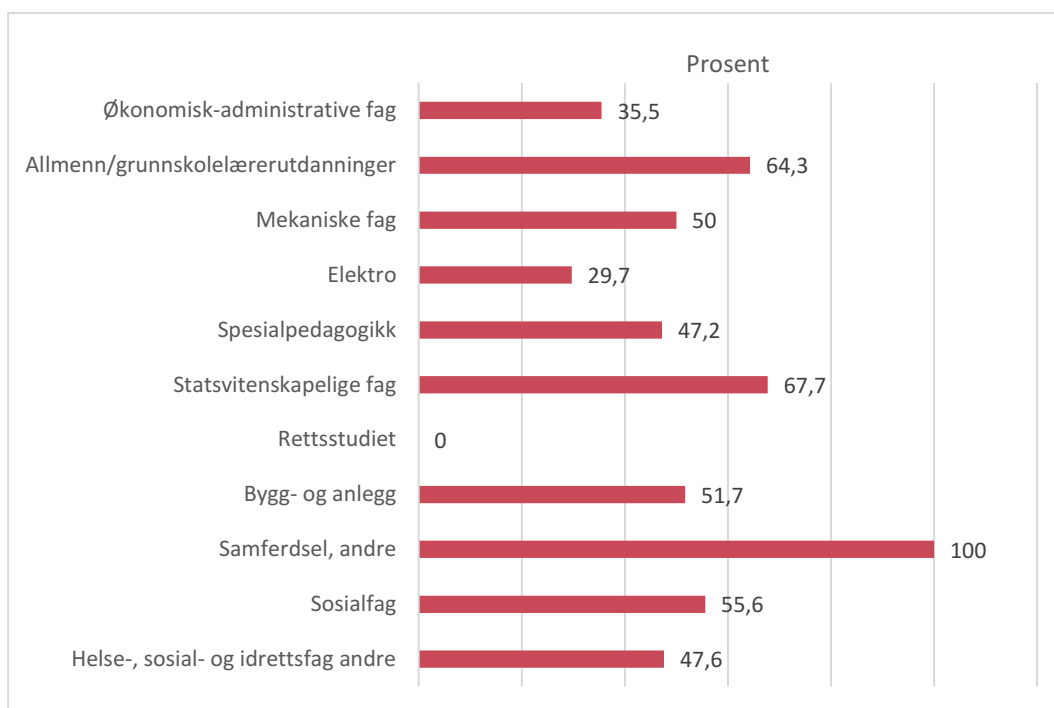
Videre viser figuren at det er mange kandidater med allmenn/grunnskolelærerutdanning og utdanning i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag som sysselsettes i fylket. Sammenlignet med resten av landet er andelen sysselsatte kandidater med utdanning innen mekaniske fag og maskinfag betydelig høyere i Møre og Romsdal. Det er også en noe høyere andel kandidater med utdanning innen spesialpedagogikk, som ansettes i Møre og Romsdal enn hva tilfellet er for resten av landet. Legg merke til at utdanning innen Samferdsel er spesielt attraktivt i Møre og Romsdal, sammenlignet med resten av landet.

Figur 3.3 Prosentandel av nyutdannede kandidater som ble sysselsatt i Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Oppland, og resten av landet, etter utdanning. Prosent. 2001 – 2015. Veide tall.

Kilde: NIFU, Kandidatundersøkelsen

Figur 3.4 viser prosentandel av de sysselsatte kandidatene i Møre og Romsdal som var utdannet ved ett lærestedene i regionen (Høgskolen i Molde, Høgskulen i Volda og NTNU Ålesund). Vi har kun vist studiekategorier med minst 20 kandidater.

Figur 3.4 Prosentandel av kandidater sysselsatt i Møre og Romsdal utdannet ved ett av de tre lærestedene i Møre og Romsdal. 2001–2015. Veide tall

Kilde: NIFU, Kandidatundersøkelsen

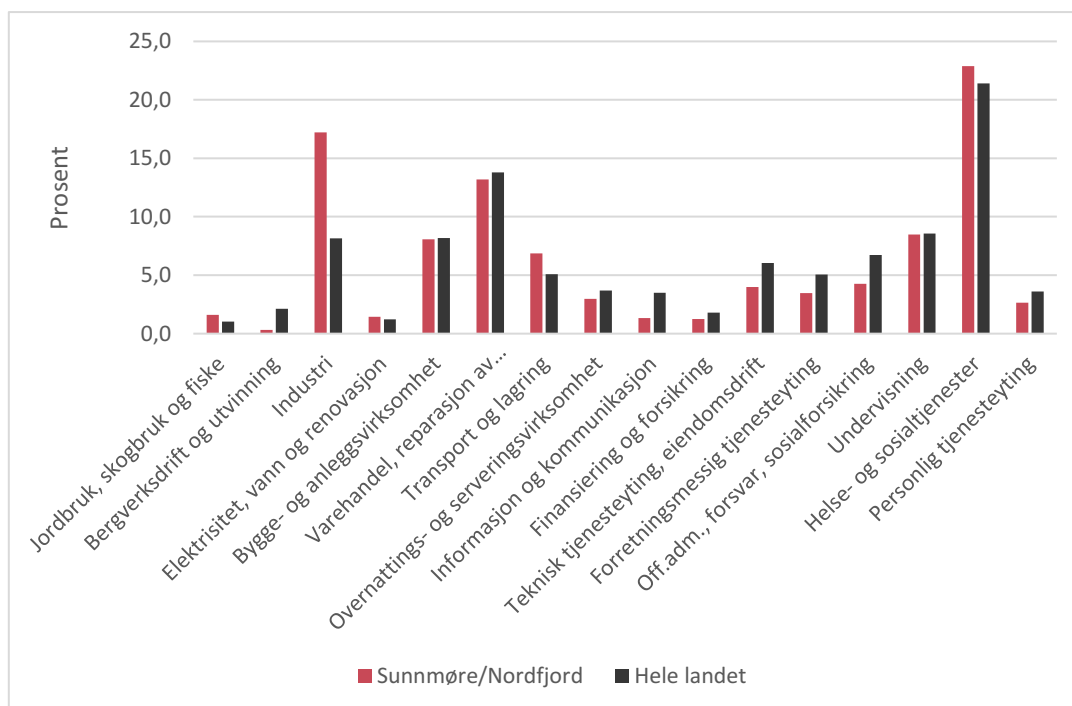
Figuren viser at behovet for de fleste typer kompetanse ikke er fullt ut dekket av lærestedene i fylket. Bl.a. er det et behov for sysselsatte med rettsvitenskapelig utdanning i fylket, men dette er et utdanningstilbud som ikke er tilgjengelig i Møre og Romsdal. Behovet for utdanning innen samferdsel i fylket er dekket fullt ut gjennom kandidater utdannet fra en av institusjonene i fylket. Utover behovet for sysselsatte med rettsvitenskapelig utdanning, er det behovet for utdanning innen elektrofag og økonomisk-administrative fag som dekkes dårligst gjennom kandidater utdannet i Møre og Romsdal fylke. Det er selvfølgelig naturlig at ikke *alle* behov for høyere utdanning i arbeidslivet i fylket dekkes av kandidater utdannet fra de tre aktuelle institusjonene.

3.2.3 Næringsstrukturen i Sunnmøre/Nordfjord-regionen

Gjennom å kartlegge næringsstrukturen i en region, vil man kunne belyse et mulig behov for gitte utdanninger, fra en annen synsvinkel. Man vil f.eks. kunne anta at det innenfor en næringsgruppe som er spesielt stor, så vil det også være et kontinuerlig behov for relevant utdanning.

I figur 3.5 har vi hentet kommunedata fra SSBs statistikkbank til å belyse næringsstrukturen i Sunnmøre/Nordfjord-regionen, og hvordan denne ser ut sam-

menlignet med landet totalt. Figuren viser at *industri* er en langt større næringsgruppe i regionen enn hva tilfellet er for landet sett under ett. For øvrig er ikke næringsstrukturen veldig forskjellig fra resten av landet. Som i øvrige deler av landet skiller helse- og sosialtjenester seg ut som en spesielt viktig næringsgruppe, over 20 prosent er sysselsatt i her.

Figur 3.5 Sysselsatte fordelt på næringsgrupper i Sunnmøre/Nordfjord-regionen og hele landet. Prosent.

Kilde: SSB, Statistikkbanken

3.3 Framtidig etterspørsel etter ulike utdanninger

SSB gjør framskrivinger av behovet for mange utdanningsgrupper med flere modellverktøy. Disse viser et fremtidig *overskuddstilbud* av høyt utdannet arbeidskraft innen økonomi og administrasjon og humanistiske fag (Dapi, Gjefsen, Sparrman og Stølen, 2016), sosialpersonell som barnevernspedagoger og sosionomer (Roksvaag og Texmon 2012) og barnehagelærere og enkelte andre typer lærere (Gunnes og Knudsen, 2015). Framskrivningene peker på et fremtidig *underskudd* av grunnskolelærere (Gunnes og Knudsen, 2015). Dette underskuddet forsterkes som resultat av nye normer for lærertetthet som nylig er vedtatt av regjeringen.

3.4 Oppsummering

NIFUs kandidatundersøkelse viser at det var noe høyere arbeidsledighet blant mastergradskandidater fra Høgskulen i Volda sammenlignet med et gjennomsnitt for alle institusjoner i landet. På nasjonalt nivå viste også tall fra kandidatundersøkelsen at det er relativt høy arbeidsledighet blant kandidater utdannet innen medie- og informasjonsfag, mens den har vært svært lav for lærere og mastergradskandidater innen helse- og sosialfag. Framskrivninger av utdanningsbehov tilsier også et behov for lærerutdannede og kandidater innen helse- og sosialfag.

Utdanningsnivået i regionen og i Møre og Romsdal fylke er noe lavere enn for landet sett under ett. Regionens næringsstruktur, hvor andelen sysselsatte innen industri er langt høyere enn for landet totalt, tilsier et behov for ingeniørutdannede og utdannede innen økonomi og administrasjon. For øvrig er helse og sosialtjenester en viktig næringsgruppe i regionen og i fylket (som for resten av landet), noe som indikerer et behov for helse- og sosialfagutdannede.

4 Strategisk verdi for Høgskulen i Volda og samfunnet¹⁵

Høgskulen i Volda ønsker å gjøre en vurdering av hvorvidt det er utdanninger som kan ha en spesiell strategisk verdi for høgskolen og for samfunnet som sådan. Vi har i dette kapitlet valgt å bruke andel førsteprioritetssøkere som indikator på strategisk verdi. Andelen førsteprioritetssøkere sier noe om etterspørselen etter en utdanning (strategisk verdi for HVO) og kan også si noe om behovet for tilbydere av en utdanning (strategisk verdi for samfunnet).

I det følgende har vi sett på andelen førsteprioritetssøkere for grunnutdanningene (bachelorutdanningene, 4-årig yrkesutdanning og de 5-årige masterutdanningene) og for de to-årige masterutdanningene. Det finnes ikke opplysninger om søkere til videreutdanning, så for disse har vi sett på antall tatt opp på videreutdanningene ved HVO. DBH er brukt som datakilde.

Det er viktig å presisere at flere indikatorer og også andre hensyn bør legges til grunn i vurderingen av studieprogrammets strategiske verdi. Økonomisk og faglig bærekraft er viktig. Videre kan det for et fagområde være aktuelt å vurdere samarbeidsmuligheter internt og eksternt som kan gi verdifulle synergieffekter. Kultur og tradisjon kan også være faktorer som bør inkluderes. I denne kartleggingen har det ikke vært mulig innenfor de rammene vi har hatt.

4.1 Kvalifiserte førsteprioritetssøkere til grunnutdanningene ved HVO

Tabell 4.1 viser antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere til HVO for de ulike studiekategoriene, samt andelen av det totale antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere for alle læresteder (medregnet lokalt opptak).

---

¹⁵ Se vedlegg 2 for øvrig data om Antall studenter ved HVO regnet i heltidsekvivalenter fordelt på studiekategori og utdanningsnivå (Tabell V2.3), Antall studieprogram ved HVO fordelt på studiekategori og utdanningsnivå (Tabell V2.4), Antall studenter ved HVO (heltidsekvivalenter) per studieprogram fordelt på studiekategori og utdanningsnivå (Tabell V2.5) og Antall studenter lærerutdanning i de ulike institusjonene vi har sammenlignet HVO med (Tabell V2.6). Vi anser disse oversiktene som viktig tilleggsinformasjon til dette kapitlet.

Totalt har 0,7 prosent av alle kvalifiserte søkerne HVO som førsteprioritet, og gjennomsnittlig antall søkere per studiekategori er 70. Antall førsteprioritetssøkere gir imidlertid ikke nødvendigvis et dekkende bilde av det faktiske studentopptaket. Det avhenger også av antall studieplasser, og også av hvor mange som ikke kommer inn på sitt førstevalg ved andre institusjoner, som har HVO som lavere prioritet. Opptaket ved HVO utgjorde i 2017 1,1 prosent av det totale opptaket. Det tas altså opp relativt mange ved HVO som ikke har HVO som førsteprioritet. Ser vi på antall studenter (slik dette tallet fremkommer i SSBs kunnskapsbank) blir tallet enda litt høyere, 1,4 prosent av det totale antall studenter.

Det er imidlertid stor forskjell mellom studiene, både i antall og som prosentandel av den totale søkningen til de ulike studiene. Samfunnsfag og 5-årig masterprogram i lærerutdanning har relativt få søkere. Også andelen av den totale søkningen er lav, og særlig for samfunnsfag utgjør søkningen til HVO en svært lav andel av den totale søkning.

For idrettsutdanning og barnevernspedagogutdanning er antall søkere omtrent midt på treet, og andelen av den totale søkningen er betydelig høyere - 4,5 prosent.

Barnehagelærerutdanning, barnevernspedagogutdanning, medieutdanning og sosionomutdanning har relativt mange søkere, og søkningen utgjør også en relativt høy andel av den totale søkning. Medieutdanning ved HVO skiller seg ut med en spesielt høy andel av den totale søkningen - 14 prosent. For historisk-filosofiske fag er andelen av det totale antall søkere relativt lav.

Tabell 4.1 Antall/andel kvalifiserte søkere til grunnutdanninger som hadde HVO som førsteprioritet, antall søkere per studieplass og andel studieprogram, fordelt på studiekategori i 2017.

	Antall	I prosent av alle institusjoner	Antall søkere per studieplass	Andel av studieprogram alle institusjoner
5-årig masterprogram grunnskole- lærerutdanning 1-7 trinn	30	2,3	0,8	4,8
5-årig masterprogram i grunnskolelærerutdanning 5-10 trinn	46	2,6	0,8	5,0
Barnehagelærerutdanning	112	3,7	1,1	3,0
Barnevernspedagogutdanning	89	4,5	1,8	6,3
Historisk-filosofiske fag	61	1,2	0,8	4,2
Idrettsutdanning	68	4,5	1,7	8,9
Medieutdanning	196	13,6	1,5	18,8
Sosionomutdanning	143	5,1	2,4	6,7
Samfunnsfag	29	0,4	1,9	1,0
Gjennomsnitt alle kategorier	70	0,7	1,2	8,5

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU

4.2 Kvalifiserte førsteprioritetssøkere til de toårige mastergradsutdanningene ved HVO

I tabell 4.2 har vi sett på antall toårige mastergradsprogram og antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere ved HVO for de ulike studiekategoriene, samt andelen av studieprogram og søkere til alle læresteder. Det er noe variasjon mellom studiene når det gjelder antall søkere. Flest er det til pedagogiske fag, færrest for nynorsk skriftkultur. Selv om det er flest søkere til masterutdanninger innen pedagogiske fag, utgjør disse søkerne kun 2,5 prosent av det totale antallet søkere til denne type utdanning.

Tabell 4.2 Antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere 1,5–2 årig mastergradsutdanning fordelt på studiekategori i 2017.

	Kvalifiserte førsteprioritetssøkere		Studieprogram	
	Antall	Prosent av søkertallet ved alle institusjoner	Antall	Andel studieprogram av alle institusjoner
Helsefag	44	0,8	2	2,2
Historisk-filosofiske fag	42	1,6	2	3,4
Medieutdanning	61	29,5	3	8,3
Pedagogiske fag	81	2,5	2	3,4
Samfunnsvitenskap	61	1,1	2	2,1
Nynorsk skriftkultur	5	100	2	100
Gjennomsnitt	58	1,7	2,2	2,9

Kilde: DBH.

Tabell 4.2 viser også at antallet søkere til masterutdanning innen mediefag ved HVO utgjorde nesten 30 prosent av alle søkere til denne type utdanning. Masterprogrammene innen mediefag utgjør ikke mer enn ca. 8 prosent av det totale tilbudet på dette nivået, og dersom vi ser det opp mot andelen søkere, vil det tilsa at masterstudiene i mediefag ved HVO har høy attraktivitet. Masterutdanning i nynorsk skriftkultur tilbys kun ved HVO, dermed utgjør de 5 som søkte denne utdanningen ved HVO alle som ønsket en slik utdanning.

4.3 Antall studenter på videreutdanningene ved HVO

HVO har et stort antall videreutdanninger. I tabell 4.3 har vi vist antall tatt opp på de ulike videreutdanningene etter studiekategori. Totalt var det 1 599 som ble tatt opp på videreutdanning ved HVO, noe som utgjør 5 prosent av alle som ble tatt opp til videreutdanning i Norge.

Tabell 4.3 Antall tatt opp på videreutdanningskurs fordelt på studiekategori, 2017.

	Antall tatt opp			Antall studier		
	HVO	Alle institusjoner	HVO i prosent av antallet tatt opp ved alle institusjoner	HVO	Alle institusjoner	HVO i prosent av alle institusjoner
Annet	265 ¹	805	32,9	5	31	16,1
Ernæring	5	5	100,0	1	1	100,0
Helsefag	86	5 091	1,7	3	232	1,3
Historisk-filosofiske fag	542	3 187	17,0	25	163	15,3
Idrettsutdanning	25	399	6,3	3	20	15,0
Medieutdanning	93	172	54,1	3	8	37,5
Matematisk-naturvitenskapelige fag	134	1 943	6,9	12	103	11,7
Pedagogiske fag	72	7 327	1,0	5	296	1,7
Samfunnsvitenskap	328	3003	10,9	12	134	9,0
Nynorsk skriftkultur	49	49	100	2	2	100
Totalt alle kategorier	1 599	30 732	5,2	69	988	7,0

¹Hovedsaklig tilbud innen digital kompetanse rettet mot lærere

Kilde: DBH

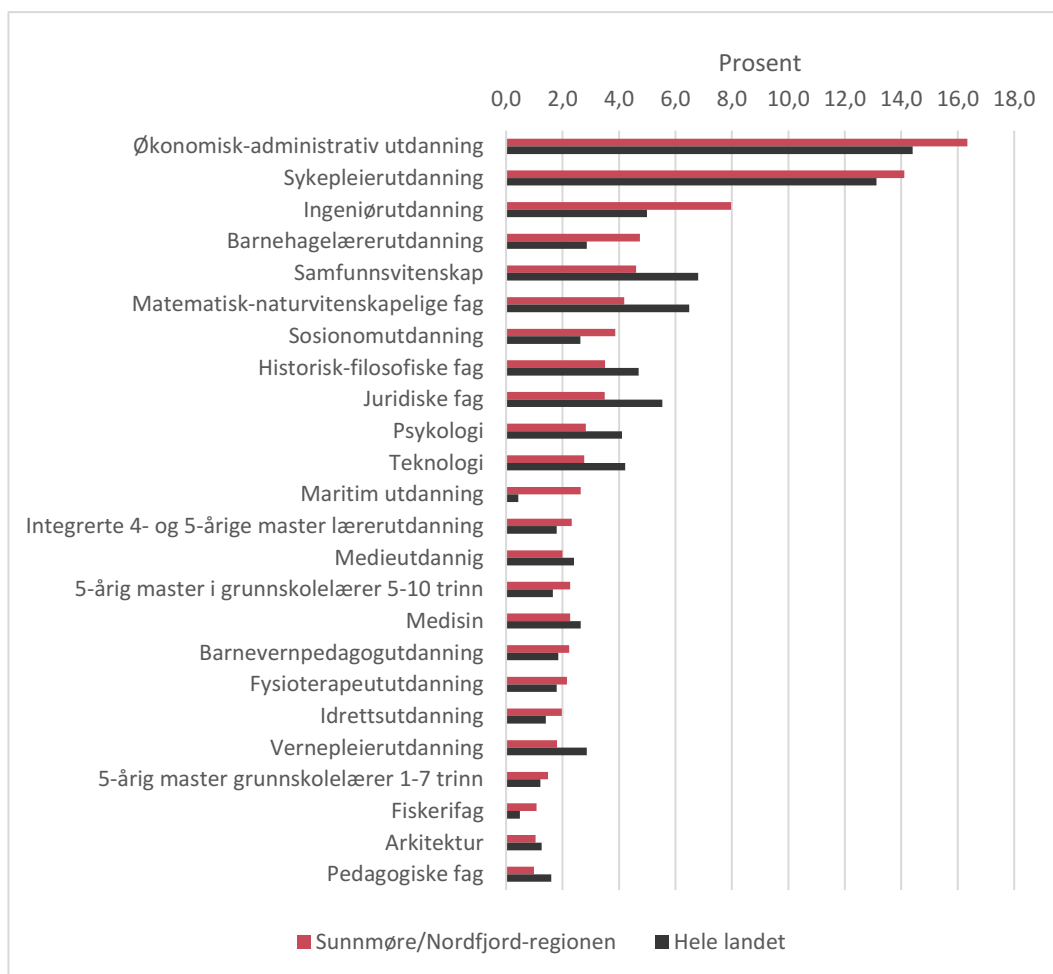
Tabell 4.3 viser at også når det gjelder videreutdanning så er det tilbudene innen medieutdanning som peker seg ut. Antallet tatt opp ved mediefaglig videreutdanning utgjør over halvparten av alle som er tatt opp på mediefaglig videreutdanning i Norge. HVOs videreutdanningsprogrammer utgjør også en høy andel av videreutdanningstilbudene på dette fagområdet (37,5%). En stor del av det mediefaglige videreutdanningstilbudet ved HVO er imidlertid rettet mot lærere (særlig innen digital kompetanse).

Videre utgjør også videreutdanningstilbudene innen historisk-filosofiske fag og innen idrettsfag en relativt høy andel av alle videreutdanningstilbud innen disse studiekategoriene. Antallet tatt opp ved videreutdanning innen historisk-filosofiske fag ved HVO utgjør en større andel av det totale antallet tatt opp på landsbasis, enn hva tilfellet er for idrettsfag.

4.4 Regionalt rekrutteringsgrunnlag

Vi har sett nærmere på rekrutteringsgrunnlaget for studier innenfor og også utenfor HVOs studieportefølje. Vi har også her brukt søkertall og vurdert et potensielt rekrutteringsgrunnlag for en utdanning etter utdanningens popularitet blant de regionale søkerne. Vi har brukt andel og antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere som indikator på utdanningens popularitet. Desto større interessen er for et studie eller en utdanning, desto større antar vi at rekrutteringsgrunnlaget for denne utdanningen er. Rekrutteringsgrunnlaget bør også inkluderes når man vurderer et studies eller en utdannings strategiske verdi.

I figur 4.1 på neste side har vi først sett på hvilke utdanninger potensielle studenter i Sunnmøre/Nordfjord-regionen i hovedsak søker seg til, sammenlignet med søkere fra resten av landet. Vi har her kun inkludert grunnutdanningene (bachelorutdanning, 4-årig yrkesutdanning og 5-årig masterutdanning). Figuren viser at Sunnmøre/Nordfjord-regionen skilte seg mest ut med en mye høyere andel som søkte ingeniør-utdanning, enn hva tilfellet er for søkere landet sett under ett. Videre viser figuren at søkere fra vår region i større grad enn søkere fra landet sett under ett, bl.a. søker seg til utdanninger innen økonomi og administrasjon, til sykepleierutdanning, barnehagelærerutdanning og sosionomutdanning. Søkere fra vår region søker seg i mindre grad enn hva tilfellet er på landsbasis, til utdanninger bl.a. innen samfunnsvitenskap, matematisk-naturvitenskapelige fag og historisk-filosofiske fag. Interessen for mediefag og den 5-årige lærerutdanningen er også mindre blant søkerne i Sunnmøre/Nordfjord-regionen sammenlignet med landet sett under ett.

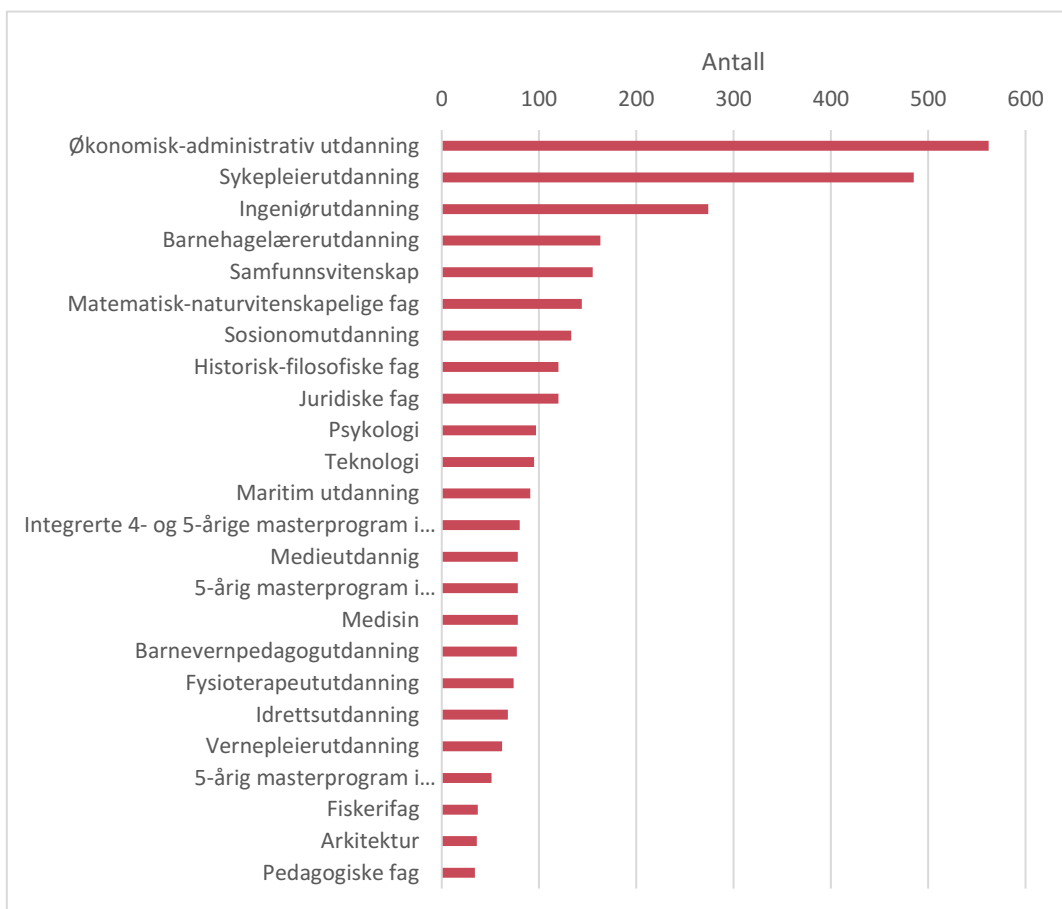
Figur 4.1 Prosentandel av kvalifiserte søkere som hadde ulike studier som førsteprioritet, i Sunnmøre/Nordfjord-regionen og landet for øvrig. NOM-opptak og lokalt opptak.

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU

I figur 4.2 på neste side har vi sett på *antall* søkere til de ulike studiene, i Sunnmøre/Nordfjord-regionen. Figuren viser at det er et stort antall søkere til mange studier. Forskjellen i antall søkere mellom studiekategoriene avhenger i noen grad av hvor bredt studiekategoriene er definert (desto bredere, desto flere søkere).

De tre studiene det er størst antall søkere til (søkere fra regionen) er økonomisk-administrativ utdanning, sykepleierutdanning og ingeniørutdanning. Sykepleierutdanning og ingeniørutdanning tilbys ikke av Høgskulen i Volda. Som vi også allerede har påpekt virker den regionale interessen for de 5-årige lærerutdanningene å være relativt liten, i figuren illustrert ved et lavt antall søkere til disse utdanningene. Imidlertid så er det en del som søker seg til barnehagelærerutdanning og til utdanninger som sorterer inn under det samfunnsvitenskapelige fagområdet.

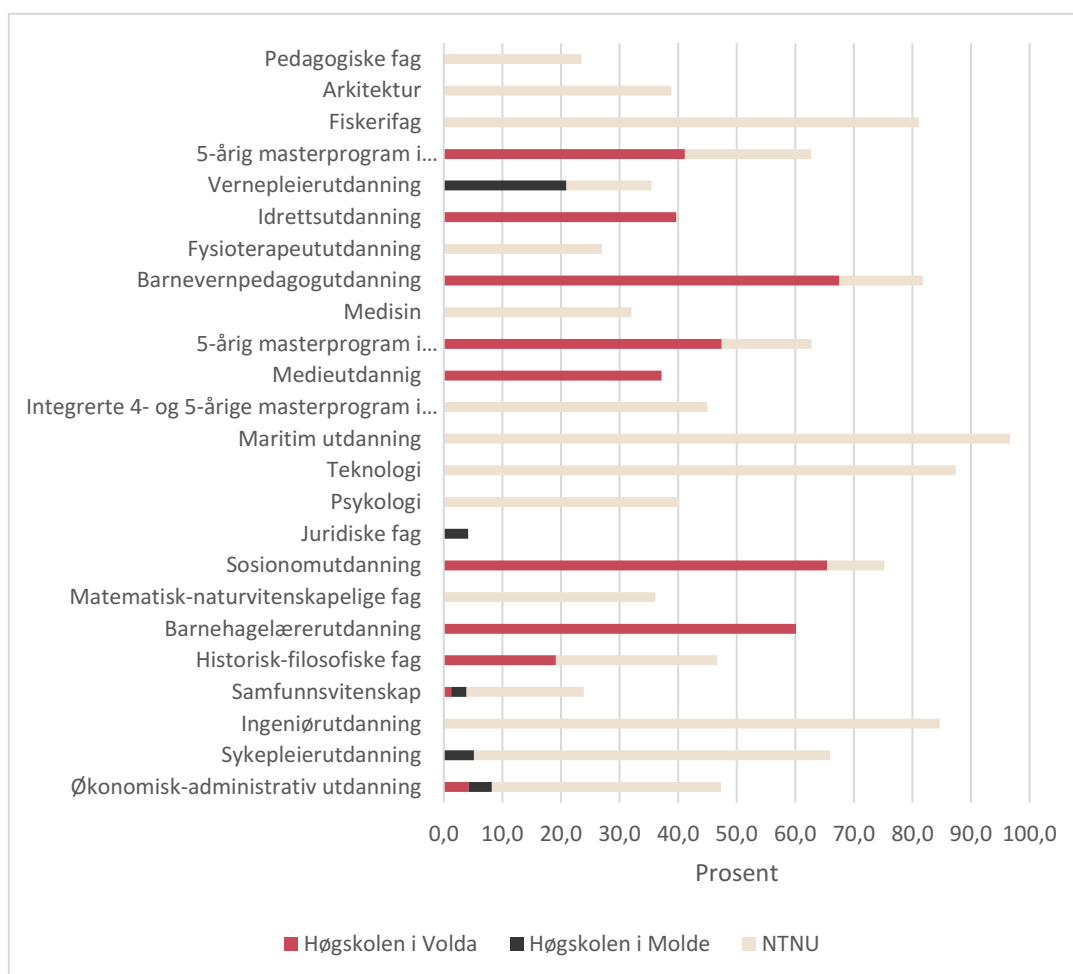

Figur 4.2 Antall førsteprioritetssøkere i de mest søkte grunnutdanningene i Sunnmøre/Nordfjord-regionen.

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU

I figur 4.3 har vi sett på andel av kvalifiserte søkere i Sunnmøre/Nordfjord-regionen som hadde HVO, høgskolen i Molde eller NTNU som førstevalg, for ulike studier. Vi ser at andelen som søkte til HVO er spesielt høy for barnehagelærerutdanning, sosionomutdanning og barnevernspedagogutdanning.

Positivt for HVO er at av de regionale søkerne som søker seg til 5-årig lærerutdanning, så søker de fleste seg til HVO og ikke til NTNU. Når det gjelder medieutdanning og idrettsfaglig utdanning, så søker alle de regionale søkerne seg til Volda. For utdanninger innen økonomi-administrasjon ønsker søkerne seg i hovedsak til NTNU.

Figur 4.3 Prosent av kvalifiserte søkere i Sunnmøre/Nordfjord-regionen som hadde HVO, Høgskolen i Molde og NTNU som førstevalg, for ulike studier.

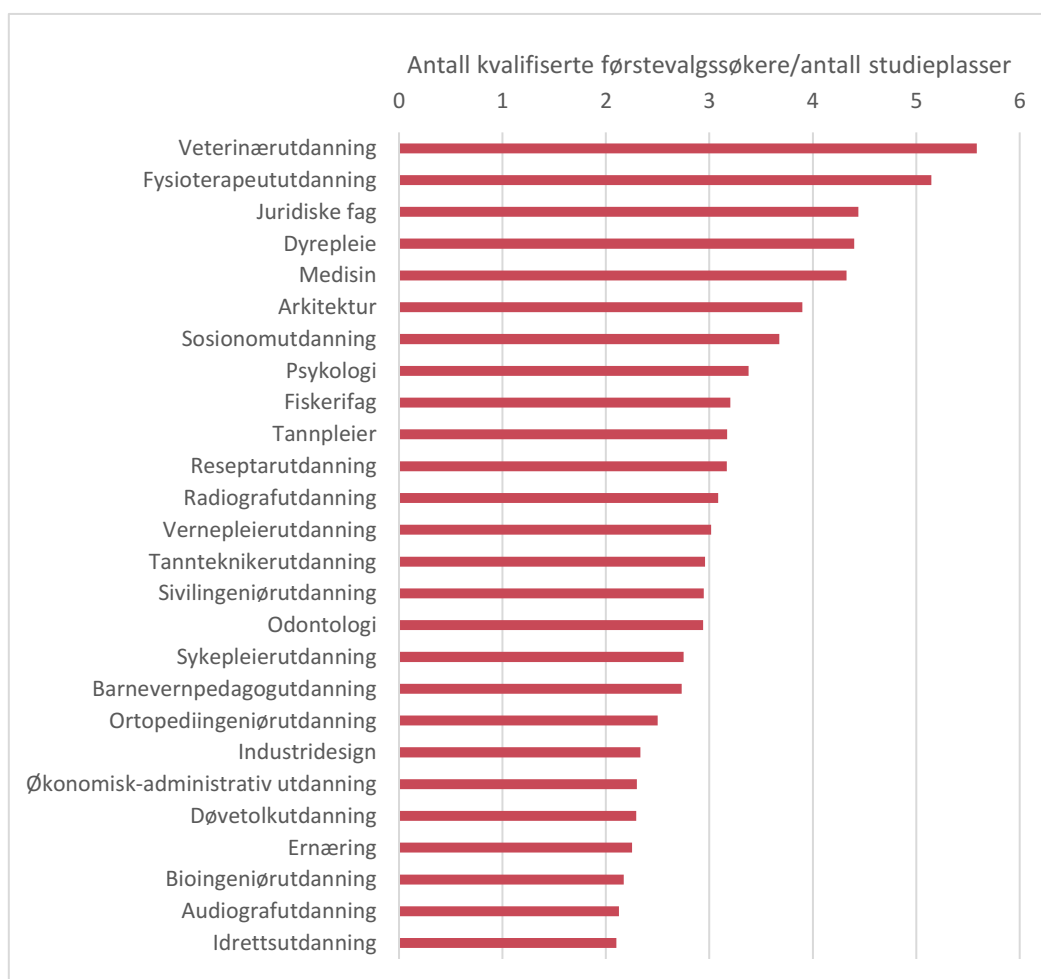
Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU

Gjennomgangen indikerer altså at HVO allerede klarer å rekruttere høye andeler av studentene fra Sunnmøre/Nordfjord-regionen innen barnevernspedagogutdanning, sosionomutdanning, barnehagelærer og lærerutdanninger, samt medier og idrett. For flere av disse er en del av forklaringen trolig at det er mange voksne søkere med familie som ønsker å studere nær hjemstedet.

4.4.1 Etterspørsel etter utdanninger på nasjonalt nivå – rekrutteringsgrunnlag nasjonalt

Figur 4.4 viser etterspørselen etter ulike typer studier på nasjonalt nivå. Figuren gir en oversikt over de mest populære utdanninger i Norge (sett under ett) målt etter antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere per studieplass. Også her er rasjonale at desto mer populært, desto større rekrutteringsgrunnlag.

Blant studier som HVO tilbyr ser vi at det er ganske stor søking til sosionomutdanning og også relativt god søkning til barnevernspedagogutdanning - noe som kanskje kan forklare den relativt store søkning til dette studiet ved HVO fra resten av landet. Utdanninger innen økonomi og administrasjon og innen Idrettsfag er også inkludert i denne oversikten, dog noe lengre ned på listen over de mest populære utdanningene.

Figur 4.4 Antall kvalifiserte førstevalgssøkere i forhold til antall studieplasser. Hele landet, 2017.

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU.

4.5 Oppsummering

Gjennomgangen i dette kapitlet har vist at det er profesjonsutdanningene – sosialarbeiderutdanning, medieutdanning og lærerutdanning og pedagogikk – som har størst søkning. Utdanning i sosialt arbeid og medieutdanning hadde flest søkere til bachelorgradsstudiene. I antall var søkningen størst til sosialt arbeid, men andelen

av søkningen til disse studiene nasjonalt var høyest for medieutdanning. Det var også et relativt høyt antall søkere per studieplass.

Det var variasjon i søkningen til de ulike lærerutdanningene, men samlet sett var det stor søkning, selv om tallet på søkere per studieplass er lavt (for grunnutdanningene). Det var høy søkning til barnehagelærerutdanning og høy søkning til mastergraden i pedagogikk, men relativt lav søkning til de femårige lærerutdanningene. Det kan se ut som om de femårige lærerutdanningene så langt har en ganske liten regional appell, da det var en relativt høy andel som søkte disse utdanningene ved andre læresteder.

Historisk-filosofiske fag hadde svak søkning til de seks bachelorgradsstudiene som HVO tilbyr innen dette fagområdet, og en svært liten andel av de som har slik utdanning som førsteprioritet har HVO som førstevalg. Det er imidlertid en stor etterspørsel etter videreutdanninger som i DBH er kategorisert som historisk-filosofisk utdanning, men her er det viktig å påpeke at en stor del av disse utdanningstilbudene i realiteten er videreutdanning for lærere.

Sammenlignet med de øvrige utdanningsnivåene er det svak søkning til mastergradsstudiene, med unntak for helsefag.

Vi har sett nærmere på hvilke utdanninger førsteprioritetssøkerne hjemmehørende i Sunnmøre/Nordfjord-regionen søker seg til, sammenlignet med et landsgjennomsnitt. Næringsstrukturen tatt i betraktning er det ikke overraskende at langt flere i denne regionen søker seg til ingeniørutdanninger, sammenlignet med alle søkere i hele landet sett under ett. Sykepleierutdanning og økonomisk-administrativ utdanning er også mer populære blant søkere fra «vår» region enn på landsbasis. Antallet hjemmehørende i denne regionen, som søker seg til disse utdanningene – særlig sykepleierutdanningen og økonomisk-administrative utdanninger er også ganske høyt.

Vi har sett nærmere på hvilken av de tre høyere utdanningsinstitusjonene som finnes i fylket (Høgskulen i Volda, Høgskolen i Molde og NTNU – Ålesund) førsteprioritetssøkerne fra vår region foretrekker for de ulike studium. En slik sammenligning vil selvfølgelig bære preg av hvilke utdanninger som tilbys ved de ulike institusjoner, og førsteprioritetssøkerne søker seg til Høgskulen i Volda til de utdanningene som ikke tilbys ved de to andre institusjonene. Utdanning innen økonomi og administrasjon tilbys ved alle tre institusjonene. Her foretrekker studentene NTNU.

5 Avdelingsstruktur og bærekraft

Dette kapitlet sammenstiller data som belyser avdelingsstrukturen ved Høgskulen i Volda. Sammenstillingen vil være et viktig bidrag til vurderingen av den enkelte avdelings faglige og økonomiske bærekraft. Vi ser først på antall studenter og gjennomstrømming, og så gjennomgår vi fagpersonalet ved de ulike avdelingene og utvikling over tid hva gjelder personalsammensetning. Vi sammenstiller også data som belyser publiseringsaktiviteten ved de fire avdelingene. Datakildene som er brukt er NIFUs Forskerpersonalregister og DBH.

5.1 Studieporteføljen¹⁶

Tabell 5.1 viser antall studenter fordelt på avdeling og nivå. Tallene viser stor variasjon i antall studenter på de ulike avdelingene. Flest studenter er det på Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning – 45 prosent av det totale antallet studenter ved høgskolen er ved denne avdelingen. Avdelingen har en del studenter som skal fullføre den 4-årige lærerutdanningen som fases ut, men høsten 2017 var det også registrert 73 studenter på det 5-årige masterløpet for lærerutdanning. En stor andel av studentene ved avdelingen er registrert på studieprogrammer med det som kalles «lavere nivå», og Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning har også en rekke videreutdanningstilbud – i hovedsak rettet mot lærere.

Avdeling for samfunnsfag og historie er den avdelingen som har flest registrerte studenter på bachelornivå. Denne avdelingen har også flest registrerte studenter på 2-årig masterutdanning og også flest (sammenlignet med de andre avdelingene) studenter på studieprogrammer i kategorien «høyere nivå», som i hovedsak representerer emner på masternivå, men som ikke er del av et definert masterprogram.

De to minste avdelingene – Avdeling for kulturfag og Avdeling for mediefag, har (kanskje naturlig nok) begge flest studenter på bachelornivå. Avdeling for mediefag har også studietilbud på masternivå og har høsten 2017 52 registrerte studenter på dette nivået. Ved Avdeling for kulturfag er det ingen registrerte studenter på høyere nivå.

---

¹⁶ I Vedlegg 1 finnes oversikt over Høgskulen i Voldas studieprogrammer

Tabell 5.1 Antall studenter ved Høgskulen i Volda høsten 2017, etter avdeling og nivå.

	Bachelor	Høyere nivå (øvrige)*	Lavere nivå (øvrige)**	Master, 2-årig	Master, 5-årig	Års- studium, 60 SP	Totalt
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	362	274	715	122	73	346	1 892
Avdeling for kulturfag	339		110			115	564
Avdeling for mediefag	262		102	52			416
Avdeling for samfunnsfag og historie	515	100	284	160		154	1 213
Uspesifisert underenhet			79			20	99
Totalt	1 478	374	1 290	334	73	635	4 184

*Høyere nivå, øvrige programmer. Omfatter 2-årige videreutdanninger (120 studiepoeng) som bygger på en bachelorgrad/yrkesutdanning, samt deler av en mastergrad som er delt opp i mindre enheter og tilbys separat som årshenhet, halvårshenhet etc, og som i sum kan bygges opp til en mastergrad

**Lavere nivå, øvrige programmer omfatter øvrige programmer på lavere nivå som ikke passer inn i de øvrige kategoriene. Ett-årige videreutdanninger/påbygninger som kan tas på grunnlag av en fullført bachelorgrad regnes som lavere nivå.

Kilde: DBH

Tabell 5.2 på neste side viser antall studieprogram fordelt på avdeling og nivå. Som tabellen viser har Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning en rekke studieprogrammer på lavere nivå – hele 44 så langt vi har identifisert. For øvrig er det Avdeling for samfunnsfag og historie som har flest 2-årige masterprogram og også flest øvrige studieprogram på høyere nivå. Avdeling for kulturfag har flest studieprogram på bachelornivå, men altså ingen tilbud på mastergradsnivå.

Tabell 5.2 Antall studieprogram ved Høgskulen i Volda høsten 2017, fordelt på avdeling og nivå.

	Bachelor, 3-årig	Høyere nivå (øvrige)	Lavere nivå (øvrige)	Master, 2- årig	Master, 5- årig	Årsstu- dium 60sp	Totalt
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	4	5	44	4	2	13	72
Avdeling for kulturfag	7		10			8	25
Avdeling for mediefag	4		3	2			9
Avdeling for samfunnsfag og historie	4	4	11	6		4	29
Uspesifisert		1	4			2	7
Totalt	19	10	71	12	2	26	142

Kilde: DBH

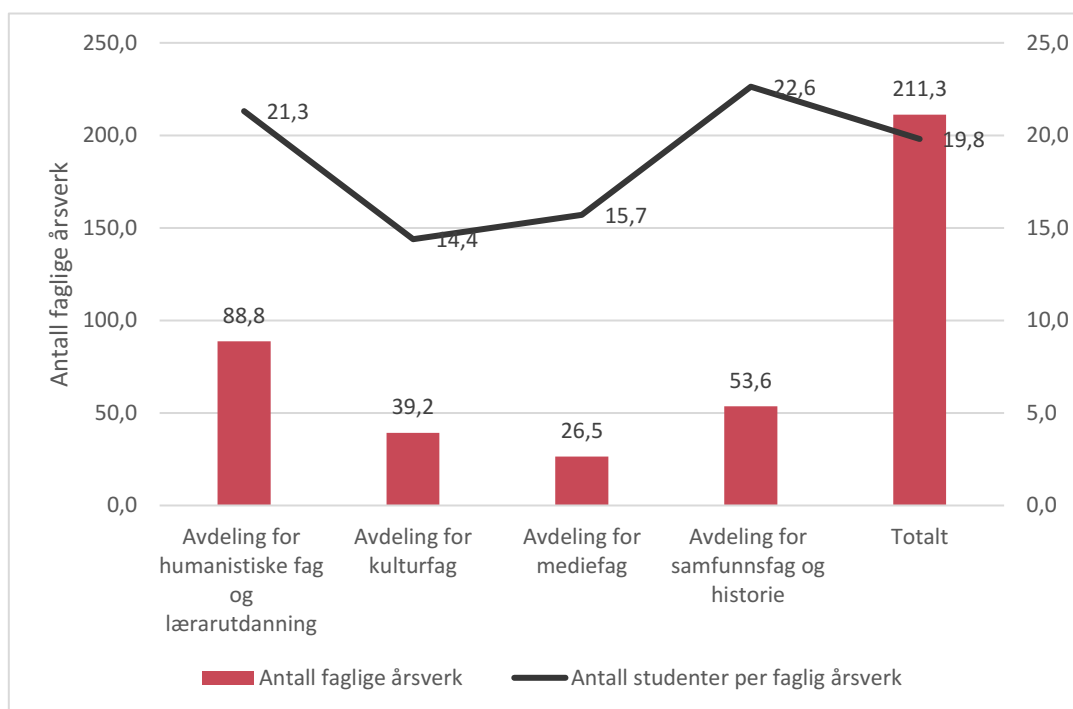
Tabell 5.3 viser antall studenter per studieprogram. Flest studenter finner vi på bachelorutdanningene ved Avdeling for samfunnsfag og historie og færrest studenter finner vi også ved samme avdeling – under kategorien «høyere nivå (øvrige)»

Tabell 5.3 Antall studenter per studieprogram ved Høgskulen i Volda høsten 2017, fordelt på avdeling og nivå.

	Bachelor, 3-årig	Høyere nivå (øvrige)	Lavere nivå (øvrige)	Master, 2-årig	Master, 5-årig	Årsstudium 60sp	Totalt
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	90,5	54,8	16,3	30,5	0,0	26,6	26,3
Avdeling for kulturfag	48,4	0,0	11,0	0,0	0,0	14,4	22,6
Avdeling for mediefag	65,5	0,0	34,0	26,0	0,0	0,0	46,2
Avdeling for samfunnsfag og historie	128,8	25,0	25,8	26,7	0,0	38,5	41,8
Uspesifisert	0,0	0,0	19,8	0,0	0,0	10,0	14,1
Totalt	77,8	37,4	18,2	27,8	36,5	24,4	29,5

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU

En annen indikator som også belyser forholdene ved de ulike avdelingene ved høgskolen er «antall studenter per faglige årsverk». Denne indikatoren kan bidra til å belyse den faglige bærekraften ved avdelingene. For få studenter vil sannsynligvis ikke være hverken faglig eller økonomisk bærekraftig, men for mange studenter per faglige ansatte er heller ikke nødvendigvis faglig bærekraftig. Figur 5.1 viser at for hele høgskolen sett under ett er det nesten 20 studenter per faglige årsverk. Dette er relativt høyt sammenlignet med andre utdanningsinstitusjoner, gjennomsnittet for alle statlige høgskoler er 17,3 og gjennomsnittet for alle utdanningsinstitusjoner er 12,1. Avdeling for samfunnsfag og historie er den avdelingen som har flest studenter per faglige årsverk – nærmere 23, mens Avdeling for kulturfag har færrest – i overkant av 14.

Figur 5.1 Antall faglige årsverk og antall studenter per faglig årsverk, etter avdeling og totalt for Høgskulen i Volda.

Kilde: DBH

5.1.1 Studiepoengproduksjon

Tabell 5.4 viser gjennomføringsprosent, dvs. antall avlagte studiepoeng som andel av planlagte, fordelt på avdeling og nivå. Gjennomføringsprosenten var høyest for Avdeling for mediefag, og lavest for Avdeling for samfunnsfag og historie. Gjennomføringsprosenten var også høyest for bachelorutdanning og yrkesutdanning. Tallene gir inntrykk av at studiepoengproduksjonen høstsemesteret 2017 var relativt god, men noe lavere for de 2-årige masterutdanningene og øvrige programmer på høyere nivå. Vedleggstabell V2.11 i Tilstandsrapporten for høyere utdanning¹⁷ viser også at bachelorstudenter ved Høgskulen i Volda gjennomfører utdanningen på normert tid i noe høyere grad enn hva som er tilfellet for gjennomsnittet for statlige høgskoler. Tabell V2.12 i Tilstandsrapporten viser imidlertid at for gjennomføring av masterutdanning på normert tid ligger studentene ved Høgskulen i Volda langt under gjennomsnittet for de statlige høgskolene.

¹⁷ Se: https://www.regjeringen.no/contentassets/eb4e02ae65134e42bba060e879536675/vedlegg-tilstandsrapport-2018_trykkefil2.pdf

Tabell 5.4 Gjennomføringsprosent (=antall avlagte studiepoeng* i prosent av antall planlagte) ved Høgskulen i Volda 2017, fordelt på avdeling og nivå.

	Lavere nivå (øv-rige)	Årsstudium	Bachelor	Yrkesutdanning	Master, 2-årig	Master, 5-årig	Høyere nivå (øv-rige)	Totalt
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	80,5	78,6	92,0	95,7	72,2	0	87,0	85,7
Avdeling for kulturfag	81,7	83,7	87,5					86,4
Avdeling for mediefag	100,0	75,0	92,5		75,6		66,7	90,2
Avdeling for samfunnsfag og historie	71,6	61,7	91,3		76,9		65,3	81,4
Totalt	78,1	75,8	90,7	95,7	75,1	0	75,9	84,9

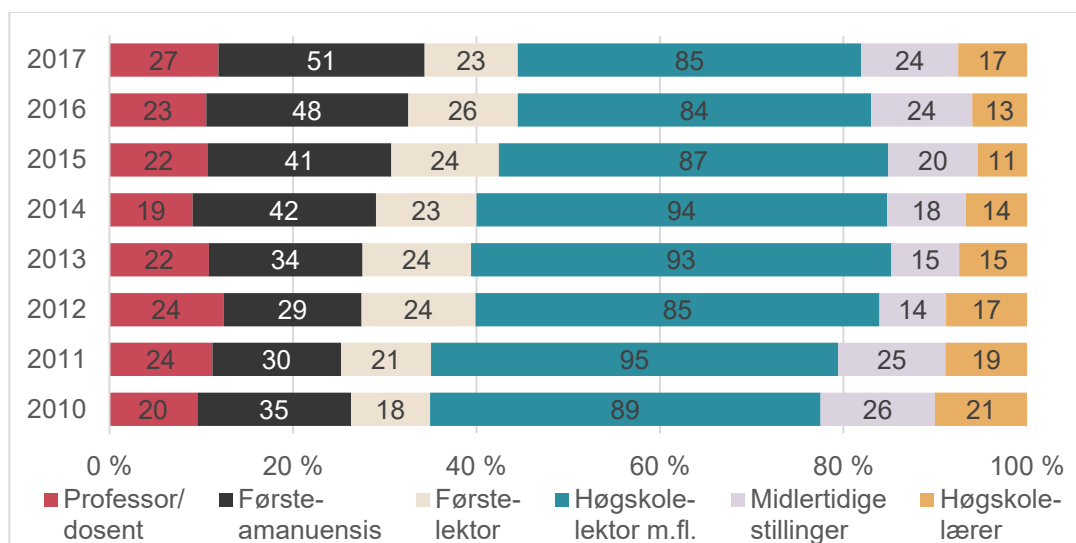
*Merk at dette er studiepoengproduksjon for ett år, ikke gjennomføring av grad/utdanningsprogram.

Kilde: DBH

5.2 Fagpersonalets kompetanse

Figur 5.2 viser stillingssammensetningen av det vitenskapelige og faglige personalet ved Høgskulen i Volda – på institusjonsnivå og utvikling over tid. For høgskolen totalt har det i denne perioden vært en positiv utvikling i andelen tilsatte i førstestilling (professor, dosent, førsteamanuensis og førstelektor tilsvarer første-kompetanse¹⁸). I 2017 var 45 prosent av de faglig ansatte tilsatt i førstestilling mot 37 prosent i 2010. Figuren viser at det er først og fremst er innen stillingskategorien «førsteamanuensis» at andelen har økt. I 2017 var denne andelen 23 prosent, mens den i 2010 var 18 prosent. Det har i løpet av perioden også vært en tilsvarende økning i andelen tilsatte med professorkompetanse. For øvrig viser figuren at andelen Høgskolelektorer har sunket betraktelig, mens både andelen i midlertidige stillinger (her inngår bl.a. stipendiat, postdoktor, forsker og vit.ass) og også andelen Høgskolelærere har økt noe de to siste årene (selv om det totalt, gjennom hele perioden, har vært en nedgang).

¹⁸ Merk at andelen tilsatte i førstestilling ikke er det samme som andelen årsverk med førstestillingskompetanse hos DBH og NOKUT, da NIFU har beregnet andelen ut i fra totalt *antall* vitenskapelige og faglige tilsatte ved avdelingene.

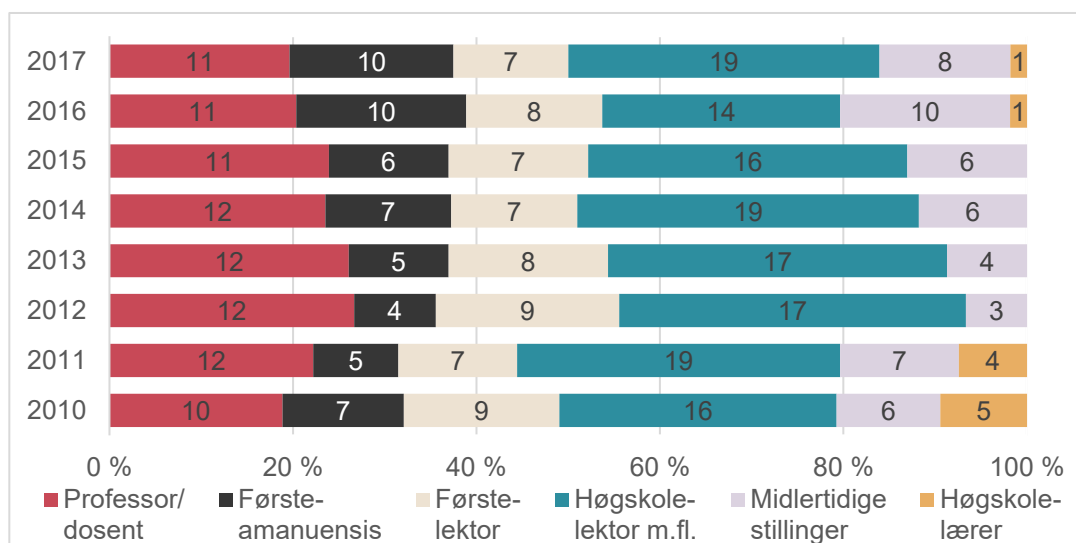

Figur 5.2 Vitenskapelig og faglig personale ved Høgskulen i Volda etter stilling¹. 2010–2017².

¹ Høgskolelektor m.fl. omfatter universitets- og høgskolelektor, amanuensis og spesialiststillinger tilknyttet profesjonsutdanningene. Midlertidige stillinger omfatter stipendiat, postdoktor, forsker og vit.ass.

² Foreløpige tall for 2017

Kilde: NIFU, Forskerpersonalregisteret

Figur 5.3 Vitenskapelig og faglig personale ved Avdeling for samfunnsfag og historie etter stillingskategori¹. 2010 – 2017².

¹ Høgskolelektor m.fl. omfatter universitets- og høgskolelektor, amanuensis og spesialiststillinger tilknyttet profesjonsutdanningene. Midlertidige stillinger omfatter stipendiat, postdoktor, forsker og vit.ass.

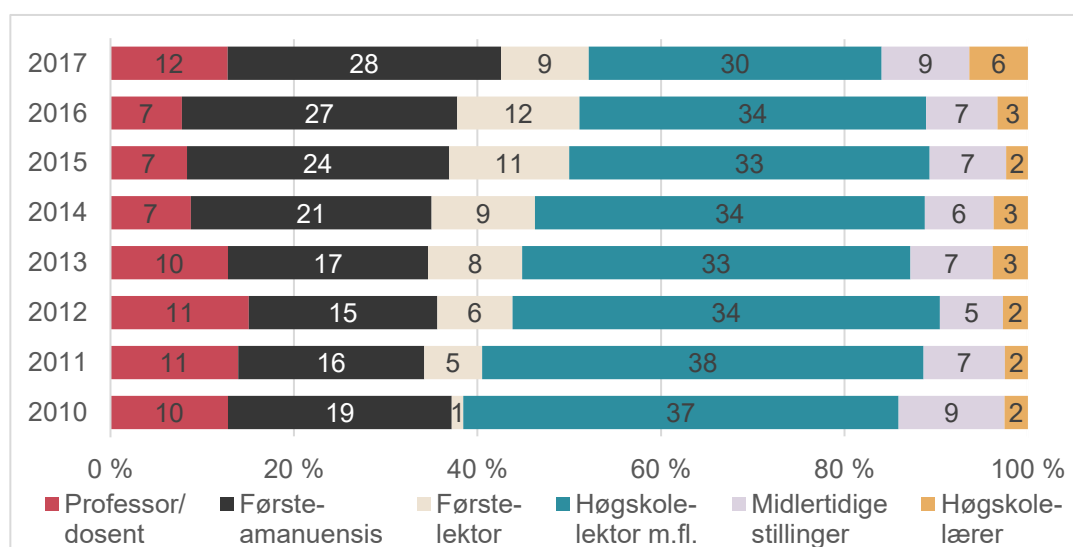
² Foreløpige tall for 2017

Kilde: NIFU, Forskerpersonalregisteret

Figur 5.3 viser stillingssammensetningen for det vitenskapelige og faglige personalet ved Avdeling for samfunnsfag og historie. Totalt var andelen tilsatte i førstestilling om lag 50 prosent for denne avdelingen i 2017. Andelen er omtrent den samme som i 2010. Sammenlignet med høgskolen totalt, har avdelingen en høy

andel tilsatte med professorkompetanse. I 2017 var denne andelen rundt 20 prosent. Andelen med professorkompetanse har likevel ikke økt i løpet av perioden, og de senere årene har den sunket. De senere årene har det vært en økning i *antallet* vitenskapelige og faglige tilsatte ved avdelingen, mens antallet tilsatte med professorkompetanse har vært rimelig stabilt. Andelene innenfor de ulike stillingskategoriene har i stor grad variert i løpet av perioden, noe som skyldes at antallet tilsatte også har variert en god del i samme periode. Det har imidlertid vært en tydelig økning i andelen førsteamanuenser. Andelen i midlertidige stillinger ser ut til å ha økt en del (selv om den har sunket fra 2016 til 2017).

Figur 5.4 viser stillingssammensetningen for Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning. Avdelingen har hatt en økning i andelen tilsatte i førstestilling gjennom hele perioden, og i 2017 var denne på i overkant av 50 prosent. Den mest tydelige endringen i stillingssammensetningen for denne avdelingen i løpet av perioden, er den relativt store økningen i andelen førstelektorer, selv om den har sunket noe fra 2016 til 2017. Andelen tilsatte førsteamanuenser har økt i løpet av perioden, men har vært relativt stabil de siste 3 – 4 årene. Samtidig er andelen tilsatte i høgskolelektorstillinger betydelig redusert. Andelen i midlertidige stillinger har vært ganske stabil gjennom perioden. Det har også ved denne avdelingen vært en ganske stor økning i *antallet* vitenskapelige og faglige ansatte.

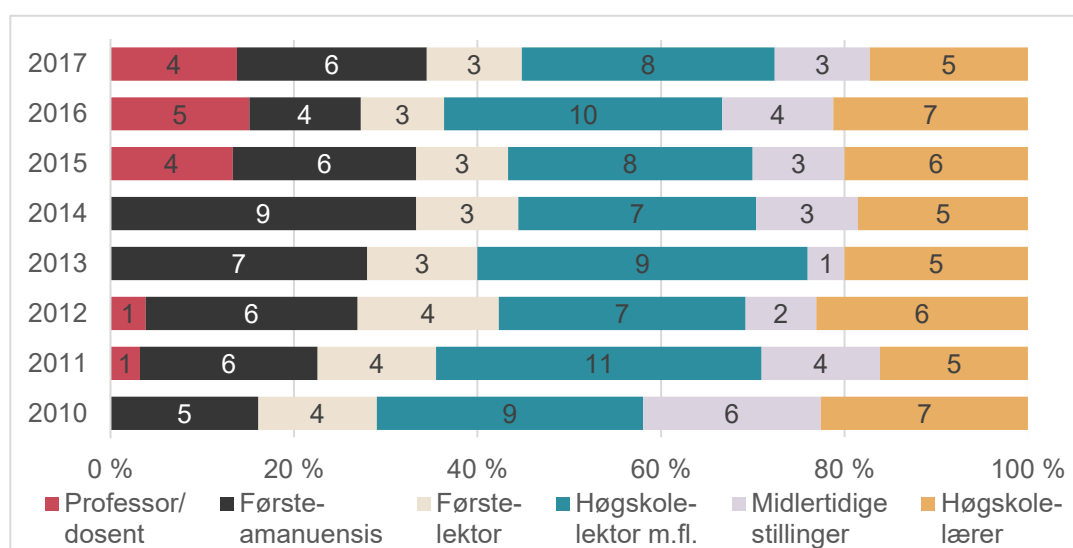
Figur 5.4 Vitenskapelig og faglig personale ved Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning etter stilling¹. 2010–2017².

¹ Høgskolelektor m.fl. omfatter universitets- og høgskolelektor, amanuensis og spesialiststillinger tilknyttet profesjonsutdanningene. Midlertidige stillinger omfatter stipendiat, postdoktor, forsker og vit.ass.

² Foreløpige tall for 2017

Kilde: NIFU, Forskerpersonalregisteret

Figur 5.5 viser stillingssammensetningen for Avdeling for mediefag. Antallet tilsatte i vitenskapelige og faglige tilsatte har vært relativt stabilt for denne avdelingen gjennom perioden. Den mest åpenbare endringen i stillingssammensetningen er den store økningen i andelen tilsatte med professorkompetanse de siste tre årene. I 2014 var det ingen tilsatte med denne kompetansen, mens avdelingen i 2017 hadde en andel tilsatte med professorkompetanse på ca. 15 prosent. Sammenlignet med de to foregående avdelingene og også høgskolen sett under ett, har avdelingen en høy andel tilsatte høgskolelærere.

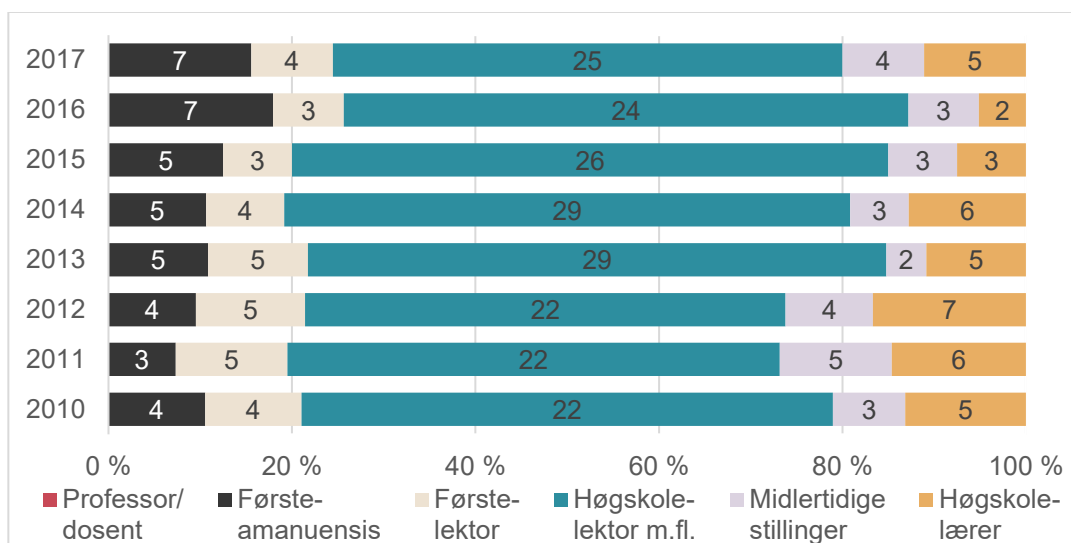
Figur 5.5 Vitenskapelig og faglig personale ved Avdeling for mediefag etter stilling¹. 2010–2017².

¹ Høgskolelektor m.fl. omfatter universitets- og høgskolelektor, amanuensis og spesialiststillinger tilknyttet profesjonsutdanningene. Midlertidige stillinger omfatter stipendiat, postdoktor, forsker og vit.ass.

² Foreløpige tall for 2017

Kilde: NIFU, Forskerpersonalregisteret

Figur 5.6 viser stillingssammensetningen for Avdeling for kulturfag. Avdelingen har ikke hatt professorer eller dosenter i perioden og andelen førsteamanuenser og førstelektorer utgjorde kun rundt 25 prosent i 2017. *Antallet* vitenskapelige og faglige tilsatte ved avdelingen har vært rimelig stabilt gjennom perioden, selv om det økte litt fra 2016 til 2017. Andelen tilsatte høgskolelektorer er stabilt høy, mens andelen høgskolelærere har gått noe ned fra 2010.

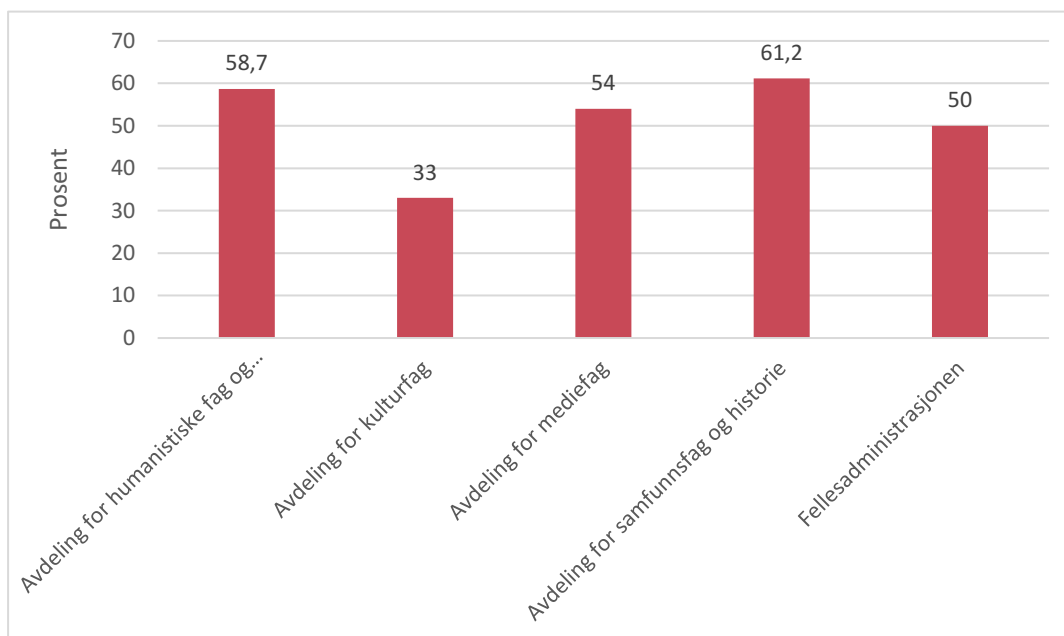
Figur 5.6 Vitenskapelig og faglig personale ved Avdeling for kulturfag etter stilling¹. 2010 – 2017².

¹ Høgskolelektor m.fl. omfatter universitets- og høgskolelektor, amanuensis og spesialiststillinger tilknyttet profesjonsutdanningene. Midlertidige stillinger omfatter stipendiat, postdoktor, forsker og vit.ass.

² Foreløpige tall for 2017

Kilde: NIFU, Forskerpersonalregisteret

Figur 5.7 viser andel årsverk med førstestillingskompetanse på de ulike avdelingene. Også disse tallene viser relativt stor variasjon mellom avdelingene. Andelen årsverk med førstestillingskompetanse var lavest for Avdeling for kulturfag - 33 prosent og høyest for avdeling for samfunnsfag og historie - 61 prosent, noe som samsvarer med fordelingen av personalet i figurene 5.2 til 5.6.

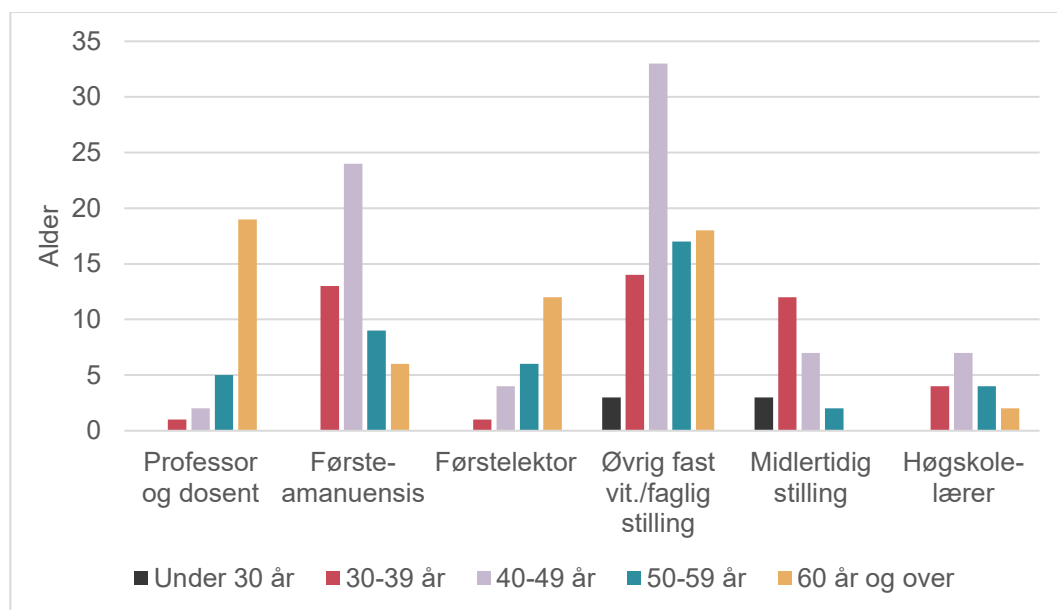
Figur 5.7 Andel årsverk med førstestillingskompetanse* ved HVO etter avdeling. 2017.

*Følgende stillinger inngår: professor, professor II, dosent, høgskoledosent, undervisningsdosent, førsteamanuensis, førstelektor, forskere på førstestillingsnivå (stillingskodene 1109, 1110, 1183), forsknings-sjef, postdoktor

Kilde: DBH, NOKUT-portalen.

5.2.1 Fagpersonalets alder

Figur 5.8 viser hvordan det faglige og vitenskapelige personale ved HVO fordeler seg på de ulike aldersgruppene. Innenfor stillingsgruppene professor/dosent og «øvrig fast vitenskapelig/faglig» finner vi det høyeste antallet ansatte over 60 år. Foreløpige tall for 2017 viser at gjennomsnittsalderen for professorene og dosentene var 60 år. Dette er fire år mer enn gjennomsnittet for alle professorer/dosenter i Norge; 56 år. Også førstelektorene ved HVO hadde høy gjennomsnittsalder, 58 år, men denne er mer på linje enn for alle førstelektorer i Norge (57 år). Førsteamanuensene var i gjennomsnitt 46 år gamle, mens høgskolelektorene var 48 år gamle. Ikke overraskende var de tilsatte i midlertidig stilling yngst ved HVO, med en gjennomsnittsalder på 38 år i 2017.

Figur 5.8 Vitenskapelig og faglig personale ved Høgskulen i Volda etter stilling¹ og aldersgruppe, 2017²

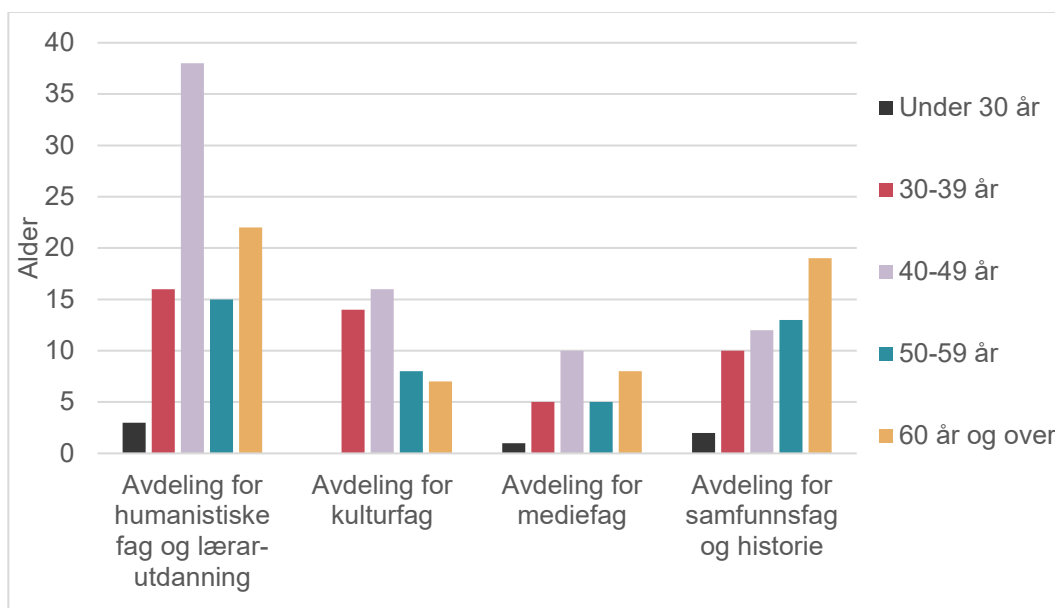
¹Høgskolelektor m.fl. omfatter universitets- og høgskolelektor, amanuensis og spesialiststillinger tilknyttet profesjonsutdanningene. Midlertidige stillinger omfatter stipendiat, postdoktor, forsker og vit.ass.

²Foreløpige tall for 2017

Kilde: NIFU/Forskerpersonalregisteret

Flertallet av de faglige og vitenskapelige ansatte ved HVO er i aldersgruppen 40-49 år, og blant disse utgjør høgskolelektorene det store flertallet. Nest største aldersgruppe var 60 år og over, og av disse var det omtrent like mange professorer og høgskolelektorer.

I figur 5.9 ser vi hvordan aldersgruppene fordelte seg på de ulike avdelingene i 2017. Avdeling for kulturfag skiller seg ut ved å ha flest ansatte i de to yngste alderskategoriene, mens Avdeling for samfunnsfag hadde flest ansatte i de to eldste aldersgruppene. Høyest gjennomsnittsalder finner vi ikke overraskende ved Avdeling for samfunnsfag, 51 år, mens personalet ved Avdeling for kulturfag var yngst, med en gjennomsnittlig alder på 47 år. Gjennomsnittsalderen ved de to øvrige avdelingene var om lag den samme, 49 år.

Figur 5.9 Vitenskapelig og faglig personale ved Høgskolen i Volda etter avdeling og aldersgruppe, 2017.

¹Høgskolelektor m.fl. omfatter universitets- og høgskolelektor, amanuensis og spesialiststillinger tilknyttet profesjonsutdanningene. Midlertidige stillinger omfatter stipendiat, postdoktor, forsker og vit.ass.

²Foreløpige tall for 2017

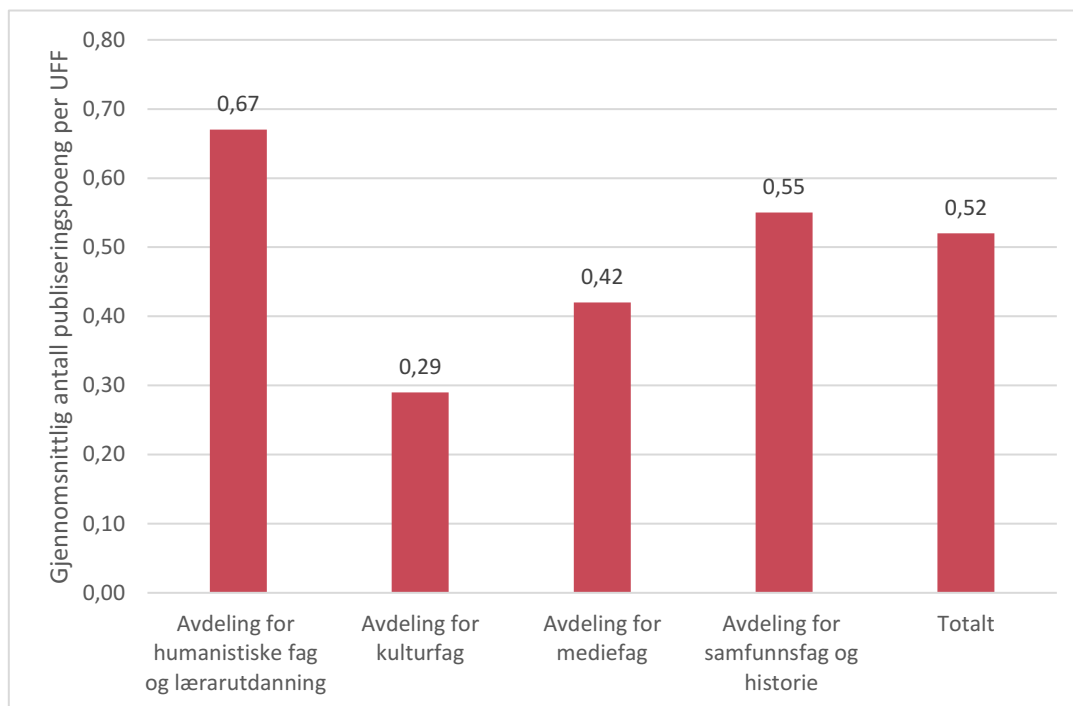
Kilde: NIFU/Forskerpersonalregisteret

5.3 Forskningsaktivitet

I avsnitt 2.5.4 så vi at HVO hadde noe lavere publiseringsaktivitet sammenlignet med andre institusjoner, men allikevel ikke vesentlig lavere enn for Høgskolen på Vestlandet, Nord Universitet og Høgskolen i Østfold. I figur 5.10 har vi sett på antall publiseringspoeng per UFF-årsverk i de ulike avdelingene. Vi har sett på gjennomsnitt for perioden 2015–2017, fordi det på avdelingsnivå kan være relativt stor variasjon fra år til år.

Avdeling for humanistiske fag og lærarutdanning skiller seg ut med det høyeste antallet publiseringspoeng, mens Avdeling for kulturfag skiller seg ut med det absolutt laveste antallet publiseringspoeng. Publiseringsaktiviteten gjenspeiler til en viss grad stillingssammensetningen ved de fire avdelingene. Avdeling for samfunnsfag og historie har flest med førstestilling og likevel ikke best publisering.

Figur 5.10 Antall publiseringspoeng per UFF-årsverk etter avdeling. HVO. 2015–2017

Kilde: DBH.

5.4 Oppsummering

Gjennomgangen av avdelingene som vi har gjort her, illustrerer tydelig de store forskjeller og ulikhetene som er mellom avdelingene. De er ulike i størrelse, i andel førstekompetente ansatte, de ansattes gjennomsnittsalder, i forskningsaktivitet, i antall studenter per studieprogram, i antall studenter per faglige årsverk og i studiepoengproduksjon. Med utgangspunkt i den øvrige delen av kartleggingen, som kan gi grunnlag for å peke ut strategiske satsningsområder for HVO i tiden fremover, samt de store variasjonene mellom avdelingene, kan det være grunn til å stille spørsmål ved om den gjeldende avdelingsstrukturen er hensiktsmessig. En organisasjonsstruktur bør fungere som et redskap for en institusjon i arbeidet mot å nå sine mål. Det er ikke et poeng at avdelingsstrukturen skal være enhetlig, men organisatoriske enheter som skal være en god plattform for satsinger bør også være økonomisk og faglig bærekraftig.

6 Oppsummering og diskusjon

Høgskulen i Volda har valgt å bli stående alene gjennom strukturreformen, noe som også var høgskolens opprinnelige ønske. Per i dag er det kun Høgskulen i Volda, sammen med Høgskolen i Østfold og Samisk høgskole som fortsatt står alene av de statlige høgskolene. Høgskolen i Molde – vitenskapelig høgskole i logistikk står også alene, men en del av denne institusjonen er akkreditert som vitenskapelig høgskole. De andre vitenskapelige høgskolene i Norge (Norges Handelshøyskole og Norges Idrettshøgskole, Arkitektur og designhøgskolen i Oslo, Norges Musikkhøgskole, Kunsthøgskolen i Oslo) er i liten grad berørt av strukturreformen.

I det nye institusjonslandskapet fremstår Høgskulen i Volda som en svært liten institusjon. I denne rapporten har vi pekt på enkelte sterke og svake sider og ulike utfordringer høgskolen står ovenfor.

Høgskulen i Volda har ønsket en kartlegging av egen studieportefølje, som kunne gi kunnskap om følgende punkter:

1. HVOs profil i forhold til omverden
2. Samfunnsmessig etterspørsel – i dag og i fremtiden
3. Strategisk verdi for samfunnet og HVO
4. Rekrutteringsgrunnlag studenter
5. Faglig bærekraft
6. Økonomisk bærekraft

Høgskolen ønsker at kunnskapsgrunnlaget som kartleggingen bidrar med kan bidra i høgskolens videre arbeid med:

- Struktursaken
- Strategisk gjennomgang av studieporteføljen
- «Kultur for kvalitet», Stortingsmelding nr. 16
- Avdelingsstruktur

Vi har i denne rapporten belyst de 6 punktene ved hjelp av ulike datakilder – i hovedsak statistikk, men vi har også brukt informasjon fra ulike undersøkelser og

framskrivninger. Sammenstillingen av de ulike data gir et grundig kunnskapsgrunnlag som høgskolen kan utvikle videre i sitt arbeid med de fire nevnte sakene.

6.1 Oppsummering av kartleggingen

Nedenfor gir vi en kort oppsummering av våre hovedfunn og vurderinger.

6.1.1 Høgskulen i Voldas profil i forhold til omverden

For å belyse HVOs profil *i forhold til omverdenen* har vi brukt en rekke ulike indikatorer – i hovedsak er dette indikatorer som belyser kvalitetskriteriene, slik disse blir fremstilt i Strukturmeldingen. I strukturmeldingen er man opptatt av at institusjonene bør ha en viss kvalitet målt etter kriteriene, for å være godt nok rustet til å imøtekomme høyere krav til forskningsaktivitet, samarbeid og internasjonalisering og utdanningskvalitet.

I det nye institusjonslandskapet fremstår Høgskulen i Volda som liten – sammenlignet med de fusjonerte høgskolene og de nye universitetene er antallet studenter og antallet ansatte lavt. Det å være liten kan gjøre høgskolen sårbar når det gjelder muligheten til å imøtekomme skjerpede krav. Små endringer (f.eks. i form av endringer i personalsammensetningen) kan få store konsekvenser og gi utslag på kvalitetskriteriene listet i Strukturmeldingen. Målet med strukturreformen var nettopp å redusere denne typen sårbarhet i de minste miljøene. Vår gjennomgang gir et bilde av en høyere utdanningsinstitusjon som har flere utfordringer som må håndteres.

Det kan tenkes at omstrukturering av enkelte studietilbud kan bidra til å spisse høgskolens faglige profil, samtidig som færre tilbud muligens kan skjerpe konkurransen blant studentene om de tilgjengelige studieplassene. Blant de institusjonene vi sammenlignet Høgskulen i Volda med, har HVO det laveste antallet første-prioritetsøkere per studieplass, samt at de har, bortsett fra Høgskolen i Molde, det laveste gjennomsnittlige antallet karakterpoeng blant nye studenter.

Når vi ser alle utdanningene ved høgskolen under ett er også gjennomføringsgraden blant studentene lav. Det er imidlertid viktig å presisere at dersom vi bare så på grunnutdanningene, så har HVO den høyeste gjennomføringsprosenten blant de institusjonene vi har sett på. Studentenes gjennomføring er et av kvalitetskriteriene spesielt listet i strukturmeldingen.

Studentenes tidsbruk er også ett av kvalitetskriteriene, og tall fra Studiebarometeret viser at studentene ved Høgskulen i Volda bruker færre timer i uka på studiene enn hva tilfellet er for de andre institusjonene. Studentene ved Høgskolen i Østfold bruker over 6 timer mer i uka på sine studier. Sannsynligvis er det flere forklaringer på en slik diskrepans, vi har ikke hatt mulighet til å vurdere disse.

Sammenlignet med de andre institusjonene har HVO flere studenter per faglige årsverk, som ofte anses å være en indikator på økonomisk bærekraft. En faktor som indikerer sårbarhet er imidlertid antallet studenter per studieprogram, som i gjennomsnitt er relativt lavt og som sannsynligvis er *for* lavt på enkelte studietilbud.

Vi har sammenlignet forskningsaktiviteten ved Høgskulen i Volda med de andre institusjonene. HVO har lave driftsutgifter til FoU totalt og også lave driftsutgifter til FoU per årsverk. I og med at de er en liten institusjon er dette naturlig. Høgskolens driftsutgifter til FoU ligger omtrent på samme nivå som Høgskolen i Østfold og Høgskolen i Molde. Det viktigste i denne sammenheng er andelen eksternt finansiering av FoU, og sammenlignet med Molde og Østfold har Volda den høyeste andelen «annen finansiering». Grunnfinansieringen er imidlertid i 2015 så høy som 87 prosent. Til sammenligning hadde Høgskulen på Vestlandet en grunnfinansiering på 69 prosent. Spesielt for Volda er at forskningen som utføres i stor grad er i form av «utviklingsarbeid», noe som skiller HVO fra alle de andre institusjonene i utvalget. HVO utfører også en relativt høy andel «grunnforskning» - høyere enn ved de andre institusjonene. En annen viktig indikator på forskningsaktivitet er vitenskapelig publisering. Tradisjonelt har de faglige ansatte ved de statlige høgskolene publisert i mindre grad enn ansatte ved universitetene. I vår sammenligning gjenfinner vi denne trenden, hvor Høgskulen i Volda er blant de institusjonene med minst publisering per undervisnings- og forskerårsverk. Volda er for øvrig på linje med flere av de øvrige høgskolene målt på denne måten.

Internasjonal orientering er også et av kvalitetskriteriene brukt i strukturmeldingen. Én indikator som ofte brukes som et mål på dette er andelen innreisende og utreisende utvekslingsstudenter. Høgskulen i Volda har en høy andel utvekslingsstudenter sammenlignet med de andre institusjonene, og høgskolen har over lang tid hatt ett høyt aktivitetsnivå innen internasjonalisering. De har rundt 130 partneruniversiteter over hele verden, hvor man har inngått ulike samarbeidsavtaler om utdanningssamarbeid. HVO har et eget internasjonalt kontor som følger opp utdanningssamarbeidet, mens ansvaret for det internasjonale forskningssamarbeidet ligger til FoU-kontor, FoU-utvalg og til avdelingene. Høgskolen rapporterer selv at de har en strategisk målsetting om å tettere koble internasjonalt utdanningssamarbeid, med internasjonalt forskningssamarbeid, og har tatt organisatoriske grep for å få til dette. Dette har så langt ikke gitt resultater når det gjelder internasjonal publisering eller internasjonalt medforfatterskap.

Et av de viktigste samfunnsmandatene høyere utdanningsinstitusjoner har er å ivareta behovet for høyere utdanning i alle deler av Norge. De statlige høgskolene har hatt en spesielt viktig rolle for å gi tilbud i alle regioner. Vi har i denne rapporten sett på hvor i landet søkerne til Høgskulen i Volda kommer fra. De fleste av

søkerne kommer fra den regionen vi har definert som Sunnmøre/Nordfjord-regionen. Søkerne kom i mindre grad fra kommuner som Kristiansund og Molde. Vi så imidlertid at det er ulikheter i hvor søkerne kommer fra avhengig av fagområder. Lærerutdanningene tiltrekker seg regionale søkere (i hovedsak barnehagelærerutdanningen), og i mindre grad søkere fra resten av landet. Vi fant det motsatte for historisk-filosofiske fag, idrettsutdanning og medieutdanning – disse fagene har et større nasjonalt nedslagsfelt.

6.1.2 Samfunnmessig etterspørsel – i dag og i fremtiden

Kandidatundersøkelser kan si en del om hvilke utdanninger det er samfunnet etterspør. Vi antar at andelen sysselsatte kandidater i relevant arbeid, med utdanning innen et spesifikt fagområde sier noe om behovet for denne type utdanning. NIFUs kandidatundersøkelse viser at det var noe høyere arbeidsledighet blant mastergradskandidater fra Høgskulen i Volda sammenlignet med et gjennomsnitt for alle institusjoner i landet. Tar vi også hensyn til andre former for mistilpasning – irrelevant arbeid og ufrivillig deltidsarbeid – var imidlertid andelen noe lavere for HVO enn for andre institusjoner, i gjennomsnitt.

På nasjonalt nivå viste også tall fra kandidatundersøkelsen at det er relativt høy arbeidsledighet blant kandidater utdannet innen medie- og informasjonsfag, mens den har vært svært lav for lærere og mastergradskandidater innen helse- og sosialfag. NIFUs kandidatundersøkelse gjennomføres annet hvert år, og tallene vi referer i denne rapporten viser en trend gjennom flere år. Også andre enkeltstående kandidatundersøkelser viser noe av det samme – at det er relativt enkelt for lærere og helse- og sosialfagutdannede generelt å finne relevant arbeid, og noe vanskeligere for kandidater utdannet innen medie- og informasjonsfag. Behovet for arbeidskraft innen undervisning bekreftes også f.eks. gjennom NAVs bedriftsundersøkelse, og KSs arbeidsgivermonitor fremhever et behov for yrkesfaglærere også i Møre og Romsdal og i Sogn og Fjordane.

Både i Sunnmøre/Nordfjord-regionen og i Møre og Romsdal er utdanningsnivået blant de sysselsatte lavere enn for landet sett under ett. Sammenlignet med resten av landet er andelen sysselsatte med høyere utdanning innen humanistiske og estetiske fag, økonomiske og administrative fag og naturvitenskaplige fag, lav. Hvorvidt det faktisk er behov for sysselsatte med høyere utdanning innen disse fagområdene vil også avhenge av regionen og fylkets næringsstruktur. Industri er en svært viktig næringsgruppe for «vår» region – viktigere her enn for landet sett under ett. Helse- og sosialtjenester er også en viktig næringsgruppe, slik den også er på nasjonalt nivå. Regionens dominerende næringsgrupper påvirker regionens behov for kompetanse.

Vi har gjennomgått flere av SSBs framskrivninger av kompetansebehov, og generelt viser disse at det er et fremtidig *underskudd* av lærere. Dette forsterkes av nye normer for antall lærere i barnehage og skole, som særlig antas å føre til økt underskudd i distriktene. Nasjonale framskrivninger indikerer et fremtidig *overskudd* av kompetanse innen bl.a. humanistiske fag.

6.1.3 Strategisk verdi for samfunnet og HVO

Høgskulen i Volda har vært én av hele tre høyere utdanningsinstitusjoner i Møre og Romsdal fylke. Disse institusjonene har imidlertid hatt relativt ulike faglige profiler, selv om enkelte utdanninger også har vært tilbudt ved alle tre høgskolene. I dag er Høgskolen i Ålesund en del av NTNU, men studietilbudet så langt omfatter de samme fagområdene som før fusjonen. I hovedsak er det ingeniørutdanningene og sykepleierutdanningene som har vært viktige for det som nå er NTNU Ålesund. Høgskolen i Molde er også vitenskapelige høgskole innen logistikk, og logistikkfaget er naturlig nok det mest profilerte fagområdet for denne institusjonen, men høgskolen tilbyr også sykepleie- og vernepleierutdanninger, samt utdanninger innen økonomi og administrasjon. Både Høgskolen i Molde og Høgskulen i Volda er et resultat av sammenslåing av en distriktshøgskole og en profesjonshøgskole, og begge institusjonenes faglige profil bærer fremdeles preg av disse sammenslåingene.

Høgskulen i Voldas strategiske verdi for samfunnet kan operasjonaliseres på ulike måter. Med bakgrunn i at høgskolen i mindre grad har sterke forskningsmiljøer, har vi i hovedsak valgt å belyse hvilke *utdanninger* som kan ha strategisk verdi for Høgskulen i Volda og samfunnet for øvrig. Vi har brukt søkning og opptak til de ulike utdanningene som viktige indikatorer. Søking til de ulike tilbudene sier noe om attraktivitet – både på landsbasis og regionalt, og høy attraktivitet kan indikere strategisk verdi. Øvrige forhold som kan ha betydning for den strategiske verdien av de ulike utdanningene er antall studietilbud totalt på nasjonalt nivå (hvorvidt tilbudene er unike), knappheten på studieplasser (hvorvidt tilbudene er attraktive) og om Høgskolen i Molde og NTNU Ålesund har tilsvarende studietilbud (regional nisje). Videre bør man også ta hensyn til arbeidsdeling med andre institusjoner, muligheter for samarbeid med andre institusjoner, og samarbeid på tvers av institusjonen, og hvilke synergieffekter internt og eksternt samarbeid kan bidra til.

Kun en veldig liten andel av alle kvalifiserte førsteprioritetssøkere til høyere utdanning søker seg til Høgskulen i Volda. Dette må ses i sammenheng med at HVO er en liten høgskole med relativt begrenset faglig bredde. Det er likevel enkelte studier som tilbys ved høgskolen, som skiller seg ut med en relativt høy andel av

det totale antallet søkere i Norge. Kartleggingen viste at utdanninger i sosialt arbeid (sosionomutdanning og barnevernspedagog) og medieutdanning har god søkning. Antall søkere er størst for sosialarbeiderutdanningen, men medieutdanningen representerer den største andelen av den totale nasjonale søkningen til dette utdanningsområdet. For sosialarbeiderutdanning var den regionale søkningen viktig, mens det er få regionale søkere til høgskolens medieutdanninger.

Høgskulen i Volda er sannsynligvis utad mest kjent for sin journalistutdanning og øvrig utdanning innen media. Medieutdanningen representerer en lang tradisjon, og selv om man kan ane en viss usikkerhet når det gjelder fremtidig etterspørsel etter kompetanse innen dette fagområdet, har medieutdanningen strategisk verdi for høgskolen. Dette fordi utdanningen dekker store deler av et nasjonalt behov for utdanning innen dette fagområdet, og at denne utdanningen fremstår som et unikt tilbud i HVOs studieportefølje.

Høgskolen fikk for noen få år siden godkjent en phd-utdanning i samarbeid med Høgskolen i Molde, i helse og sosialfag. En slik godkjenning innebærer et sterkt fagmiljø rundt utdanningen, noe som sannsynligvis har betydning for attraktiviteten. Helse- og sosialtjenester er en svært viktig næringsgruppe i regionens- og Møre og Romsdal fylkes næringsstruktur, slik dette også er en viktig næringsgruppe for landet sett under ett. Arbeidskraftframskrivninger peker også på et fortsatt stort behov for helse- og sosialfaglig kompetanse. Med utgangspunkt i dette vil sosialarbeiderutdanningen innebære en strategisk verdi, særlig for høgskolens regionale rolle fremover.

Lærerutdanningen har vært viktig i profileringen av HVO, sammen med flere studietilbud innen norsk og nynorsk språk. Høgskolen tilbyr blant annet en mastergradsutdanning i «Nynorsk skriftkultur». I 2017 ble også Nynorsksenteret lagt under Høgskulen i Volda, etter å ha vært underlagt Utdanningsdirektoratet. Dette bidrar til å styrke HVOs profil som i varetaker av det nynorske språket innen høyere utdanning og forskning i Norge, og bidrar til å gi høgskolen en nasjonal rolle og profil. Med forventet knapphet på lærere, og manglende utdanningstilbud på andre fagområder som etterspørres i regionen (ingeniørfag, sykepleier) er lærerutdanningene strategisk viktige for at HVOs skal kunne ivareta en regional rolle, og ha en naturlig plass i den regionale arbeidsdelingen.

Kartleggingen har imidlertid vist at den femårige lærerutdanningen ved HVO synes å ha relativt liten *regional* appell. En ganske høy andel av de «regionale» søkerne til denne utdanningen, søkte 5-årig lærerutdanning ved andre læresteder. Vi har ikke hatt mulighet til å undersøke dette nærmere, men en av grunnene til dårlig søkning til lærerutdanningen kan være at denne ble godkjent noe etter at de andre institusjonene fikk godkjent sine 5-årige lærerutdanninger, og at søkningen vil ta seg opp etter hvert som denne «nye» lærerutdanningen ved HVO får

etablert seg. Det er viktig å understreke at barnehagelærerutdanningen hadde god søkning.

Høgskolen tilbyr en rekke studietilbud innen det historisk-filosofiske fagområdet, og deler av denne aktiviteten er nært knyttet til lærerutdanningene. Mange av disse tilbudene er også årsstudier innen teater/drama, musikk, kunst og religion, og disse er det ganske god søking til. Den strategiske verdien av disse tilbudene er knyttet til hvilken profil de gir HVO i den nasjonale og regionale arbeidsdelingen, men også i hvilken grad de kan bygge opp under og styrke profilen i utdanninger HVO vil satse på – f.eks. lærerutdanningen.

Videreutdanningstilbudet ved HVO er relativt omfattende og populært og en rekke av disse tilbudene retter seg mot lærere – dette gjelder også videreutdanningene som sorterer under mediefag. På samme måte som for årsstudiene innen det historisk-filosofiske fagområdet, vil den strategiske verdien av videreutdanningene bl.a. være nært knyttet opp til hvordan disse kan styrke profilen til utdanninger som HVO ønsker å satse på.

6.1.4 Avdelingsstruktur og bærekraft

Det er ganske store forskjeller mellom avdelingene ved Høgskolen i Volda – både hva gjelder størrelse og også langs andre dimensjoner. Både når det gjelder antall studenter og antall faglige ansatte er Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning størst, etterfulgt av Avdeling for samfunnsfag og historie. Avdeling for mediefag og Avdeling for kulturfag er minst, og disse er også betydelig mindre enn de to andre avdelingene. Disse forskjellene mellom avdelingene blir også synlig gjennom antall studieprogram. Til sammen har Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning ca. 90 ulike utdanningstilbud, mens Avdeling for kulturfag har 15. Av de fire avdelingene er det imidlertid Avdeling for kulturfag som har flest studieprogram på bachelornivå.

Avdeling for samfunnsfag og historie er den avdelingen som har flest studenter registrert på høyere nivå (2-årige masterprogram og emner på masternivå). Avdelingen har også flest studenter per faglige årsverk, mens Avdeling for kulturfag hadde færrest – henholdsvis 23 og 14. Få studenter kan gi mer rom for faglig utvikling, men kan være utfordrende når det gjelder økonomisk bærekraft, dersom det ikke samtidig er et høyt nivå på eksterne forskningsmidler. I gjennomsnitt er det i UoH-sektoren i dag 17 studenter per faglige årsverk

Avdeling for samfunnsfag og historie hadde i 2017 også høyest andel faglig tilsatte med professorkompetanse. Den høyeste andelen tilsatte med førstekompetanse hadde imidlertid Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning. Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning hadde også den høyeste produksjonen av publikasjonspoeng. Når vi ser på studiepoengproduksjonen, ser bildet annerledes

ut – her er det nemlig Avdeling for mediefag som har den høyeste produksjonen når man sammenligner med den planlagte studiepoengproduksjonen. Avdeling for samfunnsfag og historie hadde den laveste studiepoengproduksjonen (når man sammenligner med planlagt studiepoengproduksjon).

I Avdeling for kulturfag og Avdeling for mediefag er de fleste av de faglig ansatte under 50 år. I de to største avdelingene er det flest faglig ansatte over 50 år.

6.2 Videre utvikling for Høgskulen i Volda

6.2.1 Framtiden og Høgskulen i Volda

Institusjonslandskapet i universitets- og høgskolesektoren har endret seg betydelig bare i løpet av de siste to-tre årene. Ser vi bort fra Samisk høgskole, er det i 2018 kun tre statlige høgskoler som fremdeles står alene – Høgskolen i Molde (som også er vitenskapelig høgskole i logistikk), Høgskolen i Østfold og Høgskulen i Volda. Gjennom Strukturmeldingen ble det uttrykt bekymring for det man oppfattet som for mange små og fragmenterte miljøer i sektoren, og man ønsket å bygge større og mer robuste fagmiljøer gjennom sammenslåinger og fusjoner. De aller fleste av de minste institusjonene har nå enten gått sammen og opprettet nye institusjoner, eller fusjonert med ett av universitetene. De langsiktige effektene av strukturreformen vet vi enda lite om. Det er også vanskelig å si noe konkret om de reelle konsekvensene av denne reformen for Høgskulen i Volda – utover det faktum at institusjonen nå fremstår som svært liten i det nåværende institusjonslandskapet. Hvis fusjonene fungerer etter intensjonene innebærer dette for HVO en skjerpet konkurranse både om studenter og forskningsmidler.

Hvilke veivalg HVO bør ta vil avhenge av en rekke vurderinger. Institusjonslandskapet begynner nå å sette seg, og det er ikke gitt at nyetablerte institusjoner nå har døra åpen for HVO. En tydeliggjøring av strategiske satsingsområder i lys av høgskolens nasjonale og regionale roller vil kunne bidra til internt samarbeid og konsentrasjon av ressurser, men også være en plattform for vurdering av hvordan eventuelle eksterne samarbeidspartnere kan bidra til disse satsingene.

Med utgangspunkt i de viktigste funnene fra kartleggingen ser vi for oss tre mulige veivalg for HVO. I forkant av strukturreformen ønsket Høgskulen i Volda å fortsette alene og ga også beskjed om dette til regjeringen. Strukturreformen er nå å ansees som avsluttet, og regjeringen har også gitt tilbakemelding om at de er fornøyde med resultatet og at de ikke vil legge press på sektoren for ytterligere endringer. Dermed er det på kort sikt ingen forventinger fra nasjonalt politisk hold om at HVO må søke sammen med en annen institusjon. Et mulig veivalg for høgskolen er å fortsette alene, men det vil også kunne innebære mer utfordrende konkurransesituasjon enn før. Imidlertid står høgskolen ovenfor flere utfordringer og

det kan tenkes at disse kan møtes mer offensivt og kraftfullt ved at HVO slår seg sammen med en annen høyere utdanningsinstitusjon. Nedenfor skisserer vi to mulige retninger for en eventuell fusjon – en nasjonal orientering eller en regional orientering. Vi vil i de kommende avsnittene beskrive våre forslag til mulige veivalg i noe mer detalj.

6.2.2 Veien videre

Vi har i denne rapporten reist spørsmål ved enkelte deler av høgskolens studieportefølje – med bakgrunn i studienes attraktivitet og også at det kan være for få studenter på enkelte studieprogrammer. Det kan også tenkes at høgskolen favner for bredt når det gjelder ulike fagområder. Dersom Høgskolen i Volda i fortsettelsen ønsker å stå alene, er det trolig viktig at høgskolen tar grep for å spisse og tydeliggjøre egen faglige profil. Med utgangspunkt i kartleggingen av studieporteføljen som her foreligger, identifiserer NIFU tre potensielle satsingsområder (utdanningsområder) for høgskolen: helse- og sosialfaglig utdanning, lærerutdanning og medieutdanning. En avdelingsstruktur organisert rundt disse utdanningsområdene kan være en hensiktsmessig måte å understøtte satsingsområdene. De øvrige fagområdene vil med en slik strategi få en tydeligere rolle i å støtte opp rundt de tre satsingsområdene, og bidra til at de blir økonomisk og faglig bærekraftige.

Etter- og videreutdanningene ved HVO fremstår også som viktige for høgskolen, og høgskolens totale tilbud utgjør en relativt stor andel av det totale tilbudet på nasjonalt nivå. Etter- og videreutdanningene bør også organiseres rundt og støtte opp om satsingsområdene, eksempelvis ved å danne utgangspunkt for forskningssamarbeid med arbeidslivet.

Det vil kreve prioriteringer, ressurser og tid å øke gjennomføringen på mastergradsnivå, øke antallet førsteprioritetssøkere, øke andelen ansatte med førstekompetanse og øke forskningsaktiviteten. Som allerede pekt på, ser vi for oss at organisasjonsstruktur her må fungere som et redskap for å imøtekomme utfordringene. I NIFU-Rapport 31/2015 beskriver vi tre (ideal)modeller for organisering av faglig understruktur for daværende Høgskolen i Bergen: Instituttmodellen, Avdelingsmodellen og Graduate-school modellen. I *instituttmodellen* er instituttene tydeliggjort som et selvstendig styringsnivå og administrativ enhet og instituttene har betydelig handlingsrom for å utvikle og videreføre studieprogrammene innenfor eget institutt. Studieprogrammene er slik underordnet instituttstrukturen. *Avdelingsmodellen* tar utgangspunkt i at avdelingene bør utgjøre den organiserende enhet og modellen er videre basert på at utdanningsprogrammene er den sentrale aktiviteten og at forskningsaktiviteten må tilpasses utdanningenes behov. *Gra-*

duate School Modellen (GSM) tar også utgangspunkt i at avdelingene er den sentrale organiserende enhet, og at utdanningsprogrammene på *lavere nivåer* er den mest sentrale aktiviteten. Imidlertid skal forskningsaktivitetene i sterkere grad koples til master og PhD nivået, og dermed spisses betydelig (se s. 56 – 60 i NIFU Rapport 31/15 for utdypning av modellene). Vi anbefaler HVO å se nærmere på disse modellene – ikke nødvendigvis for å bruke en av dem i rendyrket form, men for inspirasjon til nye ideer om hvordan man kan organisere den faglige understrukturen med tanke på utfordringer og strategiske mål.

Et annet virkemiddel for å imøtekomme utfordringene og nå strategiske mål for HVO er, slik vi ser det, tettere samarbeid eller fusjon med andre institusjoner. Dersom dette skulle være aktuelt for HVO mener vi at høgskolen *nøye* må vurdere hva et eventuelt samarbeid/fusjon med en annen institusjon vil innebære *utover* det å fungere som et virkemiddel for å komme de konkrete utfordringene som er adressert i denne rapporten, i møte. Fusjoner er også forbundet med en rekke utfordringer, f.eks. relatert til organisering av den faglige og administrative aktiviteten i den fusjonert institusjonen, kulturelle ulikheter mellom institusjonene, geografiske avstander osv. Mulige utfordringer må *nøye* vurderes opp mot mulige fordele eller gevinster av en fusjon. Det vil sannsynligvis være av verdi for HVO å sette seg inn i hvilke erfaringer andre institusjoner til nå har gjort seg, som følge av strukturreformen. Det finnes flere NIFU rapporter som tar for seg noen av de tidlige konsekvensene av fusjoner – særlig mellom institusjoner av ulik størrelse (se f.eks. Tellmann et al., 2016 og Vabø et al., 2016).

Hvordan kan samarbeid/fusjon bidra til å styrke satsningsområdene – både hva gjelder utdanning og hva gjelder forskning og ønsker høgskolen, gjennom en mulig fusjon, å først og fremst styrke sin regionale posisjon eller er det nasjonale nedslagsfeltet det viktigste i tiden fremover?

En regional orientering innebærer, slik vi ser det, å søke mot en institusjon med noe av det samme geografiske nedslagsfeltet – både hva gjelder studenter og samarbeid med privat og offentlig næringsliv. Dersom en fusjon med en institusjon i samme region skulle være aktuelt, så kan komplementære utdanninger og eventuelt komplementære forskningsområder, være en fordel med tanke på å styrke den regionale posisjonen. Komplementære satsningsområder betyr at institusjonene henvender seg til ulike studenter og ulike deler av regionenes arbeids- og samfunnsliv. En fusjonert institusjon vil kunne bidra til et utvidet studentrekrutteringspotensiale og flere aktuelle regionale samarbeidspartnere utenfor UoH-sektoren. I følge Kyvik og Stensaker (2013) vil også komplementære utdanninger ofte gjøre selve fusjonsprosessen enklere enn hva tilfellet er for institusjoner med stor grad av overlappende studietilbud. Samarbeid på tvers av komplementære studietilbud kan også skape synergieffekter som kan bidra til å styrke utdannings-

og forskningsaktiviteten ved den fusjonerte institusjonen, og bidra til å styrke særlig den økonomiske bærekraften

Dersom HVO vil styrke den faglige bærekraften kan det være aktuelt å søke samarbeid med en større institusjon med overlappende utdanningstilbud. Mer spesifikt kan det innebære at HVO må se etter en institusjon med utdanningstilbud som overlapper med de utdanningstilbudene ved HVO som er identifisert som mulige satsningsområder – der helse- og sosialfag, lærerutdanningene og medieutdanningene peker seg ut. Overlappende utdanningstilbud mellom institusjoner hvor den geografiske avstanden er relativt stor og hvor den andre institusjonen er relativt mye større, vil sannsynligvis kunne bidra til å styrke utdanningstilbudet ved HVO. Rekrutteringsgrunnlaget til de tre satsningsområdene vil f.eks. utvides, noe som igjen kan bidra til økt attraktivitet, bedre inntakskvalitet på studentene og økt gjennomføring. Forsknings samarbeidet knyttet til felles fagområder vil kunne styrkes, og som del av en større institusjon/fagmiljø vil det også kunne bli enklere å rekruttere fagpersonell med førstekompetanse til alle utdanningene. En høyere andel førstekompetente vil også kunne styrke forskningsaktivitetene, og mulighetene for å møte de konkrete utfordringene vi har identifisert kan bedres.

Et utvidet samarbeid eller en fusjon med en annen institusjon som også tilbyr utdanning innen mediefag, kunne resultere i en satsning i retning av akkreditering som vitenskapelig høgskole innen mediefag. Det kan også være aktuelt for HVO å satse mot en slik akkreditering alene, men tatt i betraktning det relativt lave antallet førstekompetente knyttet til den aktuelle avdelingen ved HVO, mener vi det er mer realistisk å få til dette i samarbeid med en annen institusjon.

Som også antydnet ovenfor er det en rekke utfordringer knyttet til fusjoner. Flere av erfaringene andre institusjoner har gjort seg i forbindelse med fusjon er nå dokumentert, og HVO har mulighet til å trekke på andres erfaringer.

Det er viktig å presisere at refleksjonene ovenfor er basert på kartleggingen av studieporteføljen. I tillegg til kartleggingen er det trolig en rekke andre forhold som ligger utenfor dette prosjektet som også bør trekkes inn når HVO bestemmer veien videre. Våre refleksjoner representerer eksempler på mulige veivalg, ansvaret for vurderingene er institusjonens eget.

Referanser

- Alecu, A. I. (2014): Arbeidsmarkedssituasjon for høyskoleutdannede. Rapport 2014 nr 11. HiOA. Oslo.
- Dapi, B., Gjefsen, H. M., Sparrman, V., & Stølen, N. M. (2016): Education-specific labour force and demand in Norway in times of transition. Rapporter 2016/31. SSB. Oslo.
- Halvorsen, L. J. (2013): Mediekandidatene ved Høgskulen i Volda – en undersøkelse blant kandidater uteksaminert 2007 – 2012. Rapport nr. 41. Møreforskning Volda. Volda.
- Hovdhaugen, E., Aamodt, P. O., Reymert, I., & Stensaker, B. (2016): Indikatorer på kvalitet i høyere utdanning. Arbeidsnotat 2016:3. NIFU. Oslo.
- Høgskulen i Volda (2018). Strategiplan for Høgskulen i Volda 2017–2020. file:///C:/Users/py71/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/IE/JJFI4092/Strategiplan%20for%20Høgskulen%20i%20Volda%202017%202020_revidert%2008.03.2018.pdf
- Kalstø, Å. M., Sørbrø, J. (2018): NAVs Bedriftsundersøkelse 2018. Arbeids- og velferdsdirektoratet. Oslo.
- Kyvik, S. og Stensaker, B. (2015): Factors Affecting the Decision to Merge: The case of strategic mergers in Norwegian higher education. Tertiary Education and Management, Pages 323-337, Vol. 19/4.
- Meld. St. 18 (2014–2015). Konsentrasjon for kvalitet – Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren.
- Meld. St. 16 (2016–2017). Kultur for kvalitet i høyere utdanning.
- Roksvaag, K., Texmon, I. (2012): Arbeidsmarkedet for helse- og sosialpersonell fram mot år 2035. Dokumentasjon og beregninger med HELSEMOD 2012. Rapporter 14/2012. SSB, Oslo.
- Røsdal, Trude; Elken, Mari; Stensaker, Bjørn; Gunnes, Hebe; (2015) Evaluering av faglig understruktur ved Høgskolen i Bergen. (70). Rapport. Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning.
- Samordna opptak (2017): Søkerstatistikk 2017 – sluttrapport. Samordna opptak. Bergen,

- Sandberg, N. (1994): Søknings- og opptak til høyere utdanning i 1993. I Vibe og Nygaard (red.): Utdanning og arbeidsmarked 1994. Utredningsinstituttet for forskning og høyere utdanning. Oslo.
- Støren, L. A. (2018): Kandidatundersøkelsen 2017: Forbedret arbeidsmarkedssituasjon for nyutdannede? Arbeidsnotat 2018:5. NIFU. Oslo.
- Tellmann, Silje Maria; Aamodt, Per O; Elken, Mari; Larsen, Even Hellan; Skule, Sveinung; (2017) *Råd for samarbeid med arbeidslivet: En underveisevaluering*. (94). Rapport. Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning NIFU.
- Tellman, S., Røsdal, T. og Frølich, N. (2016): Gjennomgang av organisasjonsstrukturen ved UiT Norges arktiske universitet. NIFU rapport 52. NIFU.
- Vabø, Agnete; Melin, Göran; Aanstad, Siri; Borlaug, Siri Brorstad; Dalseng, Carmen Celine From; (2016) *Utviklingen av det nye NTNU: Rom for alle og rom for fornying? En underveisevaluering av fusjonen* (58). Rapport. Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU).

Vedlegg 1 Studieprogrammene ved Høgskulen i Volda

Avdeling	Studieprogramnavn	Studium	Undernivå
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Master i grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7	5-årig masterprogram i grunnskolelærerutdanning 1-7 trinn	Master, 5-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Master i grunnskolelærerutdanning for trinn 5 -10	5-årig masterprogram i grunnskolelærerutdanning 5-10 trinn	Master, 5-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	AHL åpne emner masternivå	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Å skape mening	Annet	Høyere nivå (øvrige)
Avdeling for mediefag	Videreutdanning i digital kompetanse i læring	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Rettleiings- og mentorutdanning 2	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	AHL åpne emner bachelornivå	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for kulturfag	AKF åpne emner bachelornivå	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Usikker	Intensive Program	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Matkultur og helse	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Fellesadministrasjonen	Erasmus utvekslingsavtale	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Usikker	Kvoteprogram	Annet	Årsstudium, 60-studiepoeng
Uspesifisert underenhet	Uplassert ift. studieprogram	Annet	Årsstudium, 60-studiepoeng
Usikker	Utvekslingsavtale	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Usikker	Doktorgrad (opprettet av NSD for gjennomstrømningsdata)	Annet	Forskerutdanning
Avdeling for kulturfag	Musikk, einskildeemne (avgiftsbasert)	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for kulturfag	Videreutdanning i digital kompetanse i læring 1	Annet	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Barnehagelærerutdanning	Barnehagelærerutdanning	Bachelor, 3-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Barnehagelærerutdanning deltid	Barnehagelærerutdanning	Bachelor, 3-årig
Avdeling for samfunnsfag og historie	Bachelorgradsstudium i sosialt arbeid - barnevernspedagog	Barnevernspedagogutdanning	Bachelor, 3-årig

Avdeling for mediefag	Bachelorgradsstudium i animasjon	Designutdanning	Bachelor, 3-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Mat, kultur og konservering	Ernæring	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Matkultur og helse 60 stp.	Ernæring	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Examen Philosophicum (nettbasert)	Examen philosophicum	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Examen facultatum	Examen philosophicum	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Ledelse i helse og sosialtjenesten	Helsefag	Høyere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Mastergradsstudium i helse- og sosialfag - meistring og myndiggjering - deltid	Helsefag	Master, 2-årig
Avdeling for samfunnsfag og historie	Rus - samfunnsproblem, førebygging og behandling	Helsefag	Høyere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Mastergradsstudium i helse- og sosialfag - meistring og myndiggjering	Helsefag	Master, 2-årig
Avdeling for samfunnsfag og historie	Miljøterapi i demensomsorga	Helsefag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Helsefag for sosialarbeidere	Helsefag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Program for enkeltemne, Ph.d.-studium i helse- og sosialfag	Helsefag	Forskerutdanning
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk 1 for 1.-7. årstrinn, Kompetanse for kvalitet	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk 1 for 5.-10. årstrinn, Kompetanse for kvalitet	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk 2 for 5.-10. årstrinn, Kompetanse for kvalitet	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Religion, livssyn og etikk 4x15 stp, deltid, nettstudium	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk 2: Lese- og skriveopplæring, nettstudium	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk 1 (1-7) - videreutdanning for lærere	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk 1 (5-10) - videreutdanning for lærere	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk 2 (5-10) - videreutdanning for lærere	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Mastergradsstudium i kultur møte, deltid	Historisk-filosofiske fag	Master, 2-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Mastergradsstudium i nynorsk skriftkultur - deltid	Historisk-filosofiske fag	Master, 2-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk - videreutdanning på masternivå	Historisk-filosofiske fag	Høyere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk 2 (5-10) - videreutdanning for lærarar	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk som andrespråk og fleirkulturell pedagogikk	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)

Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Religion, livssyn og etikk - fordypning	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Master i kulturmøte	Historisk-filosofiske fag	Master, 2-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Mastergradsstudium i nynorsk skriftkultur	Historisk-filosofiske fag	Master, 2-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Religion, livssyn og etikk, fordypningsstudium, nettstudium med avgift	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Arts in Education	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for kulturfag	Fortelling og teaterproduksjon	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for kulturfag	Inn i musikken	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for kulturfag	Kunst og håndverk	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for kulturfag	Manusutvikling og stemmeskuespill	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for kulturfag	Musikk, opne fordypingssemne	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
	Musikkundervisning for barn og unge	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for kulturfag	Bachelor i mediedesign	Historisk-filosofiske fag	Bachelor, 3-årig
Avdeling for kulturfag	Bachelor i medieproduksjon	Historisk-filosofiske fag	Bachelor, 3-årig
Avdeling for kulturfag	Bachelorgradsstudium i kunst og handverk	Historisk-filosofiske fag	Bachelor, 3-årig
Avdeling for kulturfag	Bachelorgradsstudium i musikk	Historisk-filosofiske fag	Bachelor, 3-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk årsstudium	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for kulturfag	Kunst- og handverk årsstudium	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for kulturfag	Musikk årsstudium	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk (nordisk) årsstudium, heltid	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Religion, livssyn og etikk, årsstudium	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Nynorsk i opplæringen	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk, nettstudium deltid	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk nettstudium	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk (nordisk) nettstudium deltid	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Vidareutdanning for lærarar i norsk, språk og litteratur. Nettbasert	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk (nordisk) 4x15 stp, nettstudium, heltid	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk fordypningsstudium	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Engelsk årsstudium, deltid	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng

Avdeling for samfunnsfag og historie	Historie 4x15 stp nettstudium, deltid	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for samfunnsfag og historie	Historie fordypning	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Historie nettstudium (2x15 stp)	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk (nordisk) årsstudium - deltid	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk fordjupingsstudium - nettstudium	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Nynorsk i opplæringa	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Religion, livssyn og etikk 30 stp	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Videreutdanning for lærere i norsk, språk og litteratur, samlingsbasert	Historisk-filosofiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Bachelor i religion og livssyn	Historisk-filosofiske fag	Bachelor, 3-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Bachelor i språk og litteratur	Historisk-filosofiske fag	Bachelor, 3-årig
Avdeling for samfunnsfag og historie	Bachelorgradsstudium i historie	Historisk-filosofiske fag	Bachelor, 3-årig
Avdeling for samfunnsfag og historie	Historie 4x15 stp nettstudium, heltid	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for samfunnsfag og historie	Historie årsstudium	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for kulturfag	Mediekunnskap årsstudium	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk språk og samfunnskunnskap for internasjonale studenter (NIS)	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for kulturfag	Teater og drama (Bachelor)	Historisk-filosofiske fag	Bachelor, 3-årig
Avdeling for kulturfag	Teater og drama (Årsstudium)	Historisk-filosofiske fag	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for kulturfag	Bachelorstudium i friluftsliv	Idrettsutdanning	Bachelor, 3-årig
Avdeling for kulturfag	Bachelorstudium i idrett	Idrettsutdanning	Bachelor, 3-årig
Avdeling for kulturfag	Friluftsliv årsstudium	Idrettsutdanning	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for kulturfag	Idrett fordjupningsstudium	Idrettsutdanning	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for kulturfag	Idrett årsstudium	Idrettsutdanning	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for kulturfag	Naturguide	Idrettsutdanning	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for kulturfag	Tindeveglederstudium	Idrettsutdanning	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for mediefag	Mastergradsstudium i dokumentar og journalistikk (deltid)	Journalist-/fotoutdanning	Master, 2-årig
Avdeling for mediefag	Documentary Photography	Journalist-/fotoutdanning	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for mediefag	Master in Media Practices	Journalist-/fotoutdanning	Master, 2-årig
Avdeling for mediefag	Digital journalistikk	Journalist-/fotoutdanning	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for mediefag	Journalistikk, spesialisering avis/nett	Journalist-/fotoutdanning	Bachelor, 3-årig
Avdeling for mediefag	Journalistikk, spesialisering tv/radio	Journalist-/fotoutdanning	Bachelor, 3-årig
Avdeling for mediefag	AMF eksterntstudium	Journalist-/fotoutdanning	Lavere nivå (øvrige)

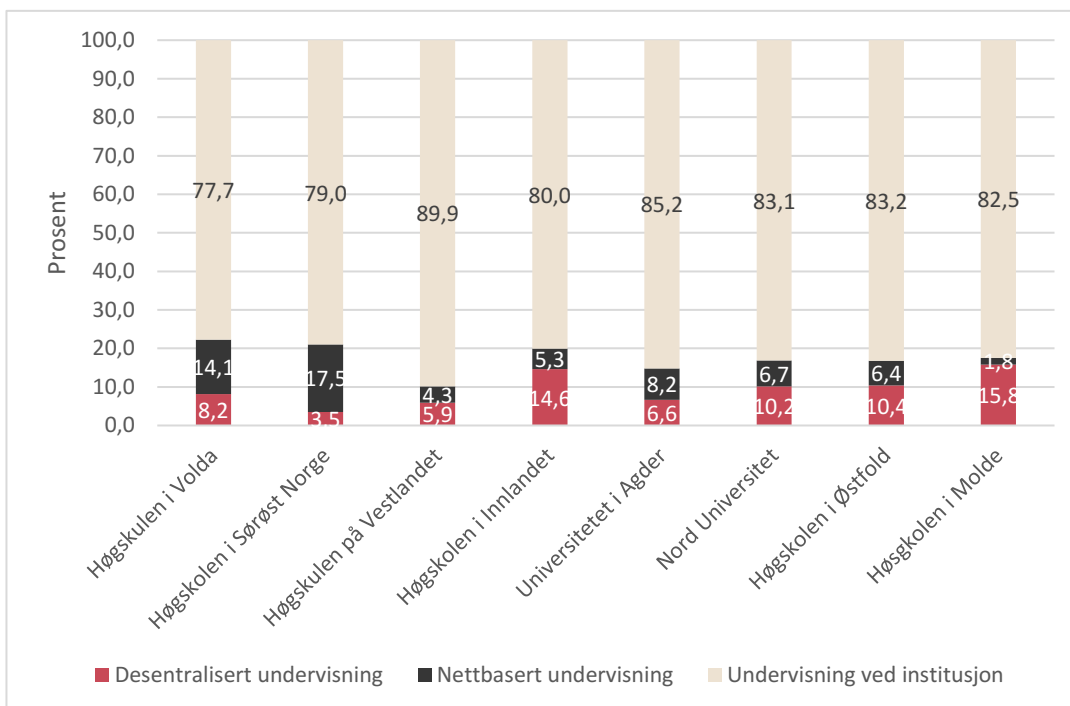
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Matematikk 1 for 1.-7. årstrinn, Kompetanse for kvalitet	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Matematikk 1 for 5.-10. årstrinn, Kompetanse for kvalitet	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Matematikk 2 for 5.-10. årstrinn, Kompetanse for kvalitet	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Matematikk 1 (1-7) - Vidareutdanning for lærere (Nettbasert)	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Matematikk 1 (5-10) - Vidareutdanning for lærere (Nettbasert)	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Matematikk 2 (5-10) - Vidareutdanning for lærere (Nettbasert)	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Matematikk 2 (1-7) - videreutdanning for lærere	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Naturfag 1 (5-10)	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Vidareutdanning i matematikk	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Høyere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Naturfag 1 (1-7)	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Naturfag 2 (5-10)	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Vidareutdanning i naturfag og matematikk i barnehagen	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Naturfag 1 for 5.-10. årstrinn, Kompetanse for kvalitet	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Naturfag 2 for 5.-10. årstrinn, Kompetanse for kvalitet	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Norsk 2 for 1.-7. årstrinn, Kompetanse for kvalitet	Matematisk-naturvitenskapelige fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Vidareutdanning i spesialpedagogikk deltid- masternivå	Pedagogiske fag	Høyere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Mastergradsstudium i undervisning og læring	Pedagogiske fag	Master, 2-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Mastergradsstudium i undervisning og læring, deltid	Pedagogiske fag	Master, 2-årig
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Vidareutdanning i spesialpedagogikk - masternivå	Pedagogiske fag	Høyere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Rettleiderutdanning for praksislærere i barnehagen	Pedagogiske fag	Høyere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Rettleiings- og mentorutdanning 1B	Pedagogiske fag	Lavere nivå (øvrige)

Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Rettleings- og mentorutdanning 1	Pedagogiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Veilednings- og mentorutdanning 1 B	Pedagogiske fag	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag for årstrinn 8-13, deltid	Praktisk-pedagogisk utdanning	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Praktisk-pedagogisk utdanning, deltid	Praktisk-pedagogisk utdanning	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning	Praktisk-pedagogisk utdanning, heltid	Praktisk-pedagogisk utdanning	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for samfunnsfag og historie	Helse og omsorg i plan	Samfunnsvitenskap	Høyere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	ASH åpne emner masternivå	Samfunnsvitenskap	Høyere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Mastergradsstudium i samfunnsplanlegging og ledelse - deltid	Samfunnsvitenskap	Master, 2-årig
Avdeling for samfunnsfag og historie	Mastergradsstudium i samfunnsplanlegging og ledelse	Samfunnsvitenskap	Master, 2-årig
Avdeling for samfunnsfag og historie	Skolerettet samfunnsfag 1 - nettstudium m/avgift	Samfunnsvitenskap	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Skolerettet samfunnsfag 2 - nettstudium m/avgift	Samfunnsvitenskap	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for mediefag	Bachelorgradsstudium PR, kommunikasjon og media	Samfunnsvitenskap	Bachelor, 3-årig
Avdeling for samfunnsfag og historie	Saksbehandling og tjenesteyting i helse- og omsorgstjenesten	Samfunnsvitenskap	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Planlegging og administrasjon, enkelttemner (avgiftsbasert)	Samfunnsvitenskap	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	ASH åpne emner bachelornivå	Samfunnsvitenskap	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Samfunnsvitenskap (årsstudium)	Samfunnsvitenskap	Årsstudium, 60-studiepoeng
Avdeling for samfunnsfag og historie	Grunnleggande innføring i leiing	Samfunnsvitenskap	Lavere nivå (øvrige)
Avdeling for samfunnsfag og historie	Bachelorgradsstudium i sosialt arbeid - sosionom	Sosionomutdanning	Bachelor, 3-årig
Avdeling for samfunnsfag og historie	Bachelorgradsstudium i planlegging og administrasjon	Økonomisk-administrativ utdanning	Bachelor, 3-årig

Vedlegg 2 Øvrig datagrunnlag

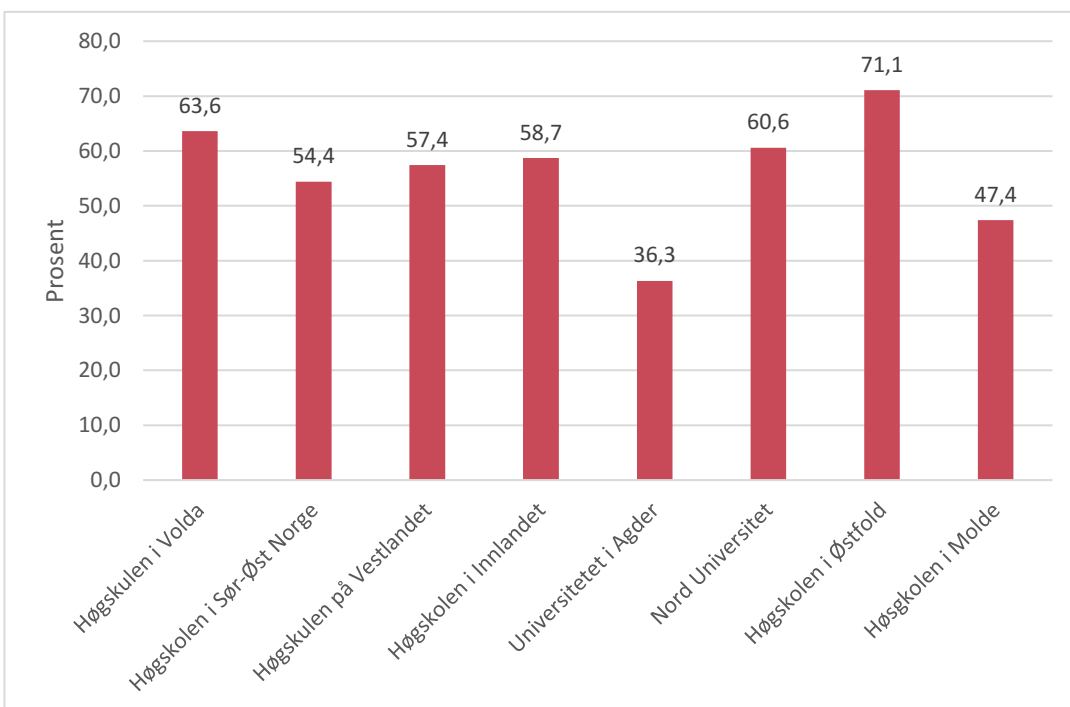
Tabell V2.1 Studieprogram fordelt på finansieringskategori, etter institusjon. 2017.
Kilde:DBH.

	A	B	C	D	E	F	Forsker- utd.	Ikke- støtte	Udefi- nert
Høgskulen i Volda		0,5	0,0	33,2	34,2	26,1	1,6	0,0	4,3
Høgskolen i Sør-Øst Norge		0,5	4,4	23,7	32,3	31,1	2,5	0,9	4,6
Høgskulen på Vestlandet			1,8	28,8	38,9	22,1	1,0	1,6	5,7
Høgskolen i Innlandet	4,4	0,7	1,9	24,1	24,4	39,4	2,6	0,2	2,3
Universitetet i Agder		2,3	4,7	23,8	22,3	40,2	2,7	1,6	2,3
Nord Universitet		0,6	3,3	22,6	33,3	33,1	1,5	0,0	5,7
Høgskolen i Østfold	1,0	0,0	1,0	15,6	31,1	24,7	0,5	0,7	25,4
Høgskolen i Molde	0,0	0,0	1,8	19,3	22,8	45,6	5,3	1,8	3,5

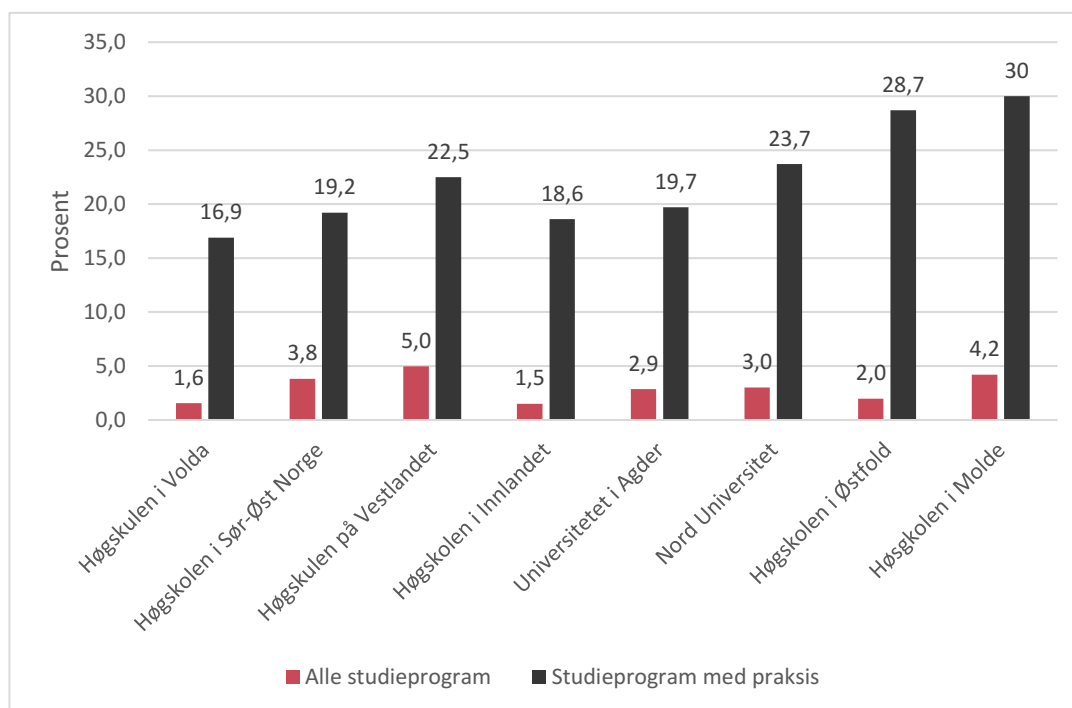
Figur V2.1 Studieprogram fordelt på organisering av undervisning, etter lærested. 2017.

Kilde: DBH.

Figur V2.2 Prosentandel av studieprogram som var deltidsstudier. 2017.

Kilde: DBH.

Figur V2.3 Gjennomsnittlig andel praksis (av studieprogrammets normerte lengde) per studieprogram, etter institusjon. 2017.

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU.

Tabell V2.2 Antall studiepoeng per student (heltidsekvivalent) etter nivå og institusjon. Høsten 2017.

	Lavere grads nivå	Høyere grads nivå	Integrert master-grad/profesjon	Totalt
Høgskulen i Volda	52,2	32,6	8,2	48,9
Høgskolen i Sørøst-Norge	48,9	39,5	32,2	47,1
Høgskulen på Vestlandet	52,1	42,2	27,9	50,4
Høgskolen i Innlandet	50,4	42,8	34,4	49,5
Universitetet i Agder	47,5	43,6	44,9	46,7
Nord Universitet	47,7	40,3	30,4	46,1
Høgskolen i Østfold	45,7	34,5	24,8	44,5
Høgskolen i Molde	51,5	48,8		51,0
Totalt alle institusjoner (også institusjoner ikke inkludert i tabell)	46,7	41,1	47,8	45,9

I tabell V2.3 har vi fordelt antall studenter regnet i heltidsekvivalenter på fag og nivå. For å kunne skille mellom de ulike fagene, har vi tatt utgangspunkt i DBHs studiekategorisering. Imidlertid finnes det i DBH ingen kategori for *mediefag*, og i og med at medie- og journalistutdanningene er viktige for HVOs faglige profil, har vi gjort noen tilpasninger ved at vi har opprettet en egen kategori for mediefag,

slik at vi bedre kan synliggjøre disse studiene. Hvordan dette er gjort er redegjort for i oversikten som følger etter tabell V2.3.

Tabell V2.3 Antall studenter ved HVO regnet i heltidsekvivalenter fordelt på studiekategori og utdanningsnivå. Høsten 2017.

	Årsstudier	Andre kortvarige studier	Bachelorgrad/yrkesutdanning	Mastergrad	Totalt
Lærerutdanning og ped	95	46	502	169	811
Sosialfag	0	0	372		372
Mediefag	12	50	388	49	499
Ernæring	7	2	0	0	9
Helsefag	0	40	0	25	65
Historisk-filosofiske fag	283	351	167	34	834
Idrettsutdanning	46	11	105	0	162
Matematisk-naturvitenskapelige fag	19	11	105	0	162
Samfunnsvitenskap	13	109	0	57	179
Økonomisk-administrativ utdanning	0	0	116	0	116
Nynorsk språk	0	23	0	17	40
Annet	20	36	0	0	56
Sum	495	710	1 650	349	3203

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU.

Studiekategoriseringen (studier relatert til mediefag) slik den fremstår i DBH, bearbeidet av NIFU.

Mediefag: foto-journalistutdanning i dbh
 + HVO bachelor i mediedesign
 + HVO bachelor i medieproduksjon
 + HVO bachelor i animasjon
 + HVO bachelorgradsstudium PR, kommunikasjon og media
 + HV= Mediekunnskap årsstudium
 + UiB bachelorprogram i journalistikk
 + UiB bachelorprogram i medie- og interaksjonsdesign
 + UiB bachelorprogram i medievitenskap
 + UiO 2-årig mastergrad i journalistikk
 + UiO master, erfaringsbasert 1,5 – 2 år
 + UiO Bachelor medievitenskap
 + UiO Årsstudium medievitenskap
 + UiO Toårig master, medievitenskap
 + UiO Videreutdanning journalistikk
 + UiS Fjernsyns- og multimedieproduksjon – bachelorstudium
 + UiT Medie- og dokumentasjonvitenskap bachelorstudium

-
- + UiT Medie- og dokumentasjonvitenskap nettbasert førstesemesterstudium
  - + UIB Masterprogram i medievitenskap
  - + UIB Masterprogram i undersøkende journalistikk
  - + Westerdals Oslo ACT Film og TV
  - + NTNU Film- og medievitenskap masterstudium
  - + NTNU Medier, kommunikasjon og informasjonsteknologi – masterstudium
  - + NTNU Medievitenskap bachelorstudium
  - + NTNU Medievitenskap årsstudium
  - + NTNU Norsk 2 – Norsk i mediesamfunnet – videreutdanning for lærer
  - + Høgskolen i Lillehammer Bachelor i TV-ledelse
  - + Høgskolen i Lillehammer Bachelor i TV-regi
  - + Høgskolen i Lillehammer Bachelor i TV-teknikk
  - + Høgskolen i Lillehammer Master i film og fjernsyn
  - + Høgskolen i Lillehammer Årsstudium i film og fjernsynsvitenskap
  - + OsloMet Foto og grafikk videreutdanning

Historisk-filosofiske fag:

- ÷ HVO bachelor i mediedesign
- ÷ HVO bachelor i medieproduksjon
- ÷ HVO Mediekunnskap årsstudium
- ÷ HVO Nynorsk i opplæringa
- ÷ HVO Nynorsk i opplæringen
- ÷ UiO 2-årig mastergrad i journalistikk
- ÷ UiO master, erfaringsbasert 1,5 – 2 år journalistikk
- ÷ UiO Bachelor medievitenskap
- ÷ UiO Årsstudium medievitenskap
- ÷ UiO Toårig master, medievitenskap
- ÷ UiO Videreutdanning journalistikk
- ÷ UiS Fjernsyns- og multimedieproduksjon – bachelorstudium
- ÷ UiT Medie- og dokumentasjonvitenskap bachelorstudium
- ÷ UiT Medie- og dokumentasjonvitenskap nettbasert førstesemesterstudium
- ÷ NTNU Film- og medievitenskap masterstudium
- ÷ NTNU Medievitenskap bachelorstudium
- ÷ NTNU Medievitenskap årsstudium
- ÷ NTNU Norsk 2 – Norsk i mediesamfunnet – videreutdanning for lærer
- ÷ Høgskolen i Lillehammer Master i film og fjernsyn
- ÷ Høgskolen i Lillehammer Årsstudium i film og fjernsynsvitenskap

Samfunnsvitenskap:

- ÷ HVO bachelorgradsstudium PR, kommunikasjon og media
- ÷ UiB bachelorprogram i journalistikk
- ÷ UiB bachelorprogram i medie- og interaksjonsdesign
- ÷ UiB bachelorprogram i medievitenskap
- ÷ UIB Masterprogram i medievitenskap
- ÷ UIB Masterprogram i undersøkende journalistikk
- ÷ UiS Fjernsyns- og multimedieproduksjon – bachelorstudium
- ÷ NTNU Medier, kommunikasjon og informasjonsteknologi - masterstudium
- ÷ Høgskolen i Lillehammer Bachelor i TV-ledelse
- ÷ Høgskolen i Lillehammer Bachelor i TV-regi
- ÷ Høgskolen i Lillehammer Bachelor i TV-teknikk
- ÷ OsloMet Foto og grafikk videreutdanning

Design:

- ÷ HVO bachelor i mediedesign

Nynorsk språk:

- + Nynorsk i opplæringa
  - + Nynorsk i opplæringen
-

Tabell V2.4 Antall studieprogram ved HVO fordelt på studiekategori og utdanningsnivå. Høsten 2017.

	Årsstudier	Andre kortvarige studier	Bachelorgrad/yrkesutdanning	Mastergrad	Totalt
Lærerutdanning og ped	3	9	2	4	18
Sosialfag			2		2
Mediefag	1	7	6	3	16
Ernæring	1	1			2
Helsefag		6	1	2	9
Historisk-filosofiske fag	15	35	7	2	64
Idrettsutdanning	5	1	2		8
Matematisk-naturvitenskapelige fag	1	14			18
Samfunnsvitenskap	1	14		2	18
Økonomisk-administrativ utdanning			1		1
Nynorsk språk		2		2	4
Annet	2	16			18
Sum	24	89	22	15	178

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU.

Tabell V2.5 Antall studenter ved HVO(heltidsekvivalenter) per studieprogram fordelt på studiekategori og utdanningsnivå. Høsten 2017.

	Årsstudier	Andre kortvarige studier	Bachelorgrad/yrkesutdanning	Mastergrad	Totalt
Lærerutdanning og ped	31,7	5,1	251	42,3	45,1
Sosialfag			186		186
Mediefag	12,0	7,1	64,7	16,3	31,2
Ernæring	7,0	2,0			4,5
Helsefag		6,7		12,5	7,2
Historisk-filosofiske fag	18,9	10,0	23,9	17,0	13,0
Idrettsutdanning	9,2	11,0	52,5		20,3
Matematisk-naturvitenskapelige fag	19,0	7,9			9,0
Samfunnsvitenskap	13,0	7,9	0	28,5	9,9
Økonomisk-administrativ utdanning			116,0		116,0
Nynorsk språk		11,5		8,5	10,0
Annet	10,0	2,3			3,1
Sum	20,6	8,0	75,0	23,3	17,9

Kilde: DBH/bearbeidet av NIFU.

Tabell V2.6 Antall studenter lærerutdanning i de ulike institusjonene. 2017.

	5-årig masterprogram i grunnskolelærerutdanning 1-7 trinn	5-årig masterprogram i grunnskolelærerutdanning 5-10 trinn	Totalt
Høgskulen i Volda	27	46	73
Høgskolen i Sør-Øst Norge	131	183	316
Høgskulen på Vestlandet	205	276	481
Høgskolen i Innlandet	75	63	138
Universitetet i Agder	131	215	346
Nord universitet	69	163	232
Høgskolen i Østfold	43	81	124
Høgskolen i Molde			
Totalt (inkluder læresteder ikke med i tabellen)	1 367	1 888	3 255

Kilde: DBH.

Tabelloversikt

Tabell 2.1 Antall studieprogram etter nivå ved de ulike institusjonene. 2018.....	23
Tabell 2.2 Antall studieprogram fordelt på nivå ved de ulike institusjonene, i prosent. 2018.....	24
Tabell 2.3. Driftsutgifter til FoU, etter finansieringskilde og lærested i 2015. Mill. kr.....	36
Tabell 3.1 Mistilpasning blant mastergradskandidater etter lærested.....	48
Tabell 4.1 Antall/andel kvalifiserte søkere til grunnutdanninger som hadde HVO som førsteprioritet, antall søkere per studieplass og andel studieprogram, fordelt på studiekategori i 2017.....	58
Tabell 4.2 Antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere 1,5-2 årig mastergradsutdanning fordelt på studiekategori i 2017.....	59
Tabell 4.3 Antall tatt opp på videreutdanningskurs fordelt på studiekategori, 2017.....	60
Tabell 5.1 Antall studenter ved Høgskulen i Volda høsten 2017, etter avdeling og nivå.....	68
Tabell 5.2 Antall studieprogram ved Høgskulen i Volda høsten 2017, fordelt på avdeling og nivå.....	68
Tabell 5.3 Antall studenter per studieprogram ved Høgskulen i Volda høsten 2017, fordelt på avdeling og nivå.....	69
Tabell 5.4 Gjennomføringsprosent (=antall avlagte studiepoeng* i prosent av antall planlagte) ved Høgskulen i Volda 2017, fordelt på avdeling og nivå.....	71
Tabell V2.1 Studieprogram fordelt på finansieringskategori, etter institusjon. 2017. Kilde:DBH.....	99
Tabell V2.2 Antall studiepoeng per student (heltidsekvivalent) etter nivå og institusjon. Høsten 2017.....	101
Tabell V2.3 Antall studenter ved HVO regnet i heltidsekvivalenter fordelt på studiekategori og utdanningsnivå. Høsten 2017.....	102

Tabell V2.4 Antall studieprogram ved HVO fordelt på studiekategori og utdanningsnivå. Høsten 2017.	104
Tabell V2.5 Antall studenter ved HVO(heltidsekvivalenter) per studieprogram fordelt på studiekategori og utdanningsnivå. Høsten 2017.....	105
Tabell V2.6 Antall studenter lærerutdanning i de ulike institusjonene. 2017	105

Figuroversikt

Figur 2.1 Antall studenter fordelt på institusjon og nivå. 2017.....	21
Figur 2.2. Totalt antall årsverk i ulike stillingskategorier 2017	22
Figur 2.3 Antall årsverk i ulike stillingskategorier i 2017. Prosentvis fordeling.	22
Figur 2.4 Antall studieprogram og antall studenter per studieprogram, etter institusjon.	25
Figur 2.5 Antall studenter per faglige årsverk, etter institusjon. 2017.....	26
Figur 2.6 Antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere per studieplass og antall karakterpoeng blant nye studenter, etter institusjon. 2017.....	27
Figur 2.7 Gjennomføringsprosent (= antall avlagte studiepoeng i prosent av antall planlagte) totalt og for grunnutdanning (bachelorgradsutdanning/4-årig yrkesutdanning, profesjonsstudium, 5- årig mastergradsutdanning), etter institusjon i 2017.	28
Figur 2.8 Prosentandel av bachelorgradsstudenter og mastergradsstudenter som fullførte på normert tid, etter institusjon. 2017.....	29
Figur 2.9 Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter i 2017.....	30
Figur 2.10 Andel førstestillingskompetente årsverk etter institusjon. 2017.	31
Figur 2.11 Vitenskapelig og faglig tilsatte i 2017 etter stilling ¹ og lærested.	32
Figur 2.12 Andelen av det faglige personalet (eksklusive stipendiater) med doktorgrad i 2016.....	33
Figur 2.13 Driftsutgifter til FoU og driftsutgifter til FoU per faglig årsverk i 2015 i mill. kr., etter lærested.....	34
Figur 2.14 Driftsutgifter til FoU, andel grunnfinansiering og annen finansiering i 2015, etter lærested.....	35
Figur 2.15 Andel forskningsart i 2015, etter lærested.	37
Figur 2.16 Antall publiseringspoeng per UFF-årsverk etter institusjon i 2017.....	38
Figur 2.17 Andel inn- og utreisende utvekslingsstudenter, etter lærested i 2017.....	39

Figur 2.18 Prosentandel av publiseringspoeng med internasjonalt samforfatterskap. 2017.....	40
Figur 2.19. BOA-inntekter etter finansieringskilde og institusjon.....	41
Figur 2.20 Prosentvis fordeling av BOA-inntekter etter finansieringskilde og institusjon.....	42
Figur 2.21 Andre bidrags- og oppdragsfinansierte inntekter per faglig årsverk 2017 (1000 kr)	43
Figur 2.22 Prosentandel av kvalifiserte søkere til høyere utdanning som hadde Høgskulen i Volda som førsteprioritet, fordelt på region. 2017.....	45
Figur 2.23 Prosent av søkere til grunntutdanninger ved HVO som kom fra Sunnmøre/Nordfjord-regionen. 2017.....	46
Figur 3.1 Prosentandel av sysselsatte med høyere utdanning i Sunnmøre/Nordfjord -regionene, Møre og Romsdal og hele landet. 4. kvartal 2017.....	50
Figur 3.2 Prosentandel av sysselsatte med høyere utdanning innen ulike fagområder i Sunnmøre/Nordfjord-regionen, Møre og Romsdal og resten av landet. 2017.....	51
Figur 3.3 Prosentandel av nyutdannede kandidater som ble sysselsatt i Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Oppland, og resten av landet, etter utdanning. Prosent. 2001 –2015. Veide tall.....	52
Figur 3.4 Prosentandel av kandidater sysselsatt i Møre og Romsdal utdannet ved ett av de tre lærestedene i Møre og Romsdal. 2001–2015. Veide tall.....	53
Figur 3.5 Sysselsatte fordelt på næringsgrupper i Sunnmøre/Nordfjord-regionen og hele landet. Prosent.....	54
Figur 4.1 Prosentandel av kvalifiserte søkere som hadde ulike studier som førsteprioritet, i Sunnmøre/Nordfjord-regionen og landet for øvrig. NOM-opptak og lokalt opptak.....	62
Figur 4.2 Antall førsteprioritetssøkere i de mest søkte grunntutdanningene i Sunnmøre/Nordfjord-regionen.....	63
Figur 4.3 Prosent av kvalifiserte søkere i Sunnmøre/Nordfjord-regionen som hadde HVO, Høgskolen i Molde og NTNU som førstevalg, for ulike studier.....	64
Figur 5.1 Antall faglige årsverk og antall studenter per faglig årsverk, etter avdeling og totalt for Høgskulen i Volda.....	70
Figur 5.2 Vitenskapelig og faglig personale ved Høgskulen i Volda etter stilling ¹ . 2010–2017 ²	72
Figur 5.3 Vitenskapelig og faglig personale ved Avdeling for samfunnsfag og historie etter stillingskategori ¹ . 2010 – 2017 ²	72

Figur 5.4 Vitenskapelig og faglig personale ved Avdeling for humanistiske fag og lærerutdanning etter stilling ¹ . 2010–2017 ²	73
Figur 5.5 Vitenskapelig og faglig personale ved Avdeling for mediefag etter stilling ¹ . 2010–2017 ²	74
Figur 5.6 Vitenskapelig og faglig personale ved Avdeling for kulturfag etter stilling ¹ . 2010 – 2017 ²	75
Figur 5.7 Andel årsverk med førstestillingskompetanse* ved HVO etter avdeling. 2017.....	76
Figur 5.8 Vitenskapelig og faglig personale ved Høgskulen i Volda etter stilling ¹ og aldersgruppe, 2017 ²	77
Figur 5.9 Vitenskapelig og faglig personale ved Høgskulen i Volda etter avdeling og aldersgruppe, 2017.....	78
Figur 5.10 Antall publiseringspoeng per UFF-årsverk etter avdeling. HVO. 2015–2017	79

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic institute for Studies in
Innovation, Research and Education

www.nifu.no